8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 250 lir

Leto XXXV. Št. 112 (10.331)

TRST, sobota, 19. maja 1979

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

PREDSEDNIK KD ŠE JASNEJŠI KOT OBIČAJNO

Piccoli vztraja: Moramo spremeniti ustavni ustroj

Dorotejski voditelj je ostro napadel linijo De Gasperija in Mora, češ da sta s širjenjem demokratične osnove in «burnim spreminjanjem» ošibila stabilnost sistema

RIM — V intervjuju z urednikom lista «Alto Adige» je bil predsednik krščanske demokracije Flaminio Piccoli jasnejši kot običajno: krščanska demokracija mora opustiti Morovo linijo in dati pobudo za spremembo volilnega zakona ter samega ustavnega ustroja.

«V zadnjih enajstih letih smo kar trikrat volili nov parlament ker politične sile niso bile sposobne ustanoviti trdnih in homogenih koalicij. Bili smo najbrž preveč prevzetni — je poudaril Piccoli — ko smo mislili, da bomo utrdili sistem s postopnim in potrpežljivim širjenjem demokratične osnove.» Krivci «prevzetne politike» so znani. «Krščanska demokracija — je nadaljeval Piccoli — se je pod vodstvom De Gasperija in Mora vselej odlikovala po svoji pripravljenosti za sodelovanje in po svoji sposobnosti, da tolmači in spodbuja tako s kulturnega kot s političnega vidika vse premike, ki so nastajali v okviru različnih idealnih in družbenih sil v državi. Vse to pa ni utrdilo sistema, ki ga sedaj s težavo upravljamo.»

Linija, ki jo je začrtal De Gasperi in jo nadaljeval Moro, je torej ošibila temelje sistema, saj «burno spreminjanje» (morda je v svoji oceni demokrščanske politike zadnjih let Piccoli vendarle pretiraval, op. ur.) negativno vplivajo na trdnost države, če istočasno ne preverjamo pogumno in odkrito ustreznosti ustave.» Kaj to pomeni? «Po volitvah — je pojasnil Piccoli — bodo morale vse demokratične sile preveriti funkcionalnost sistema in ugotoviti, kaj hromi demokratični stroj: od doslednega izpolnjevanja določil ustave (Piccoli se nanaša verjetno na pravico do stavke, op. ur.) do ustvarjanja temeljev za večjo stabilnost sistema. To pomeni, da neka skupina političnih sil mora imeti možnost, da upravlja državo na osnovi lastnega programa in si seveda prevzame vso odgovornost za svoje delo. Ocena volivcev bo v tem primeru lahko bolj jasna, zlasti še, če jim mreža odgovornosti različnih političnih sil ne bo zameglila vpogleda v stvarnost.»

Piccoli je bil nedvomno jasen: preveč široka zavezništva in prevelike večine so nestabilne in lepljive; zato je treba spremeniti volilni sistem tako, da bo neka koalicija strank, na primer koalicija leve sredine, lahko računala na večje število poslancev kot bi ji pripadalo po strogo proporcionalnem sistemu. Očitno je torej, kaj Piccoli pojmuje kot pogoj za možnost upravljanja države.

Predsednik krščanske demokracije je od začetka volilne kampanje večkrat namignil na nujnost spremembe volilnega zakona, vendar doslej ni bil nikoli tako jasen in ni nikoli poudaril, da so te spremembe potrebne, da bi odpravili posledice Morove linije, ki je stremela za vse širšim političnim dogovarjanjem. Andreotti je v prejšnjih tednih večkrat poudaril, da je zaskrbljen zaradi teh posegov; vicesekretar KD Donat Cattin je pribil, da stranka kot celota ni nikoli osvojila tega predloga. Poudariti pa gre, da je sekretar Zaccagnini v svojih zadnjih govorih in tudi v poročilu vsedržavnemu strankinemu svetu vselej branil Piccolija, češ da so nasprotniki «zlonamerno» tolmačili njegove besede. Poleg tega je tudi dodajal, da vprašanje, ki ga je načel Piccoli, obstaja in so nanj opozorili tudi «nekateri znani levičarski pravniki». Glede na stališči sekretarja in predsednika najbrž ni pretirano misliti, da si bo po volitvah KD prizadevala spremeniti ustavo in začrtati poteze tiste države, ki jo nekateri že imenujejo «druga republika».

V Pavii je Piccoliju priskočil na pomoč tudi drugi voditelj dorotejske struje Bisaglia, ki je glede možnih vladnih koalicij dejal: «Po tretjem juniju si bo KD prizadevala, da skupaj z laičnimi in socialističnimi silami preveri možnost politike razvoja, ki naj bi jo uresničevala vlada, v kateri bodo vse te stranke enakopravne in bodo imele nove zadolžitve.»

P. P.

RIM — Preiskovalni sodnik Maria Luisa Carnevale je včeraj oprostil skupino misovskih poslancev obtožbe obnove fašistične stranke, ker poslanska zbornica ni odobrila sodnega postopka. Ukrep pa ne velja za tajnika MSI Almiranteja.

Posledice zakona o pravičnih najemninah

RIM — Vsedržavni sindikat najemnikov SUNIA je izvedel raziskavo o posledicah zakona o pravičnih stanarinah. Včeraj so predstavniki sindikata orisali pravosodnemu ministru in predsednikoma poslanske zbornice in senata prve rezultate dela. Resnici na ljubo podatki niso nič kaj rožnati, saj jasno dokazujejo, da so se «pravične najemnine» v 70,18 odst. primerih zvišale in samo v 27,16 odst. znižale.

NA PETI KONFERENCI UNCTAD

Zahodni svet se noče odpovedati privilegijem

ZDA in razviti zavrnili predlog sedeminsedemdesetih za omejitev gospodarskega protekcionizma

MANILA — Predstavnica filipinske delegacije na peti konferenci OZN za trgovino in razvoj — UNCTAD — Imelda Marcos je na včerajšnjem zasedanju izjavila, da mora biti zasedanje uspešno, ker bi neuspeh poglobil prepad med razvitimi deželami in deželami v razvoju. «Zaustaviti moramo vedno močnejši protekcionizem, ki duši gospodarstvo dežel v razvoju, obenem pa onemogoča razvitim državam, da bi našle izhod iz svojih težav», je rekla Marcosova in zahtevala ustanovitev mednarodnega inštituta za energetska raziskovanja pod pokroviteljstvom OZN.

Države v razvoju (skupina sedeminsedemdesetih) zahteva tudi ustanovitev posebnega mehanizma, ki bi v okviru UNCTAD nadzoroval in preprečeval stopnjevanje gospodarskega protekcionizma. Razvite zahodne države pa ne pristajajo na tako nadzorstvo in predlagajo zelo previdno končno resolucijo, ki ne bi bistveno spremenila sedanje svetovne gospodarske stvarnosti. ZDA so v imenu zahodnih držav svetovale, naj bi «že obstoječi organ občasno proučil globalne sheme proizvodnje in trgovine svetovnega gospodarstva».

Ponovno smo torej pred delitvijo sveta na revne in bogate. Slednji naj bi obdržali dosedanje privilegije, države v razvoju pa naj bodo zadovoljne, da sploh dobijo drobtinice. Tega očitno zahodni predstavniki niso izjavili, a njihova namera je jasna. Pravičnejši gospodarski in trgovinski odnosi v svetu bi okrnili dobičke Zahoda, energetska kriza je le strnila njihove vrste. Nafte na tržišču je bore malo in ta mora zadostiti potrebam Zahoda, da bo lahko izvažal hrano nerazvitim. (voc)

Delegacija CASM v SFRJ

BEOGRAD — Misija italijanskega višjega centra za vojaške študije (CASM) je po obisku na Švedskem in v Švici prispela v Jugoslavijo. CASM se zanima za izkušnje o «totalni obrambi» in hoče spoznati tudi jugoslovanski koncept o splošnem ljudskem odporu.

Iskrene čestitke tov. Mitji Ribičiču ob njegovem življenjskem jubileju

Na srečanju s predstavniki SKGZ je predsednik Boris Race poudaril velik in odločilen jubilantov prispevek v boju za resnično enakopravnost narodnostnih manjšin in njegovo zavzeto skrb za Slovence izven matične domovine

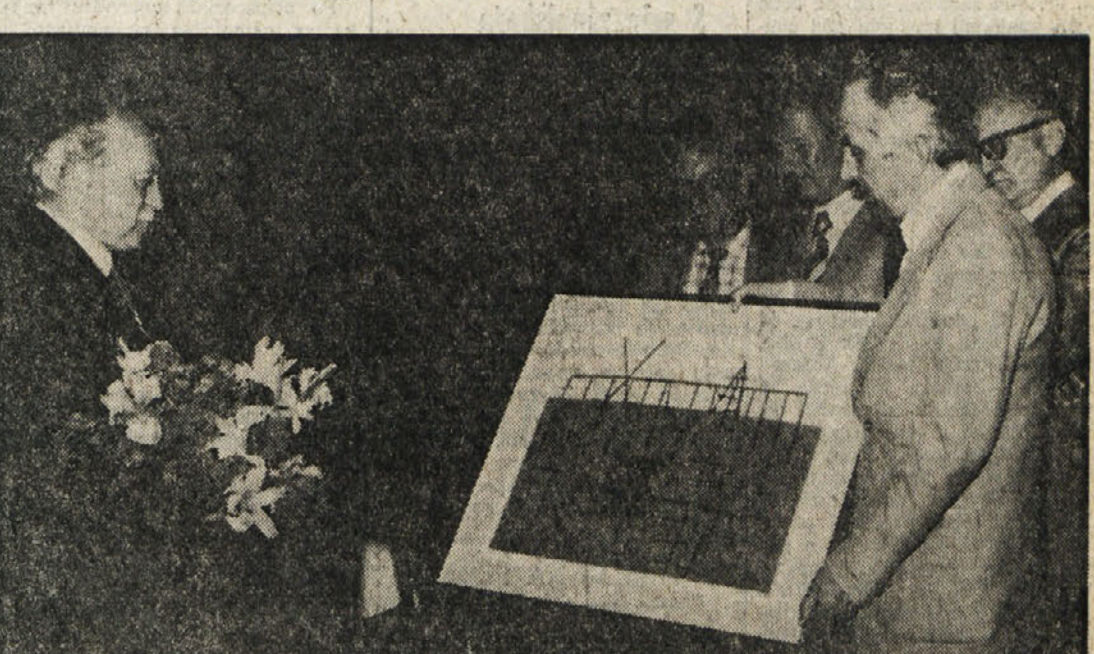

Tovariš Mitja Ribičič, predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, naš tržaški rojak, sicer pa že vrsto let eden vodilnih predstavnikov slovenskega in jugoslovanskega družbenopolitičnega življenja in odločen borec za pravice narodnostnih manjšin, praznuje danes svojo 60-letnico. Rodil se je namreč 19. maja 1919 v Trstu v znani učiteljski družini. Med prvimi, ki so mu k lepemu življenjskemu jubileju iz srca čestitali, smo bili prav mi, Slovenci v Italiji, povezani v osrednji manjšinski organizaciji — Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, katere dragi gost je bil za to priložnost v četrtek zvečer. Srečanja z uglednim gostom so se udeležili člani izvršnega odbora in predstavniki množičnih članic zveze, prisoten je bil tudi predsednik komisije SZDL za manjšinska in izseljenska vprašanja Jože Hartman in generalni konzul SFRJ v Trstu Štefan Cigoj.

«Prav je, da tovarišu Ribičiču prvi sežemo v roke in mu čestitamo za plodno in uspehov polno življenje v prid slovenskega delovnega človeka, v prid jugoslovanskih delovnih ljudi, saj se je rodil v Trstu in smo zato nanj upravičeno ponosni, toda ne samo mi, Slovenci. Znano je, da je svoječasno italijanski tržaški tisk z mešanico ponosa in zavisti ugotovil, da je bil Ribičič prvi sin Trsta, ki je postal predsednik vlade kake države.» je dejal v svojem nagovoru na sedežu SKGZ predsednik Boris Race in nadaljeval:

«Tovariš Ribičič svojega rojstnega kraja, njegovih ljudi in tistega dela Primorske, ki živi v podobnih razmerah kot Trst, ni pozabil. Vedno je rad zahajal k nam in se od blizu prepričeval, kako naš človek živi, kaj ga muči in k čemu stremi. Ko je poleg drugih obveznosti pred 20 leti prevzel vodstvo komisije za manjšinska vprašanja, je to storil tudi iz prizadetosti, tudi zato, ker je tegobe narodnih manjšin in njenih pripadnikov občutil in razumel.

V obdobju njegovega vodenja manjšinske politike — je nadaljeval Boris Race — pa naj gre za slovenske manjšine v zamejstvu, ali za italijansko in madžarsko manjšino v Sloveniji, so se načela ZKJ in določila jugoslovanske ustave hitreje in konkretneje uresničevala. Prevladala je tudi v praksi skrb za manjšine na vseh področjih življenja.

Uresničevanje dvojezičnega pouka na območju, kjer živi madžarska narodnost v SR Sloveniji, je poudaril Race — uresničevanje drugih pravic narodnosti, jasen koncept o tem, kaj je treba nuditi in omogočiti pripadniku manjšine, zato da se čuti enakopraven član družbe, je odraz samoupravnega sistema na področju mednacionalnih odnosov, ki jih pa lahko uresničujejo ljudje, ki dejansko hočejo spreminjati svet in ki so hkrati prežeti z globoko humanostjo. Med te upravičeno prištevamo tovariša Mitjo — je dejal Race in dodal — V času, ko je tovariš Ribičič predsednik SZDL in se spet pobliže bavi z manjšinami, je njegov načelen in human pristop k obravnavanju in reševanju problemov manjšin vedno prisoten. Ni treba posebno dolgih razlag ali utemeljevanj stvari, ki jih manjšina ima za pravilne, saj mu njegova odprtost omogoča hitro osvajanje misli, njegova izkušenost pa pot za pravilno rešitev. Zato je vsako srečanje z njim ob njegovi osebni toplini, preprostosti, šegavosti in modrosti za vsakega izmed nas in za nas vse skupaj, vedno prijeten dogodek.»

Ko mu je na koncu svoje zdravice v imenu SKGZ, v imenu včlanjenih organizacij in njihovih članov in tudi v imenu mnogih drugih naših ljudi iskreno čestital k življenjskemu jubileju in zaželel še mnogo plodnih let, zdravja in osebne sreče, mu je predsednik Race izročil v dar umetniško delo Lojzeta Spacala, predsednik Kmečke zveze Alfonz Guštin pa obenem s čestitkami praktično darilo.

Za povabilo, za čestitke in izrečene najboljše želje, se je tovariš Ribičič zahvalil z njemu lastno toplino, preprostostjo in prepričljivostjo misli in besed. Dejal je, da ga na Trst trajno vežejo mladostni spomini in trpkost usode tolikih primorskih ljudi, ki so se morali, kot njegova družina — pred fašizmom izseliti v takratno Jugoslavijo oziroma Slovenijo. Spomnil se je svojega mladostnega zorenja v stikih z mnogimi naprednimi delavci v vrstah Sokola in nato v levičarskem klubu Doberdob, svoje spoznavanje marksizma skozi Speransa in druge nosilce takratnega revolucionarnega gibanja pod vodstvom slovenskih komunistov. Spomnil se je medvojnih let, nastajanja OF, svojega ilegalnega dela najprej v centralni tehniki KPS in v raznih ilegalnih ti-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Tito Mitji Ribičiču ob njegovi 60-letnici

LJUBLJANA — Ob življenjskem jubileju predsednika SZDL Slovenije Mitje Ribičiča, je jubilantu sporočil iz Moskve čestitke in najboljše želje tudi predsednik SFRJ Tito. Med drugim je zapisal: «Prav tako zvesto, bojevito in junaško kot v revoluciji, si tudi po vojni opravljal številne najodgovornejše dolžnosti v družbenem in političnem življenju Slovenije in Jugoslavije in tudi danes je tvoje delo vtkano povsod, kjer so potrebne tvoje sposobnosti, predanost in revolucionarni duh.»

POLICIJA ARETIRALA SKUPNO 16 OSUMLJENCEV

GENOVSKA PREISKAVA POVEZANA S PADOVSKO

Vezni člen med obema preiskavama naj bi bil Giorgio Moroni, čigar ime naj bi bilo tudi v dokaznem gradivu, ki so ga zaplenili v Padovi

GENOVA — Šestnajst aretiranih in deseterica priprtih: to je obračun večmesečnega preiskovalnega dela o rovarjenju rdečih brigad v Genovi, ki ga je general Dalla Chiesa vodil v sodelovanju s tamkajšnjim državnim pravdništvom. Kot je zvečer v krajšem razgovoru s časnikarji pojasnil notranji minister Rognoni, je sodstvo podpisalo skupno 15 zapornih nalogov (od teh so izvršili 13) in 20 sodnih sporočil (tri od teh osumljencev so včeraj aretirali). Kaže nadalje, da so nekatere priprte osvobodili, druge osumljence pa le legitimirali in preiskali.

Izjava notranjega ministra Rognonija je edini točen podatek včerajšnje in predvčerajšnje obsežne protiteroristične akcije v Genovi. V ligurskem glavnem mestu so se namreč širile le govorice in domneve, katerih osnovanost pa je bilo nemogoče preveriti. Tudi imena vseh aretiranih niso znana. Poleg sedmerice, o kateri smo poročali že v včerajšnji številki, se je včeraj zvedelo še za imeni pedagoga Maura Guatellija in delavca Silvia Iennara, med priprtimi pa naj bi bila uslužbenca tovarne Italsider Angelo Frixione in Angelo Rivanera. Prva dva sta obtožena članstva v oboroženi tolpi rdečih brigad, v kateri naj bi bila zadolžena za novačenje in načrtovanje prevratniških izpadov, druga dva pa sta osumljena le sodelovanja z rdečimi brigadisti. Še zlasti pripor Rivanere je izzval znatno presenečenje med delavci tovarne Italsider, kjer so možaka poznali kot dobrega prijatelja ubitega sindikalista Guida Rosse.

Če izvzamemo znatno zadovoljstvo med sodstvom in organi javne varnosti ter pričakovano srdito reakcijo avtonomistov (vsi aretirani namreč sodijo v njihov krog), v Genovi ni bilo zabeležiti nobenih posebnih odmevov na nepričakovano novico o aretacijah. Le sindikalna federacija je pozvala organe javne varnosti, naj strogo spoštujejo določila kazenskega postopka in naj v najkrajšem možnem času pojasnijo položaj aretiranih.

Vse kaže nadalje, da je preiskava v Genovi, ki je šele v začetni fazi, vsaj posredno povezana tudi s preiskavo padovanskih sodnikov. Tako je med včerajšnjo tiskovno konferenco pojasnil padovanski sodnik Palombarini, ki je tudi dejal, da vezni člen preiskave je prof. Giorgio Moroni. Njegovo ime naj bi namreč zasledili tudi med gradivom, ki je bilo zaplenjeno padovanskim avtonomistom. Zaenkrat vez še ni jasna in to plat preiskave bo treba nujno poglobiti. V ta namen bo sodnik Palombarini v prihodnjih dneh odpotoval v Genovo, kamor bo najbrž prispel tudi namestnik državnega pravdnika dr. Calogero, ki se te dni mudi v Rimu.

O morebitnih dokazih, na katere so genovski sodniki oprli zaporne naloge, zaenkrat ni bilo mogoče zvedeti še ničesar, čeprav so preiskovalci poudarili, da jim ni do tega, da bi preganjali neko ideologijo, pač pa storilce kaznivih dejanj. Upati je, da so dokazi res trdni in da se akcija ne bo klavrno izjalovila, ker bi to bila le voda na mlin sovražnikom demokracije. (vt)

Danes v Meranu 28. kongres SVP

BOCEN — Medtem ko je po vsej Italiji volilna kampanja že v polnem teku, se bodo danes predstavniki Südtiroler Volkspartei zbrali v Meranu na 28. kongresu. Poročila in posegi bodo seveda osredotočeni predvsem na italijanskih političnih in evropskih volitvah, govor pa bo tudi o nekaterih spornih členih posebnega statuta avtonomne bocenske pokrajine. Naj omenimo le nekaj podatkov, ki dokazujejo politično moč, s katero se stranka in njeni voditelji predstavljajo na tem kongresu. Südtiroler Volkspartei ima v bocenskem pokrajinskem svetu absolutno večino (21 svetovalcev na 34), dalje ima svoja zastopnika tako v poslanski zbornici kot v senatu, na zadnjih deželnih volitvah meseca decembra pa je stranka zbrala kar 160 tisoč glasov, od katerih so dober delež prispevali tudi italijanski volivci.

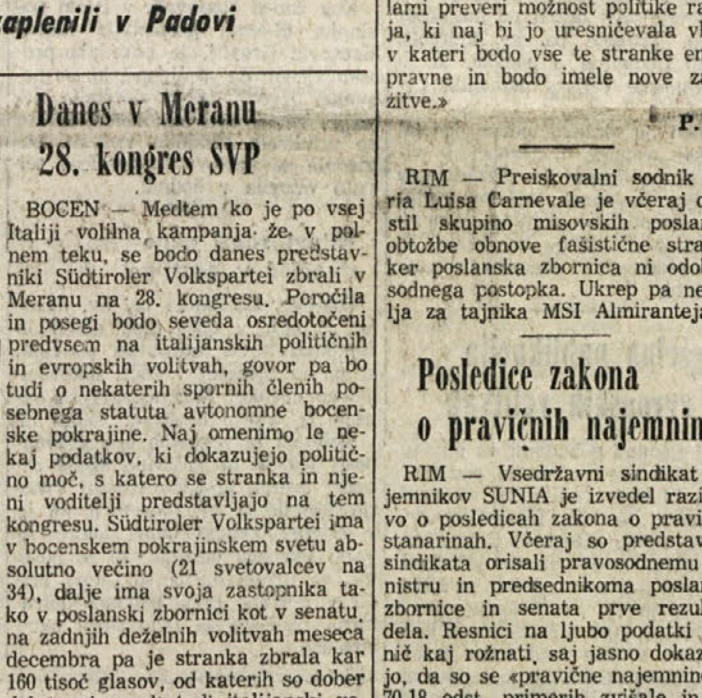

Padovski sodnik Palombarini, ki vodi preiskavo o domnevnem rovarjenju organizirane avtonomije, med včerajšnjim razgovorom s časnikarji. (Telefoto ANSA)

V ZAPORU DOMNEVNI MORILCI AGENTOV PORCEDDA IN LANZE

TURIN — Turinsko državno pravdništvo je včeraj podpisalo zaporne naloge za štiri domnevne brigadiste z obtožbo, da so sodelovali pri umoru policijskih agentov Salvatora Lanze in Salvatora Porcedda. Oba sta bila ubita 15. decembra lani, ko sta stražila pred kaznilnico «Nuove».

Krvavega zločina in članstva v oboroženi tolpi so osumljeni Giuseppe Mattioli, sestri Carmela in Claudia Cadeddu ter Vincenzo Acella. Slednji trije so že nekaj mesecev v zaporu, Mattiolija pa še iščejo.

Sestrama Cadeddu so karabinjerji gen. Dalla Chiese prišli na sled v začetku meseca februarja, v okviru obsežne protiteroristične akcije v Turinu, ko so odkrili tri skrivališča rdečih brigadistov. (Skupaj z njima so bili aretirani tudi nekateri domnevni pripadniki skupine «prima linea», ki so osumljeni sodelovanja pri pokolu pri Patrici.) Mattioli, na čigar domu so našli stroje za offset tisk, je pravočasno pobegnil; Acella se je ujel v mrežo policije pozneje, dolžijo pa ga sodelovanja pri kopici terorističnih izpadov.

Po izjavi sodnikov obtožba proti četverici temelji na trdnih dokazih, saj naj bi na domu sester Cadeddu zaplenili magnetofonski trak s posnetkom vseh komunikacij med karabinjerskimi izvidnicami in njihovo operativno centralo v prvih jutranjih urah 15. decembra; osnutek letaka, s katerim so si RB prilastile odgovornost za dvojni umor; «operativni načrt» atentata, kot so sodniki označili nekatere beležke. Na osnovi zaplenjenega gradiva preiskovalci zaenkrat še niso mogli ugotoviti, kdo od štirih naj bi dejansko streljal na policista.

OBISK JUGOSLOVANSKEGA PREDSEDNIKA V SOVJETSKI ZVEZI

Pogovori med Titom in Brežnjevom temelj za razširitev sodelovanja

Zaključni dokument poudarja, da so odnosi med državama stabilni, ker obe spoštujeta načela nevmešavanja, enakopravnosti in neodvisnosti ter upoštevata različnosti v poteh socialistične graditve

MOSKVA — Načela, ki so v jugoslovansko-sovjetskih dokumentih od leta 1955 doslej, imajo trajen pomen za uspešen in vsestranski razvoj odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. To sta poudarila v štiriurnih pogovorih predsednika Tito in Leonid Brežnjev, ki sta včeraj končala pogovore v Kremlju. Pogovore ocenjujejo kot prijateljske, plodne in koristne za nadaljnji uspešni razvoj jugoslovansko-sovjetskih odnosov. Potekali pa so tudi drugi dan v prijateljskem in odkritem vzdušju in ob vzajemnem spoštovanju. Kot se je zvedelo, so ocenili, da obstajajo ugodne možnosti za razširitev sodelovanja na številnih področjih, zlasti na gospodarskem. V pogovorih so še opozorili, da upoštevanje različnosti v poteh socialistične graditve omogoča plodno in raznovrstno sodelovanje in stabilne odnose med državama, prav tako pa k temu prispeva tudi dosledno spoštovanje načel enakopravnosti, neodvisnosti in nevmešavanja v notranje zadeve. Obe strani sta potrdili svojo pripravljenost za poglobitev sodelovanja in ugotovili potrebo po razširitvi stikov na visoki ravni. Poudarjen je bil tudi pomen razvijanja sodelovanja med Zvezo komunistov Jugoslavije in komunistično partijo Sovjetske zveze.

Med pogovori so poudarili, da ima ne glede na razlike v ocenah nekaterih zunanjepolitičnih vprašanj, največji pomen v jugoslovansko-sovjetskih odnosih dejstvo, da se obe državi zavzemata za mir in popuščanje napetosti, za neodvisnost vseh držav in narodov, za družbeni napredek. Predsednik Tito je v pogovorih obširno spregovoril o politiki neuvrščenosti in o dejavnosti neuvrščenih držav, ki so pomemben samostojen dejavnik v boju za mir, poglabljanje procesa popuščanja napetosti in za demokracijo mednarodnih političnih in gospodarskih odnosov.

Obe strani sta namenili veliko pozornost vprašanju razorožitve, kot enemu najbolj bistvenih vprašanj sodobnega sveta. Obe državi menita, da je nujno krepiti napore za zaustavitev tekme v oboroževanju in za prehod na resnično razorožitev. V zvezi s tem sta se zavzeli za podporo vseh tvornih pobud, ki imajo za cilj rešitev tega problema. Tito in Brežnjev sta izrazila prepričanje, da bo k temu prispeval tudi novi sovjetsko-ameriški sporazum o omejitvi ofenzivne strateške oborožitve. Prav tako sta poudarila nujnost, da je treba uresničiti odločitve in priporočila posebnega zasedanja generalne skupščine Združenih narodov o razorožitvi, ki je bilo lani.

Jugoslavija in Sovjetska zveza poudarjata pomembnost doslednega in celovitega uresničevanja določb sklepne listine Helsinške konference, kar bo okrepilo zaupanje, varnost in sodelovanje v Evropi in k čemur bo znatno prispeval tudi prihodnji sestanek v Madridu.

Med pogovori je bilo tudi poudarjeno, da se Jugoslavija in Sovjetska zveza odločno zavzemata za poglabljanje procesa popuščanja napetosti, da bi detant dobil univerzalni pomen, da bi krizna vprašanja reševali z miroljubnimi sredstvi, torej s pogovori, in pri tem dosledno spoštovali enakopravnost, suverenost in pravice narodov na svoboden in neodvisen razvoj. Tito in Brežnjev sta se izrekla za aktivno sodelovanje vseh držav v boju za krepitev miru in za ozdravitev mednarodnega političnega vzdušja. K temu lahko pomembno prispevajo vse demokratične sile.

Jugoslavija in Sovjetska zveza sta se zavzeli za poglobitev medsebojnega razumevanja in za nadaljevanje vsebinskega, plodnega in tvornega dialoga o načelnih vprašanjih mednarodnega življenja. Zato se bo tudi v prihodnje nadaljevala praksa redne izmenjave mišljenj na različnih ravneh. Predsednik Tito je povabil generalnega sekretarja in predsednika prezidija vrhovnega Sovjeta Brežnjeva, naj uradno in prijateljsko obišče Jugoslavijo in povabilo je bilo z zadovoljstvom sprejeto. Predsednik Tito bo še nekaj dni ostal na prijateljskem obisku v Sovjetski zvezi in sicer na oddihu. (jp)

ZASEDANJE KOMISIJE ZA MEDNARODNE ODNOSE SKUPŠČINE SRS

Z razvijanjem prijateljskega sodelovanja krepiti odnose s sosednjimi državami

Narodne manjšine so lahko eden najtrdnejših mostov sodelovanja in prijateljstva, seveda pod pogojem, da uživajo vse pravice - Posebna pozornost informativni dejavnosti

LJUBLJANA — Komisija za mednarodne odnose pri slovenski skupščini je v glavni točki dnevnega reda obravnavala dolgoročno orientacijo pri odnosih s sosednjimi državami. Tako kot je bilo to poudarjeno že v nekaterih razgovorih in ocenah na zvezni ravni, tudi republiška komisija sodi, da razvijanje prijateljskega sodelovanja s sosedi sodi med prvenstvene naloge in trajno uveljavitev tiste oblike sodelovanja, ki krepijo odnose, hkrati pa je treba v te stike vgrajevati še odprta vprašanja. Prav tako bo treba v prihodnjih odnosih s sosednimi državami upoštevati specifičnost vsake od njenih notranjih vzgibov in načinov reševanja skupnih vprašanj. Upoštevanje teh posebnosti bo namreč lahko le prispevalo k boljšim odnosom med sosedi. Poiskati bo treba tudi vse še neizkoriščene možnosti, za multilateralno povezovanje Jugoslavije in njenih republik z več državami, na primer na območju Balkana ali v okviru sodelovanja alpskih držav. Narodne manjšine so eden najtrdnejših mostov sodelovanja in prijateljstva, seveda pod pogojem, da uživajo vse pravice in jim je zagotovljen razvoj in enakopraven položaj. Urejanje položaja manjšin v sosednih državah je treba razumeti kot trajno in dolgoročno nalogo, kot proces enakopravnega vključevanja manjšin kot samostojnega subjekta v politično, gospodarsko in kulturno življenje držav in sredin, v katerih živijo. Pri tem je pomembno, da manjšine svoje interese povezujejo z interesi demokratičnih sil.

Ko so podrobno govorili o gospodarskih odnosih s sosedi, so poudarili obmejno sodelovanje, ki ga je treba še bolj sprostiti in spodbujati, saj ne prispeva le k odpravljanju materialnih razlik med obmejnim prebivalstvom, temveč je še bolj pomembno, da odpira perspektive sožitja in razumevanja med ljudmi z obeh strani meje. Prav zato morajo pri politiki odnosov s sosednjimi državami dobiti še večje in pomembnejše mesto občine in krajevne skupnosti, ki mejijo na druge države. Skratka, prav pri oblikovanju in utrjevanju odnosov s sosedi je mogoče največ doseči pri podružbljanju zunanje politike. Podrobno so govorili tudi o gospodarskem sodelovanju s sosedi, s katerim ni mogoče biti povsem zadovoljen, saj se marsikje še niso uveljavile vse bolj sodobne oblike skupnih proizvodnih odnosov. Posebno pozornost bo Slovenija v prihodnje namenila tudi informativni dejavnosti, zlasti lokalni in dejavnosti radia in televizije, ki sta ponekod edini vir informacij narodnih skupnosti v sosednjih državah. Komisija je ugotovila, da še vedno ostajajo nerešena vprašanja, zlasti glede položaja manjšin, prepočasi pa se urejuje tudi socialni položaj jugoslovanskih delavcev, ki so na začasnem delu v sosednji državi. Odnose z Italijo pa je ocenila, da so v mnogočem lahko vzgled dobre soseščine, kar ima tudi v evropskem in sredozemskem merilu svoj politični pomen. Odnosi, ki temeljijo na osimskih sporazumih in se izražajo na vseh področjih dvostranskega sodelovanja, so tudi podlaga za zagotovitev celovite zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Julijski krajini. Razprava v komisiji za mednarodne odnose je eden od prispevkov za razpravo o zunanji politiki v jugoslovanski skupščini, ki bo v kratkem.

JURE PENGOV

Grčija deseti član EGS

ATENE — Grčija vstopa v EGS: v ponedeljek bodo na posebni svečanosti v Atenah, katere se bodo udeležili šefi držav ali vlad «deveterice» podpisali sporazum o vstopu Grčije v Evropsko gospodarsko skupnost. S sporazumom se končuje poltretje leto dolgo obdobje zapletenih pogajanj med Grčijo in EGS ter dolga pot zbliževanja, ki se je začela leta 1961, ko se je grška država pridružila pravkar nastali skupnosti. Ta dolga pot se je prekinila med diktaturo polkovnikov, nadaljevala in se srečno končala pa potem, ko se je fašistični diktatorski režim zrušil.

Čeprav bo sporazum podpisan že v ponedeljek, bo Grčija formalno vstopila v skupnost 1981. leta, potem ko bodo parlamenti vseh prizadetih držav ratificirali sporazum.

NA VČERAJŠNJI TISKOVNI KONFERENCI

SLOVENSKA SKUPNOST PREDSTAVILA KANDIDATE IN VOLILNE PROGRAME

Na glasovnici tokrat ne bo lipove vejice, pač pa simbola Furlanskega gibanja (za parlamentarne volitve) in Union Valdotaine (za evropske) - Današnja volilna zborovanja

Slovenska skupnost je včeraj na tiskovni konferenci predstavila svoje kandidate in programe za parlamentarne in evropske volitve, na katerih pa ne bo nastopila s svojim tradicionalnim znakom — lipovo vejico. Za parlamentarne volitve se je namreč SSk povezala s Furlanskim gibanjem, s katerim je tudi izoblikovala skupen volilni simbol, ki pa ga je notranje ministrstvo v Rimu zavrnilo, tako da bodo morali kandidati nastopiti pod simbolom FG. Za evropske volitve pa je prišlo do koalicije jezikovnih in etničnih manjšin — z izjemo južnotirolske SVP, ki se je raje povezala s Krščansko demokracijo — ki se bo predstavila na volitvah pod znakom plezajočega leva Union Valdotaine in z napisom «federalizem» in «avtonomija».

Kandidate SSk sta na tiskovni konferenci predstavila deželni predsednik Andrej Bratuž in tajnik Drago Štoka, ki sta poudarila možnost, da bi skupna lista FG - SSk izvolila poslanca v okrožju Gorica - Videm - Pordenon - Belluno. Ne glede na število preferenc sta se stranki dogovorili, da bo v tem primeru tri leta sedel v parlamentu Furlan, dve leti pa Slovenec. Predstavniki FG so se tudi obvezali, da bo morebitni poslanec takoj predložil parlamentu zakonski osnutek SSk o globalni zaščiti slovenske manjšine. Zanimivo je tudi, da so voditelji FG v pogovorih s predstavniki SSk zanikali, da bi pristaši gibanja bili med tistimi, ki so po beneških dolinah zbirali podpise pod Cicerijevo peticijo proti poučevanju slovenščine na šolah ter da so se javno distancirali od te pobude. Razlike med obema strankama ostajajo glede vprašanja avtonomije: FG je pred kratkim predlagalo razkosanje dežele na dva dela, Furlanijo z Gorico na eni strani in Trst na drugi. SSk ne soglaša s tem predlogom, ker bi to pomenilo tudi razkosanje slovenske manjšine, predstavniki FG pa so se glede tega obvezali, da bodo svoj predlog ponovno predstavili šele, ko bo odobren zakon o globalni zaščiti in bo torej tudi furlanski del slovenske manjšine imel zajamčen obstoj in razvoj.

Glede evropskih volitev pa je Drago Štoka predvsem podčrtal uspeh, ki ga je dosegla Slovenska skupnost, ko je ob podpori FG dosegla, da je Union Valdotaine zavrnila zavezništvo z Listo za Trst, kar je spravilo «melonarje» v kočljiv položaj in na rob razkroja.

Na včerajšnji tiskovni konferenci so tudi predstavili program tako za parlamentarne kot za evropske volitve. Na prvem mestu programa je seveda boj za globalno zaščito z zahtevo, naj parlament v tej mandatni dobi končno izglasuje zaščitni zakon. Ta zakon ne sme biti samo načelne narave, ampak mora rešiti vrsto konkretnih problemov, kot so podpora kulturni dejavnosti, avtonomija slovenske šole z ustanovitvijo samostojnega okraja, avtonomija slovenske radijske postaje in uvedba slovenskih televizijskih programov, preklic fašističnih zakonov ter kazenska prepoved žalitve jezika, kulture in tradicij manjšine.

Glede gospodarskega razvoja program SSk ugotavlja, da odpirajo osimski sporazumi nove perspektive za vsestranski gospodarski razvoj mesta, pri tem pa poudarja, da mora biti manjšina subjekt odločanja, ko gre za njene interese.

Glede evropskih volitev pa se SSk zavzema, da bi nova Evropa res bila Evropa narodov in narodnosti, ne pa samo Evropa držav. Program vsebuje tudi predlog, naj evropski parlament skliče drugo mednarodno konferenco o manjšinah. Volilno kampanjo bo SSk odprla danes v Nabrežini s «srečanjem manjšin za Evropo», ki bo ob 20.30 v nabrežinski telovadnici. Govorila bosta Antek Terčon in Drago Štoka, nastopili pa bodo valdostanska folklorna skupina, mešani pevski zbor Igo Gruden in moški pevski zbor Fantje izpod Grmade.

Svoje kandidate za vsedržavne in evropske volitve je včeraj predstavila tudi republikanska stranka na tiskovni konferenci ob udeležbi člana vsedržavnega vodstva inž. Di Reja in deželnega tajnika Barnabe.

Z zborovanjem v kinu Ritz je včeraj odprla svojo volilno kampanjo socialdemokratska stranka. Govoril je minister za industrijo Franco Nicolazzi, ki se je v dopoldanskih urah sestal z gospodarskimi operaterji na trgovinski zbornici.

V predvolilni boj je včeraj stopila tudi «nova enotna levica», ki združuje pristaše političnih organizacij «lotta continua», «democrazia proletaria» in raznih drugih skupin. Na Goldonijevem trgu sta dokaj maloštevilnim in v glavnim mladim poslušalcem spregovorila Licia Chersevani, kandidatinja za poslansko zbornico in član glavnega vodstva Romano Luperini. Oba sta zlasti omenjala pojav velikega nezadovoljstva, ki vlada v državi in tudi na krajevni ravni. Tudi takšni pojavi, kot je Lista za Trst sta po mnenju predstavnikov «nove enotne levice» odraz tega nezadovoljstva ter nezaupanja v tradicionalne stranke, nista pa globlje analizirala tega pojava. Za Luperinija je bistvenega pomena vzpostavitev neposredne demokracije, to je možnosti soodločanja z baze in v tem je glavna alternativa sedanjemu sistemu.

Tudi danes bodo imele stranke vrsto shodov v mestu in okolici. Slovenska skupnost se bo, kot že rečeno, zbrala v Nabrežini. Socialistična stranka napoveduje za 19. uro shod na glavnem trgu v Miljah, kjer bodo govorili Seghene, Comida in Volčič. Tudi KPI napoveduje vrsto shodov. Slovenska kandidatinja Jelka Gerbec bo govorila ob 9.30 v Ul. Pitacco, ob 10. uri v Ul. Soncini in ob 10.30 v Ul. Pirano. Ob 17. uri na Trgu Cavana manifestacija o vprašanju pravice do stanovanja, med 17.30 in 19.30 pa bo več letečih shodov v Medji vasi, Štivanu, Cerovljah, Mavhinjah, Slivnem, Prečniku, Praprotu, Trnovci in Šempolaju. (tm)

S seje zgoniškega občinskega sveta

Na včerajšnjem zasedanju zgoniškega občinskega sveta je župan Jože Guštin poročal o številnih zadevah, ki se od blizu tičejo celotne krajevne skupnosti. Dežela je po ogorčenem protestu umaknila prejšnje nesprejemljive načrte za oblikovanje hitre cestne povezave in bo pri izdelavi novega osnutka upoštevala pripombe prizadetih občin. Preteklo sredo so predali podjetju dela za asfaltiranje ceste iz Repniča proti Zagradcu v višini 12 milijonov lir iz komisarskega proračuna za leto 1976. Z deli pa bodo začeli predvidoma pred koncem tega meseca. Akcija za izgradnjo športno-rekreacijskega centra v Zgoniku se uspešno nadaljuje tako pri pridobivanju potrebnih finančnih sredstev, kot pri izdelavi načrtov in urejanju vse dokumentacije. Končno je Guštin še omenil, da bo verjetno čez dober mesec dni poimenovanje osnovne šole v Gabrovcu po Jožetu Srebrniču. In ob tej priložnosti bo občina postavila ploščo na pročelje šolske stavbe.

Po priporočilu svetovalca Doljaka za namestitev razsvetljave in ureditev ceste pri spomeniku padlim v NOB v Samatorci, ki ga bodo po vsej verjetnosti odkrili letos poleti, je občinski svet sprejel vrsto upravnih sklepov, najvažnejši vsekakor zadeva delni popravek k občinskemu proračunu zaradi upravnega preostanka v znesku 49 milijonov lir. S temi sredstvi bodo kupili nov šolabus, dokončali dela za razširitev pokopališča v Zgoniku, nakupili bodo napravo za fotokopiranje, uredili športno igrišče pred občinskim sedežem v Zgoniku, kjer naj bi popravili stanovanje, sedež ŠK Kras in skušali izdelati prostore za knjižnico. Med ostalimi sklepi naj omenimo še občinski obračun za leto 1978, ki so ga odobrili soglasno.

B. S.

VČERAJ NA SEDEŽU TRGOVINSKE ZBORNICE

Srečanje ministra Nicolazzija z gospodarskimi kategorijami

Sindikati odločno zahtevali nujne ukrepe za preporod proizvajalnih dejavnosti

Na sedežu trgovinske zbornice se je minister za industrijo in trgovino Nicolazzi včeraj srečal s predstavniki tržaškega gospodarskega življenja. Ob številni in kvalificirani prisotnosti članov zborničnega izvršnega odbora, gospodarskih kategorij in sindikalnih organizacij, je uglednega gosta pozdravil predsednik trgovinske zbornice Modiano, ki mu je orisal značilnosti krajevnega gospodarstva in njegove senčne in svetle strani. V lanskem letu so bili postavljeni temelji za prometne infrastrukture in za okrepitev tržaške luke. Ti ukrepi pa še ne rešujejo vseh problemov za izhod iz krize. Predvsem je treba načrtovane infrastrukture uresničiti brez običajnih zamud in zagotoviti konkurenčnost luke. Proti hudi krizi industrijskega sektorja, ki se odraža v hudem upadanju zaposlitve, pa je treba nastopiti z ustreznimi mehanizmi. V ta namen, je zaključil Modiano, ne bodo dovolj sredstva iz deželnega razvojnega načrta. Potrebna bo ustrezna zavzetost države in Evropske gospodarske skupnosti.

Po kratkem pozdravu deželnega odbornika Rinaldija, ki se je zavzel za hitro izvajanje zakona o industrijskem preusmerjanju in za izdelavo sektorialnih načrtov, je minister za industrijo zatrdil, da je prva skrb njegovega dela posvečena reševanju vprašanja zaposlitve. V ta namen je treba dati prednost mali in srednji industriji, ki uspešno kljubuje krizi, v okviru globalnega načrtovanja po proizvodnih sektorjih. Poudaril je, da morajo biti deležne olajšav in pomoči iz zakona o industrijskem preusmerjanju ne le južne, ampak tudi severne dežele. Glede energetske krize je pa ponovil njegovo znano stališče, da bodo njene posledice za Italijo sicer resne, a ne dramatične.

Sledili so posegi zastopnikov gospodarskih sektorjev, ki so Nicolazziju podrobneje obrazložili potrebe posameznih kategorij. V imenu sindikalnega gibanja (prisotni so bili Burlo in Gerli CGIL, Degrassi za CISL in Fabricci za UIL) je Fabbricci podal natančen pregled krize v zasebnih industrijskih obratih (SIRT, bivša Dreher, ladjedelnica Alto Adriatico, Don Baxter) in prikazal potrebo po utrditvi perspektiv državne industrije, pri čemer je še posebej naglasil nujnost uresničitve suhega doka. Zaključil je z zelo odločnim poudarkom, da Trst ne bo sprejel tercializacije, ampak da hoče graditi svojo bodočnost na razvoju proizvajalnih dejavnosti. Zato je podprl zahtevo po okrepitvi ustanove za tržaško industrijsko cono, ki bo pristojna tudi za uresničevanje mešane italijansko-jugoslovanske cone po osimskih sporazumih.

Minister za industrijo se je poslovil z zagotovilom, da bo k rešitvi nekaterih od vprašanj, ki so mu jih predložili kot najnujnejša, pristopil že v prihodnjih tednih.

SINDIKALNA DELEGACIJA V SLOVENIJI

V Ljubljani se je mudila delegacija federacije treh sindikalnih konfederacij CGIL-CISL-UIL iz Furlanije - Julijske krajine. Na pogovoru s predstavniki slovenskih sindikatov so se gostje seznanili z aktualnimi vprašanji sindikalnega dela in družbenogospodarskimi vprašanji v Sloveniji. Beseda je tekla tudi o boju italijanskih sindikatov za izboljšanje položaja in večjega vpliva delavskega razreda Italije, še posebej v tem času pred parlamentarnimi volitvami. Dogovorili so se, da bodo še bolj poglobili in obogatili izmenjavo in sodelovanje, zlasti med sindikalnimi organizacijami ob meji, pa tudi v notranjosti Slovenije. Ugotovili so, da je dosedanje široko sodelovanje, zlasti sindikatov obmejnih občin, mnogo prispevalo k splošnemu ugodnemu razvoju dobrega sosedskega sodelovanja med državama, kot tudi med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino. Ob koncu enodnevnega obiska so člani delegacije obiskali Center za poklicno izobraževanje v Litostroju in se seznanili s sistemom poklicnega izobraževanja in povezovanja gospodarstva z izobraževalnimi ustanovami. (jp)

● **Tudi za letošnje politične in evropske volitve** bodo imeli volivci olajšave pri prevozih. Vse informacije posredujejo uradi na železniških postajah in potovalne agencije.

Jutri nagraditev za zvestobo delu

V veliki dvorani tržaške trgovinske zbornice bo njen predsednik dr. Marcello Modiano nagradil jutri ob 10.30 zmagovalce natečaja «Za zvestobo delu in gospodarski razvoj». Gre za 43 delavcev, ki so službovali vsaj 30 let pri istem podjetju, enega delavca, ki se je odlikoval v tujini, 17 podjetnikov, ki delujejo več kot 30 let, med katerimi 3 slovenski kmetje, in eno podjetje zaradi izboljšav pri delovnih postopkih.

INPS izdal napačen obrazec za prijavo dohodkov upokojencev

Sindikat upokojencev SPI - CGIL javlja uživalkam dveh ali več pokojnin (tistim, ki ne dosezajo ravni minimalne pokojnine), da je zavod INPS izdal obrazec 101 za prijavo dohodkov z napako: v njem je zabeležena obdavčljiva vsota, ni pa odtegljajev od pokojninskih zneskov za leto 1978. Upokojencem svetuje zavod, da počakajo do junija in tedaj dvignejo popravljeni obrazec 101.

JUTRI OSREDNJA SLOVESNOST

PRED POIMENOVANJEM OPENSKE OSNOVNE ŠOLE

Danes nastop učencev v Prosvetnem domu
Jutri odkritje pisateljevega doprsnega kipa

Občine se pripravljajo na svoj veliki praznik — poimenovanje slovenske osnovne šole po Francetu Bevku, kar predstavlja nadvse pomemben dogodek ne le za to vas, pač pa za vse naše zamejstvo. Naša narodnostna skupnost, ki se mora še vedno krčevito boriti za svoj obstoj in razvoj in proti kateri so nacionalistični krogi prav v zadnjem razdobju spet naperili svoje strupene osti, črpa ravno iz takšnih pobud, kot so poimenovanje naših šol po znamenitih osebnostih iz naše kulture in družbenopolitične zgodovine, sveže sokove in nove energije za svoj narodnostni boj.

Današnja slovesnost v Prosvetnem domu in jutrišnja na vrtu pred šolo bo dejansko zaključna in najbolj praznična etapa v dolgem razporedu prireditev, ki so bile v teku meseca na Opčinah in ki so jih razne organizacije, od šol in kulturno prosvetnih organizacij do športnega društva, posvetile Francetu Bevku. Danes in jutri pa bo imela glavno besedo ravno osnovna šola. Učenci te šole bodo danes s petjem in prizorčki iz Bevkovih mladinskih knjig počastili pisatelja, po katerem se bo poslej imenovala njihova šola. Prireditev, za katero so se pod vodstvom učiteljstva marljivo pripravljali dalj časa, bo ob 19.30 v Prosvetnem domu.

Jutrišnja osrednja prireditev pa bo potekala na vrtu pred šolo, kjer bodo odkrili pisateljev doprsni kip. Spored obsega pozdrave, odkritje in blagoslovitev kipa, slavnostni govor, nastope otrok iz vrtca in osnovne šole, gledališkega igralca Staneta Raztresena, domačega cerkvenega pevskega zbora, ženskega in moškega pevskega zbora «Tabor» in ansambla Rdeči nagelj. V šolskih prostorih bo odprta razstava Bevkovih mladinskih del ter risb in ročnih del učencev.

Deželni prispevki za kmetijstvo

Deželni odbor je nakazal okrog 5 milijard lir pokrajinskim kmetijskim načelništvom, ki bodo ta sredstva razdelila med kmetijske obrate v obliki prispevkov za odpravljanje obresti na posojila. Gre za kmetije, ki so utrpele večjo gmotno škodo zaradi naravnih ujm in vremenskih neprilik in so se morale zaradi potrebnih popravil zateči k bančnim posojilom.

Neizpolnjene obveznosti občinske uprave

Sindikat šolnikov UIL je proglasil 4 dni razčlenjene stavke v dneh od 23. do 30. maja za osebje otroških vrtcev, ki so spadali pod pokroviteljstvo razpuščene vsedržavne ustanove delavcev, ki so se vrnili iz tujine in begunce. Sindikat se je odločil za stavko, ker ni občinska uprava po treh letih, ki so pretekla od razpustitve ustanove do danes, še vključila osebja teh otroških vrtcev v občinske. Pred štirimi meseci je uprava sprejela le odlok, da bo vzela to osebje pod svoje okrilje, vendar ni doslej storila v tej smeri nič konkretnega.

Plovni kanali od Tržiča do Benetk in Padske nižine?

Dežele severne Italije iščejo nove oblike sodelovanja pri usklajevanju družbeno - gospodarskega razvoja, še posebej na področju velikih prometnih infrastruktur. Dežele Veneto, Lombardija in Emilija - Romagna so se že sporazumele za integriranje služb pri notranji plovbi po reki Pad in so sedaj v teku prizadevanja za povezovanje tudi s Piemontom in Furlanijo - Julijsko krajino. V tem okviru so se predvčerajšnjim ponovno sestali zastopniki Veneta in naše dežele, ki so si tudi ogledali plovni kanal, ki povezuje beneško laguno s Padsko nižino, po katerem lahko plujejo ladje do 1.300 ton, ki ustrezajo tovoru 60 tovornjakov s prikolico. Po mnenju zastopnikov deželne vlade bi bilo pri nas možno usposobiti za plovbo že obstoječi kanal «Litoranea veneta», s čimer bi povezali po notranji vodni poti Tržič z Benetkami in nato s Padom. Zato se bodo srečanja nadaljevala, za poglabljanje možnosti uresničitve takega načrta.

Protest delavcev SITE

Delavci družbe SITE, podjetja, ki v industrijski coni skrbi za napeljavo telefonskih kablov in aparatur ter zaposluje približno 70 delavcev, so začeli te dni z agitacijskim gibanjem. Njihov protest je izzval sklep vodstva družbe, da premesti štiri nameščence na delo v Belluno. Položaj delavcev podjetja SITE je zaskrbljujoč, kajti družba je imela letos manj naročil za delo kot v prejšnjih letih. Zato je vprašljivo, če bo lahko v bodoče obdržala na delu vso sedanjo delovno silo, po vsej verjetnosti pa ne bo nadomestila delavcev, ki jih bodo upokojili. Delavski svet in sindikalne organizacije so predlagale vodstvu podjetja, da dodelijo nekaterim delavcem druga delovna mesta, o čemer pa ni hotelo vodstvo niti slišati. Raje se je odločilo, da premesti štiri delavce v Belluno. Zato so se delavci odločili, da začnejo z agitacijskim gibanjem.

POZIV DEŽELI, NAJ REŠI TO VPRAŠANJE

Kraška gorska skupnost o mladinski brezposelnosti

Vodstvo KGS zahteva, da bi podaljšali pogodbo devetim mladincem, ki so jih zaposlili na podlagi zakona o mladinski brezposelnosti

Mladinska brezposelnost kot širši zaskrbljujoči družbeni pojav ter kot specifični problem je bil glavni predmet razprave na zadnji seji glavnega sveta kraške gorske skupnosti. Tej ustanovi so namreč na podlagi znanega zakona 285 o mladinski brezposelnosti dodelili devet mladincev, katerim pa bo konec tega meseca zapadla pogodba. Vodstvo kraške gorske skupnosti je že pred dobrim mesecem naslovilo na deželno odborništvo za delo ustrezno zahtevo, da bi omenjene pogodbe podaljšali. Poslalo je tudi dokumentacijo, v kateri prikazuje delo, ki ga je deveterica doslej zelo koristno opravila. Kljub večkratnim prošnjam pa deželno odborništvo za delo še ni dalo zagotovila, da bo pogodbe podaljšalo. S tem je pustilo devet mladih ljudi v popolni negotovosti in brez vsakršnega jamstva, da ne bodo čez dva tedna spet v neznosnih pogojih brezposelnosti. S tem bi bila tudi sama gorska skupnost prikrajšana za več delovnih moči.

Glavni svet skupnosti je poleg tega izrekel zaskrbljenost zaradi vesti, da bo medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje CIPE dodelil na podlagi omenjenega zakona o mladinski brezposelnosti naši deželi za tekoče leto le 50 odstotkov vsote, ki jo je dodelil lani. To bi že tako nelahek položaj znatno zaostrilo.

Vodstvo kraške gorske skupnosti zato poziva pristojne deželne organe naj v tem pogledu vložijo vse sile, da bi prišlo čimprej do zadovoljive rešitve problema.

Podpora dijakom

Tržaška občina sporoča, da bodo dijakom potrebnih družin, ki obiskujejo nižjo srednjo šolo, podelili podporo v višini 80.000 lir. Prav tako bodo podelili podporo za nakup knjig in učnih pripomočkov. Zainteresirani morajo predložiti prošnje najkasneje do 31. maja letos. V poštev bodo vzeli prošnje dijakov tistih družin, ki ne presegajo 6 milijonov lir letnega dohodka.

Ocenjevanje učencev po junijskih volitvah

Ocenjevanje osnovnošolskih učencev in dijakov nižjih srednjih šol bo potekalo po vseh šolah po junijskih volitvah, uspehi pa bodo znani vključno do sobote, 16. junija.

ZAKONSKI OSNUTEK JE IZDELAL DEŽELNI ODBOR

Furlanija-Julijska krajina bo namenila prispevek 200 milijonov lir za Črno goro

Mnogi posamezniki in združenja so se doslej priključili solidarnostni akciji

Dežela Furlanija - Julijska krajina bo prispevala 200 milijonov lir za pomoč ljudem in obnovo krajev v Črnogorskem Primorju, ki jih je 15. aprila letos prizadel uničujoč potres. Deželni odbor je včeraj izdelal zakonski osnutek, na podlagi katerega bodo potem ko bo deželni svet izglasoval predlog, dodelili vsoto jugoslovanskemu konzulatu v Trstu kot konkreten izraz solidarnosti naše dežele črnogorskemu ljudstvu.

Na ta način se je hotel deželni odbor oddolžiti za pomoč, ki so jo iz vseh krajev Jugoslavije nudili furlanskemu in beneškemu ljudstvu takoj po potresu maja 1976. leta. Jugoslavija je bila prva izmed sosednjih držav, ki je takrat priskočila na pomoč Furlaniji in Beneški Sloveniji. Vendar njena akcija se ni omejila le na pošiljanje najnujnejšega materiala in potrebščin v prvi fazi pomoči, temveč je sodelovala z deželo in raznimi občinskimi upravami z različnimi pobudami pri rekonstrukciji prizadetih krajev in to predvsem v Beneški Sloveniji.

Vsa ta nesebična pomoč in prizadevanja Jugoslavije so ostala živo v spominu prizadetega furlanskega ljudstva in beneških Slovencev. Ko je na veliko noč potres opustošil obmorske kraje Črno gore so ti začutili moralno dolžnost, da na neki način povrnejo veliko delo, ki ga je opravila bližnja republika v zanje težkih časih. Mnogi posamezniki in združenja so se priključili solidarnostni akciji za Črno goro in v tej akciji niso mogli izostati tudi upravni forumi dežele. Tri dni po potresu v Črni gori je predsednik deželnega odbora Comelli pisal predsedniku vlade Andreottiju o obsegu uničujočega potresa ter ga seznanil s pomočjo, ki jo je nudila Jugoslavija naši deželi po majskem potresu. Pozneje pa je Andreotti obvestil Comellija o pomoči, ki jo je italijanska država namenila Črni gori.

Preden je deželni odbor izdelal zakonski osnutek o pomoči v višini 200 milijonov lir prizadetemu področju, so zbrali deželni svetovalci, svetovalske skupine in predsedstvo 20 milijonov lir, ki so jih že posredovali jugoslovanskemu konzulatu.

Stavka uslužbencev poldržavnih ustanov

Zaradi včerajšnje vsedržavne stavke uslužbencev poldržavnih ustanov je bilo parializirano delovanje INPS, INAM, INAIL in drugih ustanov. Stavko je napovedala sindikalna federacija CGIL, CISL, UIL in spada v okvir boja za podpis nove delovne pogodbe. Vse dosedanje predloge, ki so jih doslej dale poldržavne ustanove so sindikati ocenili kot nezadostne in nesprejemljive. Včeraj so bili vsi uradi INPS, INAM, INAIL, Rdečega križa in Avtomobilskega kluba zaprti, razen uradov nujnih služb, kar je povzročilo precej preglavic porabnikom.

Deželna publikacija o evropskih volitvah

Med raznimi pobudami, ki jih snuje deželna uprava, da bi podčrtala pomen bližnjih volitev za evropski parlament, je tudi izdajal izredne številke revije «Regione Cronache». Publikacija, ki nosi naslov «Furlanija - Julijska krajina, dežela za Evropo», obsega članke in eseje znanih političnih in kulturnih osebnosti in obravnava odnose med našo deželo ter evropsko skupnostjo na nekaterih sektorjih, ki so temeljnega pomena za življenje naše dežele.

Publikacijo bo v ponedeljek, 21. maja, ob 12. uri predstavil predstavnikom tiska predsednik deželne vlade Antonio Comelli. Srečanje bo v hotelu Astoria - Italia na Trgu XX. settembre 10.

Padec zidarja z višine 4 metrov

Z rešilcem gasilcev so včeraj popoldne prepeljali v tržaško bolnišnico 44-letnega Pietra Sircelja iz Ul. Monte Mangart 8. Moški je malo prej med delom pri novi bolnišnici na Katinari padel z zidarskega odra z višine kakih štirih metrov. Utrpel je domnevni zlom levega dela kolka in nadlahtnice leve roke. Sprejeli so ga na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti 30 do 40 dni.

Nesreča mesarja med mletjem mesa

Med delom v mesnici se je v včerajšnjih urah ponesrečil 19-letni mesar Andrea Farconi iz Ul. Pier della Francesca 12. Mladenič je malo pred 8. uro mlel meso, ko mu je leva roka, s katero je tlačil meso v električni stroj, ušla pod nože. Stroj mu je odščipnil členek sredinca leve roke. Z zasebnim avtomobilom so ga prepeljali v tržaško bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedskem oddelku. Ozdravel bo v 30 dneh.

Nezaželena obiska v dveh stanovanjih

Neznanci so včeraj obiskali dve stanovanji v Ul. Cancellieri 2. Prva se je njihovega nenajavljenega in nezaželenega obiska zavedela 71-letna upokojenka Erminia Perocci, ko se je ob 13. uri vrnila domov. Takoj je poklicala «113».

Agenti letečega oddelka so ugotovili, da so prijatelji tuje lastnine s silo vdrli skozi vhodna vrata v stanovanje ter prebrskali sobo Peroccijeve sestre. Po prvem pregledu kaže, da niso iz sobe odnesli ničesar. Svoj podvig so izvršili med poldnem in 13. uro, v času, ko se je upokojenka oddaljila iz stanovanja. Med povpraševanjem sosedov po domnevnih nepridipravih so agenti ugotovili, da so se zmikavti lotili še stanovanja 68-letnega upokojenca Ennia Bottiglierija. Pri vlomu v njegovo stanovanje so se poslužili iste tehnike kot pri prejšnjem, le da je bil tokrat njihov «trud poplačan». Iz stanovanja so odnesli številne zlate predmete v skupni vrednosti 3 milijonov lir.

Ena izmed stanovalk v istem poslopju, 64-letna gospodinja Maria Kresevic Greatti, je povedala preiskovalcem, da je ob uri, ko so neznanci izvedli svoje zločinsko dejanje, videla dva mladeniča, ki sta se približala vhodnim vratom, pogledala za naslove stanovalcev ter nato vstopila v hodnik.

Tatovi skozi okno stranišč v gostilno

Gostilna «La bora» pri Sv. Jakobu je bila v noči med sredo in četrtkom tarča tatinskega podviga, ki pa ni prinesel v žepe zlikovcev mnogo cvenka. Nepridipravi so odnesli iz odprte blagajne 45.000 lir v gotovini in zapestno uro v vrednosti 150.000 lir. Tatvine se je zavedel lastnik gostilne 41-letni Vittorio Sorbillo iz Ul. Pascoli 8, ko je v četrtek zjutraj odprl lokal. Agenti letečega oddelka, ki so posegli, so ugotovili, da so tatovi prišli v gostilno prek balkona notranjega dvorišča in nato skozi okno stranišč.

SINOČI V KULTURNEM DOMU

Abonmajska premiera «Ivana Vasiljeviča»

Po dveh uspelih predstavah za mladinski abonma je bila sinoči v Kulturnem domu abonmajska premiera komedije Mihaila Bulgakova «Ivan Vasiljevič». Ta predstava je zadnja v letošnjem repertoarju in predstavlja nedvomno lep dosežek celotnega kolektiva Stalnega slovenskega gledališča. To je potrdilo tudi sinoči občinstvo, ki žal ni bilo tako številno kot bi se za uradno premiero spodobilo, ki pa se je imenitno zabavalo ob duhoviti vsebini in še bolj ob veliki igri zlasti Antona Petjeja v dvojni vlogi hišnika Bunše - Koreckega in Ivana Groznega ter ostalih, ki so ustvarili pod spretnim vodstvom režiserja Zvoneta Šedlbauerja živo, dinamično in vseskozi prijetno predstavo. Vsekakor pa je treba izreči priznanje avtorjem predstave tudi za tehnično plat njene realizacije, saj so bili scenski učinki res pomemben del njenega celotnega uspeha.

Ker smo o predstavi sami že izčrpneje poročali po njeni prvi uprizoritvi za mladinski abonma in ker bo v jutrišnji številki objavljena obširnejša ocena, naj bodo te vrstice le dopolnilo k prejšnjim ugotovitvam.

Izvoljen delovni odbor Združenja aktivistov

Te dni se je na sedežu Odseka za zgodovino v Kulturnem domu v Trstu sestal širši odbor Združenja aktivistov osvobodilnega gibanja na tržaškem ozemlju, ki je bil izvoljen na zadnjem srečanju aktivistov 29. aprila v Trstu. Na sestanku, ki so se ga udeležili izvoljeni člani iz mesta in raznih krajev tržaškega ozemlja so izvolili nov delovni odbor, ki bo vodil delo združenja pri njegovem delovanju.

Po krajšem poročilu o glavnih nalogah združenja, je sledila diskusija, v kateri so se člani zavzeli za čim tesnejše sodelovanje z borčevskimi organizacijami tu in onstran meje, za zbiranje gradiva o zgodovini narodnoosvobodilnega gibanja na tem področju, za utrjevanje tradicij in načel osvobodilnega gibanja, za prirejanje tovariških srečanj, izletov in pač vseh prireditev, ki lahko družijo člane in utrjujejo njihovo medsebojno tovarištvo.

Mesto aktivistov je med naprednimi in demokratičnimi silami, so med drugim poudarili ter se zavzeli za čim večjo udeležbo in prisotnost pri delovanju posameznih prosvetnih društev in drugih slovenskih organizacij, ki delujejo za dvig kulture in ki se borijo, da bi slovenska narodnostna skupnost dosegla globalno zaščito svojih pravic.

Smrt priletnega moškega

Tragedija opoldne v Ul. Locchi. Priletni moški je skočil skozi okno svojega stanovanja v tretjem nadstropju poslopja na številki 28/1 in obležal negiben na terasi spodnje garaže. Dežurni zdravnik Rdečega križa Lojacono je pozneje ugotovil, da je bil 70-letni Francesco Dimini pri priči mrtev zaradi prebitja lobanje.

Prosveta

PD Kolonkovec vabi vse domačine, prijatelje in mladino na **slovesno otvoritev prostorov, ki bo jutri, 20. maja, ob 18. uri** z lepim programom, ki ga bo radio direktno prenašal. Komur ni še znano, sporočamo, da se društveni prostori nahajajo v Salita di Zugnano 46; vhod tudi iz Ul. Costalunga, nekaj korakov pred avtobusno postajo številka 34.

POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE NA OPČINAH

po FRANCETU BEVKU

DANES, 19. maja, ob 19.30

V Prosvetnem domu slavnostna prireditev, na katero vabijo učenci domače osnovne šole. S petjem in prizorčki iz Bevkovih mladinskih del bodo počastili pisatelja, po katerem se bo poslej imenovala njihova šola.

JUTRI, 20. maja, ob 15. uri

Na vrtu pred šolo slovesno poimenovanje z odkritjem pisateljevega doprsnega kipa.

SPORED: Pozdravi, odkritje in blagoslovitev kipa, slavnostni govor. Sodelujejo otroci iz vrtca, učenci osnovne šole, gledališki igralec Stane Raztresen, cerkveni pevski zbor, ženski in moški pevski zbor TABOR, ansambel Rdeči nagelj.

V šolskih prostorih bo odprta razstava Bevkovih mladinskih del ter raznih listin in rokopisov.

Odprta bo tudi razstava risb in ročnih del učencev vseh razredov. Ogled še v ponedeljek od 9. do 12. in od 16. do 20. ure.

Vabljeni vsi prijatelji mladine in še posebej nekdanji učitelji openske šole.

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBČINE

veselica

S KULTURNO - ZABAVNIM SPOREDOM

danes, 19. maja, ob 20. uri
v kinodvorani «Verdi» v Miljah

SODELUJEJO:
— OTROCI SLOVENSKEGA OBČINSKEGA VRTCA
— UČENCI CELODNEVNE ŠOLE ŽAVLJE - KOROŠCI
— PEVSKI ZBOR «FRAN VENTURINI» OD DOMJA
— DOMAČI PEVSKI ZBOR JADRAN
— FOLKLORNA SKUPINA KAROL PAHOR IZ PIRANA

NA POBUDO SOCIALISTIČNIH DELAVCEV

Delo in zdravje v konzorciju za prevoze

Živahna razprava ob predavanju strokovnjaka za delovno medicino prof. Gobbata

Vprašanja psihofizičnega zdravja morajo delavci rešiti sami, s tem, da se zavzemajo za zdrave delovne razmere in zdravo okolje na delovnih mestih. Zdravniki in strokovnjaki jim morejo in morajo le pri tem pomagati, tako da jih opozorijo na nevarnost nekaterih proizvajalnih procesov in delovnih ambientov ter skupaj z njimi poiščejo take rešitve za odpravljanje ali vsaj skrajno omejevanje vzrokov profesionalnih bolezni, ki so čedalje stalnejše spremljevalke kapitalističnega sistema proizvodnje in dela.

S temi mislimi je prof. Gobbato, ravnatelj inštituta za delovno medicino na tržaški univerzi, povzel živahno razpravo ob njegovem predavanju, ki ga je sinoči organiziralo socialistično jedro pri pokrajinskem konzorciju za prevoze na sedežu PSI v Ulici Mazzini. Številnim uslužbencem tega podjetja in še drugim prisotnim socialistom, ki so organizirani v drugih obratih, je zato svetoval, naj uveljavijo svojo pravico do zdravja s sredstvi, ki jih nudi zakonodaja in z vztrajno sindikalno borbo.

Vprašanja zaščite zdravja na delovnih mestih se je predavatelj lotil zelo konkretno in vsem razumljivo. Razčlenil je podrobno delovne postopke pri konzorciju za prevoze, tako v delavnicah za vzdrževanje, kot v prometni službi, in nevarnosti, ki so jim delavci izpostavljeni. V delavnicah more hrup povzročiti gluhost, varjenje obolelost dihalnih organov in očesna vnetja, brušenje artroze in težave pri krvnem obtoku, barvanje pa bolezni prebavnih organov, šoferji avtobusov so pa podvrženi psihološkemu stresu, ki pospeši arteriosklerozo, vibracije se s sedeža prenesejo na vse notranje organe in vplivajo zlasti na hrbtenične artroze, delo v izmenah pa kvari naravne biološke ritme in vpliva na slabo spanje in na bolezni prebavil.

Delavci so se v svojih posegih zanimali zlasti, kot je razumljivo, za možnosti odpravljanja kvarnih vplivov posameznih delovnih postopkov in iskali nasvetov glede najprimernejše diete, ki naj omili posledice nerednega hranjenja. Ta vprašanja bodo še poglobili na prihodnjih srečanjih, na katerih bodo obravnavali delovne razmere v drugih industrijskih obratih. Sestanek je zaključil pokrajinski tajnik PSI Seghene, ki je pozval socialistične delavce, naj prispevajo k uveljavljanju stranke na bližnjih volitvah.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

MIHAIL BULGAKOV
IVAN VASILJEVIČ
komedija v treh dejanjih in dveh delih

Prevod	**Milan Jesih**
Scena	**Niko Matul**
Kostumi	**Marija Vidau**
Glasbena oprema	**Ivo Meša**
Režija	**ZVONE ŠEDLBAUER**

PONOVITVE

danes, 19. maja, ob 20.30 ABONMA RED B - prva sobota po premieri;
jutri, 20. maja, ob 16. uri ABONMA RED C - prva nedelja po premieri;
v četrtek, 24. maja, ob 16. uri ABONMA RED H in RED I;
v soboto, 26. maja, ob 20.30 ABONMA RED F - druga sobota po premieri;
v nedeljo, 27. maja, ob 16. uri ABONMA RED G - druga nedelja po premieri.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
ANGELO BEOLCO - RUZANTE
POMJENKI
(Dialogi)

Nastopajo:
Alojz Milič
Adrijan Rustja
Stanislava Bonisegna

V sredo, 23. maja, ob 20.30 v Srenjski hiši v BORŠTU
v četrtek, 24. maja, ob 20.30 v Ljudskem domu v KRIŽU

GLEDALIŠKA ŠOLA STALNEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Gojenci gledališke šole se bodo predstavili na interni produkciji **v ponedeljek, 21. maja, ob 19. uri v Kulturnem domu v Trstu.** Z recitacijami iz slovenske poezije, odlomki iz dramskih besedil v bralni in odrski priredbi bodo prikazali svoje dosežke iz 1. semestra.

Vabila dobite v Kulturnem domu v Trstu, Ul. Petronio 4, ob delavnikih od 8. do 15. ure.

SPD TABOR

prireja ob poimenovanju openske šole

RAZSTAVO OTROŠKIH RISB IN SLIK NA TEMO BEVKOVIH DEL

Razstava je v Prosvetnem domu na Općinah še danes od 17. do 19. ure in jutri od 10. do 12. in od 17. do 20. ure.

GOSPODARSKA ZADRUGA V BAZOVICI

prireja danes, 19. in jutri, 20. t.m., od 19. ure dalje

LJUDSKO ZABAVO S PLESOM

Igra ansambel «POMLAD»

Specialitete na žaru in dobro vino.

VABLJENI!

Kino

Ariston 16.00 «Shoot, voglia di uccidere». Cliff Robertson, Ernest Borgnine, Henry Silva. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz 16.00 «Un uomo in ginocchio». Giuliano Gemma, Eleonora Giorgi.
Eden 16.00 «Patrick». Susan Penhaligon, Robert Helpmann. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.30 «John Travolto... da un insolito destino». Giuseppe Spezia. Barvni film.
Excelsior 16.30 «Hardcore». George C. Scott, Peter Boyle. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Fenice 16.30 «La tarantola dal ventre nero». Giancarlo Giannini, Barbara Bouchet, Stefania Sandrelli. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Nazionale 16.30 «Tutto accade un venerdì». Walt Disney.
Mignon 16.30—22.00 «Disco delirio».
Filodrammatico 15.30—22.00 «Le porno mogli». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Cristallo 16.30—19.00—21.30 «Cristo si è fermato a Eboli». Gian Maria Volontè, Irene Papas, Lea Massari.
Moderno 16.00—21.45 «Heidi torna tra i monti». Risanka.
Aurora 16.30 «Questa è l'America». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Capitol 16.30 «Uomini d'argento». C. Shepherd, M. Balsam. Barvni film.
Vittorio Veneto 16.30 «Sinfonia d'autunno». Ingrid Bergman, Liv Ullman. Barvni film.
Volta (Milje) 17.00 «Wagons-lits con omicidi». Jene Wilder. Barvni film.

Koncerti

VERDI

Danes, 19. t.m., ob 20.30 (turnus A) in jutri, 20. t.m., ob 18. uri (turnus B) bo v gledališču Verdi v okviru pomladanske simfonične sezone Mozartov «Requiem v d-molu». Dirigiral bo Christian Badea, nastopil pa bo vokalni kvartet, v katerem so Sylvia Rhys - Thomas, Silvana Mazzieri, Giuseppe B... in George Fortune.

Današnji in jutrišnji spored bodo dopolnili z izvajanjem uverture iz Weberjeve opere «Divji lovec» ter suite iz Straussove opere «Kavalir z rožo».

AVDITORIJ

Jutri ob 11. uri bo na sporedu predzadnji «nedeljski koncert» s skladbami Gounoda in Stravinskega.

ŠD BREG

vabi danes, 19., 20. in 21. maja na športni praznik v Dolino

Odsek za glasbeno vzgojo PD Kraški dom z Repentabra

priredi

zaključni nastop gojencev

v stari šoli na Colu jutri, 20. maja, ob 16. uri.

Vljudno vabljeni

KASTA

priredi v ponedeljek, 21. maja, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška 20

predavanje o prijavi dohodkov

Predaval bo rag. Boris Kuret.

Vljudno vabljeni

OBVESTILO SDGZ

Sestavljanje davčnih prijav samo do 15. junija

Tajništvo SDGZ obvešča člane in vse, ki so pri uradih združenja sestavljali davčne prijave, da bodo letos uradi sestavljali prijave samo do 15. junija (če bo pravočasno odobren podaljšek, kot je predvideno), ker sovpada rok 30. junija še z drugimi zapadlostmi: sestava 770, mod. 01/M, 03/M za delodajalce, sporočilo davčne številke na pristojne urade: trgovinska zbornica, občine, kvestura.

Zaradi tega priporočamo vsem, ki niso prijave še sestavili, da se nemudoma zglasijo na združenju za določitev sestanka ali pa da to opravijo telefonsko na št. 62953 v uradnih urah.

Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem ozemlju in Zveza vojnih invalidov NOV

sporočata, da bo odhod avtobusov na izlet v **Trnovo, na Most na Soči in v Idrijo** jutri točno ob 17. uri izpred sodne palače v Trstu, Foro Ulpiano.

PD LONJER - KATINARA
ŠD ADRIA

prirejata v soboto, 19., in nedeljo, 20. maja

2. POKUŠNJO DOMAČIH VIN

na dvorišču društvene gostilne v Lonjerju. Svoje pridelke bo predstavilo 16 kmetovalcev iz Lonjerja in s Katinare

ŠOLA GLASBENE MATICE
Trst

V ponedeljek, 21. maja, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma

II. ZAKLJUČNA AKADEMIJA

Vljudno vabljeni!

Razstave

Danes ob 18. uri bodo v občinski dvorani v palači Costanzi odprl razstavo «Wagnerjeva šola 1894 - 1912: ideje, nagrade, natečaji».

V občinski umetnostni galeriji razstavlja svoja ameriška dela akademski slikar in kipar Bogdan Grom. Razstava bo odprta do 21. maja od 10. do 13. in od 17. do 20. ure; ob praznikih od 10. do 13. ure.

V prostorih tržaškega **Slovenskega kluba** v Ul. sv. Frančiška 20 razstavlja svoja dela **Silvij Pečarić** iz Milj. Razstavo akriličnih slik si lahko ogledate vsak dan v uradnih urah in zvečer od 18. do 22. ure.

V galeriji Torbandena razstavlja tržaški slikar **Edoardo Devetta.**

V galeriji Rettori - Tribbio je razstava tržaškega slikarja **G. Samuela.**

V galeriji Kulturnega doma je odprta razstava 70 portretov Jožeta Cesarja. Urnik vsak dan od 11. do 13. in od 18. do 20. ure ob prisotnosti avtorja.

V Kraški hiši je odprta razstava Spacalovih del. Razstava je odprta za občinstvo ob nedeljah in praznikih.

Na gradu sv. Justa je odprta antološka razstava slikarja Enrica Fonde ob 50-letnici njegove smrti.

Šolske vesti

Učenci in učiteljici slovenske osnovne šole v Devinu vabijo na zaključno šolsko prireditev, ki bo jutri, 20. t.m., ob 10. uri. Razstava bo odprta tudi popoldne od 17. do 19. ure.

Osnovna šola A. Sirk - Sv. Križ prireja razstavo ročnih del jutri, 20. t.m. Odprta bo od 9. do 13. in od 16. do 20. ure.

Celodnevna osnovna šola od Domja in I. Trinko - Zamejski iz Ricmanj vabita na razstavo, ki bo v nedeljo, 20. t.m., od 9. do 12. in od 16. do 19. ure v šolskih prostorih v Ricmanjih ter na zaključno šolsko prireditev, ki bo v petek, 25. t.m., ob 19. uri na šolskem dvorišču pri Domju.

Izleti

SPDT prireja ob priliki 8. srečanja slovenskih planincev, ki bo v nedeljo, 10. junija, na Dobraču na Koroškem, avtobusni izlet. Vpisovanje na ZSŠDI (Ul. sv. Frančiška 20) vsak dan od 11. do 12. ure. Vabljeni.

SPDT - Športna šola obveščata, da je za izlet na Ojsternik zbirališče ob 5.30 na glavni železniški postaji. Odhod vlaka ob 6. uri.

POMAGAJMO ČRNI GORI!

Mali oglasi

PRODAM novo nerabljeno kromatično harmoniko znamke Giustazzi Castelfidardo, 120 basov in 7 registrov. Telefonirati na št. 229246.
V ŠTANDREŽU je Stanko Marušič odprl osmico. Toči belo in črno vino.
ZORI PANGERC iz Doline je odprla osmico v hiši ob cesti pod Krogljami, kjer toči pristno črno in belo kapljico.
PRODAM po ugodni ceni kompresor «Emanuel» od 300 litrov in dva motorja z menjalnikom in sklopko za «motocaro» Gilera - Saturno. Telefonirati na 226466.
IŠČEM v najem trisobno stanovanje v mestnem središču za ambulanto. Telefonirati na št. 212-293 ali 741-634.
SPREJMEMO takoj v službo zvestega/o, poštenega/o in hitrega/o uslužbenca/ko za raznašanje blaga na trgu. Ponudbo na oglasni oddelek Primorskega dnevnika pod šifro: Miramar.
PRODAM po ugodni ceni zmrzovalnik tipa «IAR» 350 litrov. Telefonirati v jutranjih urah na številko 228382.
PRODAM voziček za dvojčke v zelo dobrem stanju. Telefon št. 228382.
IŠČEMO specializirane delavce/ke grafične stroke. Ponudbe z vsemi podatki in poklicnimi izkušnjami poslati na oglasni oddelek Primorskega dnevnika pod šifro: «Grafik».
SLOVENSKO knjigotrško podjetje v Trstu išče delovno moč s potrebno trgovsko izobrazbo oziroma prakso in z veseljem do dela s knjigo. Pismene ponudbe na oglasni oddelek Primorskega dnevnika pod šifro: «Knjigarna».
UGODNO prodam Ape 600 MP 2 tisoč km, letnik 1978 v zelo dobrem stanju. Telefonirati na 200760 vsak dan po 19. uri.
PRODAM ugodno fiat jan. '78 v dobrem stanju. Zglasiti se ob delovnih urah pri mizarski delavnici v Saležu (Boris Grilanc).
PRODAM auto renault LT 5 januar '79 ter električno rezilnico za salame (affettatrice elettrica salumi). Tel. 417697
PRODAMO hišo v Dolini. Telefon 228390.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 19. maja
PETER CEL.

Sonce vzide ob 4.30 in zatone ob 19.33 — Dolžina dneva 15.03 — Luna vzide ob 1.04 in zatone ob 12.02

Jutri, NEDELJA, 20. maja
BERNARD

Vreme včeraj: najvišja temperatura 21,5 stopinje, najnižja 15,2, ob 13. uri 20,8 stopinje, zračni tlak 1019,1 mb ustaljen, vlaga 65-odstotna, nebo 8 desetink pooblačeno, veter 15 km na uro jugozahodnik, morje rahlo razgibano, temperatura morja 16,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 18. maja se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

RODILI SO SE: Silvano Smeh, Valentina Dughieri, Maria Cristina Rotondo, Shaila Cecco, Serena Tence, Stefano Ballarin, Flavia Polato

UMRLI SO: 70-letna Pavska Paulišić vd. Casalini, 70-letna Amalia Sirola, 86-letna Antonia Brainich vd Quargnali, 81-letna Francesca Fal diga vd. Piscanec, 72-letna Palmira Skerel vd. Stocca, 70-letna Cecilia Licen por. Trevisan, 63-letni Giovanni Luxa, 91-letna Giuseppina Decleva vd. Pirgoli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Ul. Settefontane 39, Trg Unita 4, Ul. Commerciale 26, Trg XXV. aprila 6.

(od 8.30 do 13. ure in od 16. do 20.30)

Drev. XX. septembra 4, Ul. Bernini 4.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Drev. XX. septembra 4, Ul. Bernini 4.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. štev. 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226 165; Općine: tel. 211 001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje: Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

GORIŠKI DNEVNIK

OBRAČUN ZA LETO 1978

Skrb ERSA za živinorejo na potresnem področju

Zgradila je hleve, v katerih je okoli 20 odstotkov vse goveje živine - Pomemben delež Skupnega evropskega trga pri razvoju kmetijstva v naši deželi

Upravni svet deželne ustanove za razvoj kmetijstva (ERSA) je na svoji zadnji seji v Gorici odobril lanski obračun ter pod predsedstvom Maria Lucce obširno razpravljal o posegih deželne ustanove za razvoj različnih področij kmetijske proizvodnje. V pričakovanju nekaterih določil Skupnega evropskega trga, znanih pod imenom «zakon deteljica», ter deželnega razvojnega načrta je ERSA uresničevala smernice svojega lanskega proračunskega programa. V njem so pomembno mesto odkazali prav izgradnji hlevov na področju, ki ga je prizadel potres. V hlevih, ki jih je zgradila ERSA, je okoli 20 odstotkov vseh goved s tega področja, hleve za preostalo živino pa bodo zgradili, brž ko bodo sprejeli nekatera določila deželnega zakona.

Vrhu tega so pričeli graditi oziroma so dela oddali v najem 12 sirarn. V njih bodo zbrali večji del proizvodnje mleka. V teh obratih zaposlenim delavcem bodo zagotovili ustrezne prejemke, omogočili pa bodo tudi proizvodnjo tipičnih vrst sira.

ERSA je svoje delovanje razširila na vse pokrajine, na nekatere več na nekatere manj. Tako je na območju Pordenona dogradila, oziroma so v zaključni fazi, izgradnja sušilnice koruze v S. Quirinu, centrale za ustekleničenje vina v Zoppoli, ter obrat za pitanje telet v S. Vitu. Na območju videmske pokrajine gradijo center za umetno oplojevanje (Moruzzo) ter obrata za razvoj sirarstva pod Montažem in v Codroipu.

Na tržaškem Krasu dograjujejo tople grade za zelenjavo in cvetlice, na Repentabru pa so pričeli graditi poslopje zadružne sirarne.

V goriški pokrajini sta omembe vredni sušilnica koruze v Fossalonu ter consko središče za strokovno usposabljanje v Gradišču. Sredstva v višini 20 milijard lir, porabljena za poprej omenjene objekte, je povečini prispeval Skupni evropski trg, delno pa italijanska država.

Dežela je zahtevala jamstva za okoli 20 milijard lir, da bi pospeševala zadružništvo na področju živinoreje, mlekarstva in sirarstva, pridelave vrtnin in žitaric, ter vinarstva. V desetih tečajih so vzgojili 170 kmetovalcev. Tečaje so vodili člani združenja kmečkih družin, sorodne organizacije francoskemu modelu «Maisons Familiales». Marsikateremu kmetijskemu posestvu so preko INEA pomagali voditi računovodstvo in uvajati določila SET. Predsednik Lucca se je ob koncu zahvalil članom upravnega sveta za njihovo sedemletno sodelovanje.

VOLILNA PROPAGANDA

V nedeljo srečanje manjšin za Evropo

«Srečanje manjšin za Evropo» se imenuje zborovanje, ki ga Slovenska skupnost v deželi Furlaniji - Julijski krajini prireja jutri, v nedeljo, 20. maja, ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici. Poleg Draga Štoke, ki bo govoril za SSk, bosta sodelovala še De Agostini od Furlanskega gibanja in Salvadori od Union Valdôtaine. Zborovanje na isto temo bo drevi ob 20. uri v telovadnici v Nabrežini.

Prejšnje dni so se v Milanu mudili Drago Štoka, Andrej Bratuž in Marija Ferletič. Obiskali so večje število Slovencev, ki živijo in delajo v tem lombardijskem središču, ter se z njimi pogovarjali o evropskih volitvah, za katere SSk sodeluje z Union Valdôtaine s simbolom leva.

«Nuova sinistra» priredi v nedeljo, 20. maja, ob 9.30 v prostorih PD «Jezero» razpravo o vlogi, značaju in perspektivah zgodovinske in nove levice v italijanski družbeni stvarnosti. Govoril bo deželni svetovalec. Proletarske enotnosti Giorgio Cavallo.

7. trikotni meddeželni fotografski natečaj

Goriški fotokrožek CIFI priredi letos, v dneh od 23. do 30. septembra, 7. trikotni meddeželni fotografski natečaj, na katerem lahko sodelujejo fotoamaterji Koroške, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine. Prireditev bo pod pokroviteljstvom deželne vlade, goriške hranilnice in revije «Iniziativa isontina». Natečaj vsebuje dve temi: a) prosta tema in b) otroci danes. Vsak udeleženec lahko pošlje 4 slike na prvo in 2 na drugo temo v črnobeli tehniki, ki še niso bile razstavljene na prejšnjih trikotnih razstavah. Daljša stranica naj bo med 30 in 40 cm. Fotografije morajo imeti zadaj označen naslov dela, priimek, ime in naslov tekmovalca. Dela morajo dospeti organizacijskemu odboru najkasneje do 8. julija 1979. Naslov odbora je: «Circolo fotografico isontino, c/o Fabris Antonio, Ulica Crispi 6, 34170 Gorica.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

priredi v soboto, 26. maja, ob ob 20.30 v avditoriju v Ul. Roma

KONCERT AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA «TONE TOMŠIČ»

z Ljubljane.

Vabljeni!

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
v sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo in Zvezo slovenske katoliške prosvete

MIHAIL BULGAKOV
IVAN VASILJEVIČ
komedija v treh dejanjih dveh delih

Prevod	Milan Jesih
Scena	Niko Matul
Kostumi	Marija Vidau
Glasbena oprema	Ivo Meša
Režija	ZVONE ŠEDLBAUER

V torek, 22. maja, ob 20.30 v gledališču «G. Verdi» v GORICI (goriški abonma).

Skupni izlet žena iz Doberdoba in Prvačine

Na skupni izlet so se prejšnjo nedeljo podale ženske iz Doberdoba in iz Prvačine, dveh pobratenih krajev v našem obmejnem področju. Najprej so si izletnice ogledale opatijo v Pomposi, nad 900 let staro cerkev v bizantinskem stilu, ki je znana širom naokoli in cilj številnih izletnikov. Avtobus je izletnice peljal skozi Comacchio, staro mestece zgrajeno na pesku in vodi, sledil je ogled Ravenne s tamkajšnjimi spomeniki in cerkvami v bizantinskem stilu. Ob poti proti San Marinu je tudi zabavišče «Italia in miniatura», kjer si lahko ogledamo najvažnejše italijanske spomenike v zmanjšanem merilu.

Doberdobke in Prvačkovke so nato obiskale San Marino, to samostojno državico na vrhu gore Titano, ob povratku pa še plažo z delfini v Riminiju.

Poslovile smo se z besedami predstavnice ŽIO iz Doberdoba, ki je rekla takole: «Posebno rada bi vas spomnila na to, da bi smatrale ta izlet ne le kot zanimivo in prijetno zabavo, ampak tudi kot dokaz poglabljanja bratskih stikov med dvema krajema kot sta Doberdob in Prvačina. Zato mislim, da lahko z optimizmom upamo na še mnogo podobnih srečanj, ki so rezultat marljivega dela žensk iz obeh pobratenih občin».

OB IZIDU «IL CARSO DI MONFALCONE»

V obsežni knjigi prikazane lepote Krasa nad Tržičem

Pravilni poudarek slovenski izvirni toponomastiki

Te dni se je pojavila na knjižnem trgu po obsegu sicer skromna, po svoje pa zanimiva knjiga «Il Carso di Monfalcone». Izdala so jo štiri društva iz Tržiča, poleg sekcije CAI in sekcije Svetovnega sklada za varstvo narave (WWF) še dve jamarski društvi, ob denarni pomoči goriške hranilnice in posojilnice. Gre za poljudnoznanstveno delo, namenjeno poprečnemu bralcu, ljubitelju narave, ljubitelju Krasa, posebej pa tistega majhnega dela med Grmado, Doberdobskim jezerom, Furlansko ravnino in morjem. Gre samo za nekaj kvadratnih kilometrov površine, ki pa skrivajo v sebi nekaj edinstvenih naravnih pojavov, presihajočih jezer, jam, kraških goličav in ki jih po dolgem in počez sekajo in kvarijo najrazličnejše infrastrukture.

Knjigo, ki je sad kolektivnega dela skupine mladih in navdušenih raziskovalcev in prijateljev narave, so predstavili javnosti v petek zvečer, v tržiški dvorani Palaveneto. Na slovesnosti so prikazali vrsto barvnih diapozitivov, ki so bili posneti na področju, ki ga knjiga obravnava, glavno besedo pa je imel profesor Poldini iz Trsta, ki je pohvalil izdajo take publikacije, menda prve tovrstne v naši deželi ter zaželel, da bi knjiga našla pot predvsem med mlade ljudi, da bi jo z uspehom širili na šolah. Profesor Poldini se ni zaustavil pri razlagi vsebine knjige, ki je dovolj razumljiva vsakomur, ampak je v svojem izvajanju obravnaval predvsem človekov odnos do okolja, do narave v kateri živi in ki ga obdaja in ki ga istočasno pogojuje.

Knjiga je razdeljena nekako v tri glavna poglavja. V prvem so opisane značilnosti področja, v drugem je govor o namembnosti prostora, posebej o obstoječih infrastrukturah ter o tistih, ki bi morale zarezati nove rane v bližnji bodočnosti, tretje poglavje pa vsebuje vrsto predlogov za aktivno zavarovanje celotnega področja in posameznih kraških pojavov. Zanimiv je zlasti prvi del, kjer je podrobno opisan živalski in rastlinski svet ter sestava tal. Krajše poglavje je namenjeno tudi toponomastiki in prav glede tega ugotavljamo, da so bili avtorji pri pojasnjevanju posameznih imen objektivni in zapisali slovenski, oziroma slovanski izvor imena posameznih krajev (Močile, Gradiscata, Golaz - Golec, Sablici, Moščenice - Moschenizza, Locavez itd.). Pobuda, ki bi jo kazalo posnemati.

Vlado Klemše

Bodo lastniki stanovanj plačali globo?

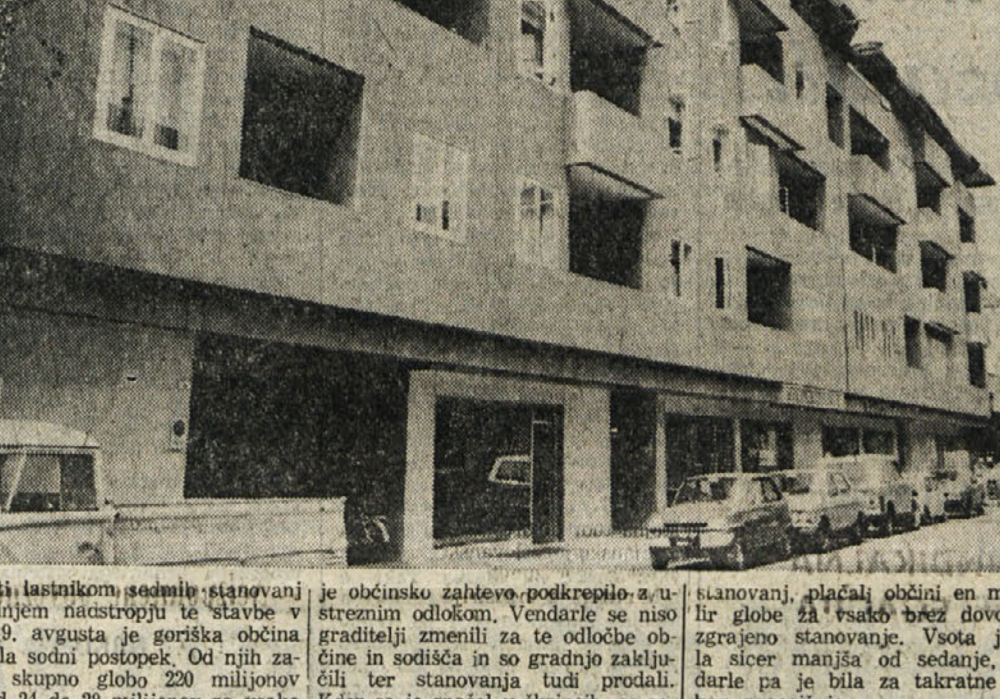

Proti lastnikom sedmih stanovanj v zadnjem nadstropju te stavbe v Ulici 9. avgusta je goriška občina sprožila sodni postopek. Od njih zahteva skupno globo 220 milijonov lir (od 24 do 28 milijonov za vsako stanovanje) ker so bila stanovanja v sedanjem zadnjem nadstropju te stavbe zgrajena brez gradbenega dovoljenja in ne bi smela torej biti vseljiva. Na občini pravijo, da so svoj čas dali gradbeno dovoljenje, ki je upoštevalo tudi gradnjo podstrešja in pokritih prostorov za sušenje perila. Teh predpisov se graditelj ni držal in je celotno zadnje nadstropje izkoristil tako, da je pripravil dodatnih sedem stanovanj. Dve od teh je kupila celo goriška nadškofija, ki je, skupno z drugimi kupci, menila, da dobro investira svoj denar.

Občinska uprava je sicer že med gradnjo ukazala graditelju, naj ne nadaljuje s tako nedovoljeno gradnjo in tudi deželno upravno sodišče je občinsko zahtevo podkrepilo z ustreznim odlokom. Vendarle se niso graditelji zmenili za te odločbe občine in sodišča in so gradnjo zaključili ter stanovanja tudi prodali. Kdor se je znašel v škripcih, so sedanji lastniki omenjenih stanovanj, ki se upirajo odločbi o tako visoki globi. Kolkovani papirji romajo od enega sodišča na drugo in vsaka stranka upa, da bo zmagala. Lastniki stanovanj upajo, da jim ne bo treba plačati glob, občina pa v bogato injekcijo za svojo izmozgano blagajno. Kaj pa graditelji stavbe? Ali sploh ne pridejo v poštev?

Nekaj podobnega se je že pripetilo v Gorici pred veliko leti, ko so gradili večnadstropno stanovanjsko stavbo v Ulici Margotti. Tudi takrat so zgradili eno nadstropje več kot je bilo predvideno v gradbenem dovoljenju in na tak nedovoljen način pridobili štiri stanovanja. Spominjamo se, da so takrat ne vemo ali graditelj ali lastniki stanovanj, plačali občini en milijon lir globe za vsako brez dovoljena zgrajeno stanovanje. Vsota je bila sicer manjša od sedanje, vendarle pa je bila za takratne čase kar precejšnja.

NA ČETRTKOVI TISKOVNI KONFERENCI

KOMUNISTI PREDSTAVILI PROGRAM IN KANDIDATE

Bacicchi pojasnil program posegov na gospodarskem področju, Borut Spacal pa je orisal zakonski osnutek za globalno zaščito Slovencev - Menichino o vprašanjih javnega reda

«Komunisti si bomo tudi po parlamentarnih volitvah prizadevali za sestavo vlade narodne enotnosti. Izključujemo možnost sestave enobarvne krščanskodemokratske vlade z zunanjo podporo komunistov, prav tako izključujemo možnost nove levosredinske vlade». Tako je na tiskovni konferenci, v četrtek zvečer, pojasnil Silvano Bacicchi, dosedanji predstavnik KPI iz naše dežele v rimskem senatu, ki ponovno kandidira za to mesto. Sestanek s predstavniki krajevnih listov je bil na sedežu pokr. federacije KPI v Gorici, vodil pa ga je Tullio Paiza. Poleg Bacicchija so se srečanja udeležili še Lorenzo Menichino, Borut Spacal in Aurelio Puntin, kandidati na listi KPI za rimski parlament. Medtem ko je Bacicchi pojasnil program stranke na gospodarskem področju, je Menichino obravnaval vprašanje javnega reda in boja proti terirozmu, Borut Spacal pa je pojasnil prizadevanja stranke za sprejetje zakona za globalno zaščito Slovencev v Italiji.

Borut Spacal je posebej opozoril na izkrivljeno poročanje sredstev javnega obveščanja o tem zakonskem osnutku, ki je že bil predložen v parlamentu ter na nacionalistično in šovinistično gonjo na Tržaškem in v videmski pokrajini. Omenil je nato čudno zadržanje krščanskodemokratskih predstavnikov, ki odstopajo od načelno sprejetih dogovorov glede tega vprašanja in skušajo vsiliti svojo obliko zaščite za slovensko narodnostno skupnost.

Bacicchi se je obregnil ob pisanje tržaškega italijanskega dnevnika, češ da stranke nimajo in niso predstavile resnega gospodarskega načrta in da se torej tudi po volitvah ne bo nič spremenilo. Gospodarski položaj je zelo resen, vendar je izhod iz krize še mogoč, seveda kolikor obstaja politična volja stvari spremeniti. Prav zaradi neizvajanja sprejetih dogovorov glede gospodarstva, so komunisti tudi odrekli podporo vladi. Glede načrtov, pravijo komunisti, še zmeraj velja, da je treba uresničiti stare. Boj proti inflaciji, ki je v zadnjih mesecih že spet dosegla nevzdržno raven, gospodarska preosnova, (za katero je bilo v zadnjih dveh letih namenjenih nad 500 milijard lir, porabljena pa malenkost), odpravljanje nezaposlenosti in bolj smotrno trošenje javnega denarja: to so glavni cilji, ki jih bo mogoče doseči z novimi zakoni, z izboljšanjem obstoječih, predvsem pa z doslednim izvajanjem dogovorov. Lorenzo Menichino je opozoril na stopnjevanje terorizma pred volitvami in kako se ta pojav nezadržno širi tudi v naši deželi. Opozoril je nadalje, kako skušajo nekatere politične stranke to družbi nevarno zlo izkoristiti v volilne namene. Sicer pa poteka sedanja volilna kampanja za parlamentarne volitve na nekoliko svojstven način, je dejal Menichino. Kakor da bi bile parlamentarne volitve eno, volitve v evropski parlament, ki bodo 10. junija, pa čisto nekaj drugega.

Šahovska interliga v Bilčovsu na Koroškem

Prijazna slovenska vasica Bilčovs na Koroškem je v nedeljo gostoljubno sprejela pisano karavano šahistov iz vseh treh obmejnih dežel. Zbrale so se vse ekipe, ki sodelujejo v šahovski interligi (vseh 14), kar pomeni, da je sodelovalo blizu 90 šahistov, ki so odigrali deveto in deseto kolo v «šahovski interligi prijateljstva» — kot ima ta prireditev ime že vseh osem let, kar se to tekmovanje organizira (vsaki dve leti). Tudi gostitelji — «Športna zveza koroških Slovencev», ki so tokrat sprejeli organizacijo srečanja — so se izkazali. Pevski zbor je za uvod zapel nekaj prelepih «koroških», godba je zaigrala v pozdrav, župan izrekel dobrodošlico — vse je bilo prisrčno in res v duhu srečanj, ki združujejo šahiste na mejah «prijateljstva».

Rezultati IX. kola: Nova Gorica - Videm II 5:1, Sežana - Koper 0:6, Ilirska Bistrica - Celovec 3:3, Tolmin - Trst II 2,5:3,5, Costalunga - Tržič odloženo, Piran - Trst I 1,5 proti 4,5 (!), Gorica - Videm I 3,5:2,5.

V drugem kolu so se srečali: Videm II - Videm I 2:4, Trst I - Gorica 6:0, Tržič - Piran 2:4, Trst II - Costalunga 4,5:1,5, Celovec - Tolmin 1,5:4,5, Koper - Ilirska Bistrica 3:3, Nova Gorica - Sežana 3,5:2,5.

Po odigranem desetem kolu je stanje naslednje: Trst I ima 47,5 točke in si je s tem že zagotovil prvo mesto, saj ima drugi Piran 41 točk, tretje mesto ima Koper z 38, sledi Videm I s 37,5, Nova Gorica s 37, Tolmin 32, Trst II z 31, Gorica, ki ima 25, Tržič 24,5, Celovec 20, Ilirska Bistrica z 18,5 (vendar dve manj odigrani koli) itd.

Do konca turnirja so še tri kola, naslednje srečanje bo 3. junija v Trstu, zaključek pa 1. julija v Novi Gorici s svečano podelitvijo pokalov in priznanj. Šahovska interliga prijateljstva je postala tako tradicionalna prireditev, ki si je pridobila na obeh straneh meje in tudi na Koroškem mnogo novih vnetih prijateljev te lepe «kraljevske» igre.

B. F.

Planinski pohod na Vrh in Debelo grižo

Ljubitelji peš hoje, taki, ki se redno udeležujejo družinskih pohodov planinskega društva, bodo jutri spet prišli na svoj račun. V organizaciji skupine sovodenjskih planincev bo jutri pohod iz Sovodenj, mimo Petovelj na Debelo grižo, z ogledom vojnega muzeja in drugih zanimivosti. S te najvišje točke goriškega Krasa se bodo potem spustili na Vrh, kjer bo na Largi družabna prireditev s tekmovanjem v poznavanju prirode. Prireditelji priporočajo kosilo z nahrbtnika, za tiste bolj lačne pa bodo poskrbeli v gostilni pri Devetaku. Naj omenimo še, da je vodstvo izleta prevzel Franjo Rojec ter da je odhod napovedan za 9. uro izpred kulturnega doma v Sovodnjah. Srečno!

Koncerti

Drevi ob 20.30 bo v avditoriju zadnji koncert «spomladanskega seminarja». Nastopili bodo najboljši mladi violinisti in pianisti, ki so se vadili v šoli Franca Gullija in Enrice Cavallo. Med odmorom bodo udeležencem seminarja izročili diplome o opravljenem študiju. Na koncertu sodelujejo umetniki iz raznih krajev Evrope.

Prosveta

Dramska skupina prosvetnega društva Sovodnje vabi drevi, ob 20.30 in jutri ob 19.30 na ponovitev drame v treh dejanjih «Svet brez sovraštva» Mire Pucove, ki bo v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Izleti

Bivši mladinski aktivisti in skojevci z Goriškega priredijo v soboto, 26. maja, avtobusni izlet v Čepovan, kjer bo proslava obletnice ustanovitve te organizacije in prve konference SKOJ na Primorskem. Prijave sprejemajo na sedežu SKGZ v Gorici (Ul. Malta 2, tel. 24-95) in pri poverjenikih: za Dol - Poljane, Vilma Juren Gergolet, za Doberdob, Janko Gergolet, za Jamlje Ernest Semolič, za Sovodnje pekarna Janka Cotiča, za Gabrje Vid Primožič, za Štandrež bar Milan, za Števerjan Bruno Štekar in Angela Knez, za Oslavje in Štmaver Zdravka Klanjšček, za Pevmo Milko Mikluš, za Podgoro Edi Maligoj, za Vrh Bernarda Devetak Perič.

Vpisovanje se zaključi 23. maja.

Razna obvestila

Mladinski odsek PD Jezero, taborniki, športno društvo Mladost in občinska uprava v Doberdobu priredijo jutri delovno akcijo za čiščenje okolice Doberdobskega jezera. Zbrali se bodo jutri ob 8.30 pred županstvom.

Kino

Gorica

CORSO 17.30—22.00 «Dimenticare Venezia». M. Melato.
VERDI 17.15—22.00 «Tornando a casa». J. Fonda in J. Voigt. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VITTORIA 17.30—22.00 «Tre donne immorali?», film V. Borowczyka. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 16.30—22.00 «Taverna Paradiso».
PRINCIPE 17.30—22.00 «Ernesto».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00—20.00 «Briljantina». Ameriški film.
SVOBODA 18.00—20.00 «Bruce Lee - pogrešamo te». Hongkonški film.
DESKLE 19.30 «Zaklad Matecumbe». Ameriški film.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Danila Waltritscha daruje Anica Pahor z družino iz Gorice 15.000 lir za ŠZ Dom.

Dunja Nanut je prispevala 40.000 lir za spomenik padlim v Štandrežu.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Provvidenti, Travnik 34, tel. 29-72.

Ob izgubi dragega očeta izrekata VZPI - ANPI in Prosvetno društvo Danica iskreno sožalje Danilu Nanutu in svojcem.

Občine slavijo poimenovanje svoje šole po slovenskem pisatelju Francetu Bevku

V zvezi z jutrišnjim slovesnim poimenovanjem openske slovenske osnovne šole po slovenskem pisatelju in javnem delavcu Francetu Bevku je bilo na Občinah že več prireditev. Tako je bil v četrtek večer, ki so ga pripravili dijaki nižje srednje šole «Srečko Kosovel». Na sliki ena izmed skupin dijakov, ki so nastopili z vrsto prizorov z izključno Bevkovimi teksti. Nocoj pa bo velika prireditev, ki so jo pripravili učenci slovenske šole, ki jo bodo jutri poimenovali po F. Bevku

Ital. TV o palestinskem vprašanju

Palestinska zadeva je eno izmed vprašanj, ki preprečujejo ali vsaj krepko zavirajo vsakršno dokončno rešitev še vedno aktualnega problema Bližnjega vzhoda. Čeprav so Sadat, Begin in Carter podpisali znani sporazum, si je nemogoče zamisliti resnično in vedno mirno sožitje med Izraelom, to se pravi med judovsko nacijo in arabskim svetom, ki judovsko državo obkroža. Ustanovitev judovske države pred tridesetim leti je namreč hudo prizadela palestinsko nacijo, ki danes živi razpršena po arabskih državah in drugod po svetu, kamor se je razteklo nad dva milijona Palestincev, torej več kot polovica vsega prizadetega naroda. In tem ljudem, tem Palestincem, je vendarle treba najti domovino, da se ponovno zberejo «pod isto streho».

Temu problemu je posvečena tudi oddaja italijanske televizije, oddaja z naslovom «Palestinesi della diaspora», ki bo prišla na spored jutri zvečer v okviru oddaje Dossier in sicer ob 21.45 na drugem kanalu. Oddajo je pripravil Michele Lubrano, ki se je srečal s predstavniki razpršenih Palestincev, ki živijo v ZDA, v Kuvajtu, v Libanonu, v Alžiriji in drugod. Oddaja vsekakor zasluži pozornost, saj gre za obravnavanje enega najbolj akutnih problemov na sredozemskem območju, torej na območju, ki vzbuja pozornost in zaskrbljenost ne le neposredno prizadetih ljudi.

Iz umetnostnih galerij

Kravosova «cunja» v odlični grafiki

Krasen katalog bo za zbiratelje zagotovo navdušujoča redkost zaradi originalne impaginacije ter ustreznih strokovnih tekstov

Marjan Kravos je kriknil v naš likovni svet svoj heureka, ko je prvič odtisnil jedkanico neke cunje. Potreben, a vendar najskromnejši pripomoček grafičnega dela, kateremu se izključno posveča ta izredno delavni še mladi a že resnični mojster črno-bele umetnosti. Kakor predlanska razstava tudi sedanja v galeriji Cartesius vzbuja zanimanje javnosti, zlasti še pozornost tržaških grafikov, katerih število pričenja že preraščati število tistih, ki slikajo na platno. Kravos prikazuje najnovejše liste velikih mer s skupnim poimenovanjem «šifon».

Je pa neverjetno, kako močan emotivni napon uspe Kravosu vnesti v takšne že uničenju namenjenje cunje primerno svaljkasto ali drugače zvitih in zavozlanih oblik. Pri tem pa se dozdeva, da jim je vdihnil nekako novo življenje, ki pritajeno utripa in s tajinstvenimi in nevidnimi tipalkami sega v najzvitejše predele gledalčeve emotivnosti občutij, da se ta pričenja vpraševati, ali ni to že končna postaja likovnosti, v kateri je bil človeški lik skozi tisočletja osrednja tema.

Vsaka vojna povzroča globoke socialne in kulturne preobrate. Zadnja je bila v tem vsekakor najradikalnejša in v umetnosti polna presenečenj. Razočarani ali drugače nad našo družbo zagrenjeni slikarji so upodabljali tudi njene najostudnejše razbitine in naplavine. Če pa se je Kravos zagledal v svoje cunje «šifona», bi dejali, da je to iz nasprotnega vidika, bolj iz hvaležnosti do zvestega služabnika, ki žrtvuje življenje za gospodarjev blagor. Samo tako si moremo razlagati njegovo veliko ljubezen, ki ga navdaja ob neprestanem variranju enakih motivov na tako svojstveno a likovno tako revno temo.

Tudi v teh novih listih obstaja raznolika strokovna dovršenost na nam že znani višini. Novo pa je to, da skuša Kravos v njih krepiti emotivno učinkovitost del s poglabljanjem teme in barve, ki prehaja ponekod v žametaste črnine in zavzema vedno večje površine v zasnovah dela. Niso pa slednja tokrat prav glavnina razstave. Večji prostor galerije namreč polnijo listi, ki podajajo vedno eden in isti motiv, vendar pa odtisnjen na najrazličnejše nenavadne načine, obdelave plošč. Umetnik nam je razvozlal svoj zvitek cunje in ga razpostavil v kvadrat razcefranega robca, kot da bi nam hotel odkriti tajne svojih prej omenjenih «šifonov». K temu ga je vodil konceptualni nagib, pokazati relativnost videza neke reči, če jo moramo dojemati na različne načine grafične obdelave, pri čemer je neki določeni detajl vsakokrat vizualno drugačen. Zato se mu ta kvadrat robca venomer drugače optično kaže, zdaj kot čista jedkanica njegove ročne risbe, zdaj v akvatinti mehkega lošča, drugič v «rezervasu», akvatintni variaciji, doseženi z obrizgavanjem plošče s sladkorno raztopino, in spet nato v videzu obogatitve z rastrom ali polrastrom in, končno, še v raznih fotografskih obdelavah jedkalne plošče, se v moderni grafiki vedno pogosteje pojavljajo.

Tako se sicer pred nami stalno pojavlja tisti razcefrani kvadrat tkanine, ponekod natrgane za podčrtovanje tonskih učinkov. Skuša pa se nam raznoliko optično dobrikati, kakor kak betežen pes, ki nam je bil kljub vsemu tovariš.

Kravosovo tako konceptualno zamišljeno razstavo smiselno podčrtuje krasen katalog, ki bo za zbiratelje gotovo navdušujoča redkost zaradi originalnosti impaginacije slik. Je pa tudi nekakšna posebne vrste monografija založbe «Asterisco», ki jo vodi znani kritik in publicist Tullio Regente, ki je v njem skupno z dr. Giuliom Montenerom obširno predstavil ustvarjalno delo tega našega škedenjskega rojaka, zazrtega v nova obzorja grafike.

Milko Bambič

Veličković v Stockholmu

STOCKHOLM — V prostorih kulturno - informativnega centra v Stockholmu so namestili veliko umetniško delo Dragoljuba Veličkovića. Kakor je znano, spada Dragoljub Veličković, med tiste jugoslovanske likovne umetnike, ki so se še posebej uveljavili v tujini. Veličković je doma iz Leškovca v Srbiji, študiral je najprej doma, nato pa v Stokholmu na visoki šoli za umetnost in umetniško risanje. Po končanem šolanju in po več uspešnih razstavah širom sveta, se je ustavil v Stockholmu.

Velikovićevo delo, ki so ga namestili v omenjenem centru, je pravzaprav splet bakrenih in srebrnih niti in je posvečeno prebivalcem norveškega mesta Rognana ter okoliških krajev, koder je bilo v času druge svetovne vojne več nacističnih taborišč z jugoslovanskimi jetniki, katerim so prebivalci teh krajev veliko pomagali. Med temi jetniki je bil tudi umetnikov oče

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 Check-up
13.25 Vremenska slika
13.30 *Dnevnik*
14.00 Volilna kronika
14.10 Firence: Tenis
17.00 Športno vabilo
17.25 *Nero Wolfe*, 2. del
18.35 Jazz koncert
19.00 Izžrebanje loterije
19.05 Nabožna oddaja
19.20 *Vesolje 1999, Dorzak*, 2. del
19.45 Almanah in Vremenska slika
20.00 *Dnevnik*
20.25 Volilna kronika
20.40 *Luna park*
21.50 *Tisoč in ne več tisoč*
Ob koncu *Dnevnik* in Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 Blanskyjina dekleta, TV film
13.00 Dnevnik 2 — Ob 13. uri
13.30 Volilna kronika
13.40 Oddaja o potrošništvu
14.10 *Odprta šola*
14.40 Dnevi Evrope
15.10 *62. Giro d'Italia*
17.00 Miške, risanke
17.05 *Posebni agent Tekma s časom*, TV film
18.00 Sobota dva
18.30 *Sedem proti sedem*
18.30 Izžrebanje loterije
19.00 *Dnevnik 2 — Dribbling* Vremenska slika
19.45 *Dnevnik 2 — Odprti studio*
20.25 Volilna kronika
20.40 *Fantazija*
Mlad zemljiški posestnik Sanin se namerava v kratkem poročiti z lepo Emo. Za to pa potrebuje veliko denarja in zato hoče prodati del svojega premoženja. Da bi to prodal, stopi k Polozovu a se tu sreča z njegovo mlado ženo Mario, Maria, ki ima močan vpliv nad svojim možem, predstavlja praktično resničnega kupca in v tem smislu se sestaja s Saninom. Toda ne zadovolji se s tem, pač pa ji mora Sanin povedati prav vse, pripovedati ji mora tudi o sebi, o svojem življenju o svoji zaročenki. Pogajanja se zavlečejo in med tem se Sanin v Mario zaljubi . . .
21.50 *Pod drevesom yum-yum*, film
Ob koncu še *Dnevnik 2 — Zadnje vesti*

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

8.06 Gucio in Cezar, otroška odd.
8.15 *K. Cipi: Kobilja jajca*, glasbena pravljica
8.30 Tako so živeli: *A. Ingolič*
8.50 Čarobno sedlo
9.20 *Pisani svet*
9.55 Družbena samozaščita
10.15 Dokumentarna oddaja
10.55 *J. Janicki: Pota Poljske* — TV nadaljevanka
12.20 Televizija brez trebuha
13.00 *«625»* oziroma program za prihodnji teden
14.20 Evropsko prvenstvo v orodni telovadbi za moške
15.50 *Poročila*
15.55 Nogomet: *Hajduk - Borac*
17.45 *Ne bom te več ljubil*, mladinski film
19.10 *Naš kraj*
Tokratna oddaja «Naš kraj» bo nekoliko drugačna kot sicer. Ne bo govorila o uspehih, o željah občanov, o posebnostih ter o vsakdanjem življenju. Kamera se bo zazrla v prazne zidove, v zapuščene domove, tako da bo filmska pripoved o vasi, ki je in ki je ni. Pravzaprav bo to le spodbuda za razmišljanje o poteh in slepih ulicah življenjske reke, ki jo oblikuje človekov boj za lepše življenje. Stoletja so spremenila zakonitosti bivanja in obstoja. «Kako živeti» je postalo enakovredno vprašanju «Kje živeti» in neusmiljeno pognalo ljudi v doline. Bolj ko so se rušile in trgale večje vezi z zemljo, bolj so zijale razpoke v nekoč cvetočih naseljih. Oddaja bo govorila o slovenski Istri, ki je doživljala boleče rane a so se te rane vendarle začele celiti. Ostale pa so praznine, ki bodo dokaz človeške spremljivosti.
19.30 *TV dnevnik*
20.00 Offenbachove norčije, TV nanizanka
21.00 *Lord Jim*, film
23.20 *TV dnevnik*

Koper

15.55 Nogomet: *Hajduk - Borac*
19.30 Otroški kotiček
19.50 *Stičišče*
20.00 Risanke
20.15 *TV dnevnik*
20.30 *Tretja možnost*, film
22.00 Gimnastika: *Evropsko prvenstvo za moške*
23.30 Pregled programa za naslednji teden

Zagreb

15.55 Nogomet: *Hajduk - Borac*
17.45 Zlata sirena
18.45 *Prizori iz družinskega življenja*
20.00 *Večerni film*
22.00 Subotica '79, glasbena odd.

ŠVICA

19.25 Scacciapensieri
20.45 *Filmski festival*
21.00 *Giuseppe Verdi*, film

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro, po naše; 7.45 Pavljica za dobro jutro; 8.05 Radijski trim; 9.05 Pesmi jugoslovanskih avtorjev; 10.05 Z naših koncertnih odrov; 11.00 Čas in družba; 11.35 Mozaik melodij in ritmov; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Volilna tribuna: Radikalna stranka in komunistična partija Italije; 13.15 Pa se sliš; 14.10 Slovenske povojne revije; 14.30 Dve uri po sobotno; 16.30 Odprimo svet pravljic; 16.40 Leitmotivi; 17.05 Mi in glasba; 18.05 Velika žehta — radijski oder; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 in 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.32 Hi-fi magazine; 9.15 Poje Karen Young; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je...; 10.15 Skupina Collage; 10.40 Glasba in nasveti; 11.00 Kim, svet mladih; 11.35 Poslušajmo jih skupaj; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Plošče; 14.33 Ansambel Claudius Alzner; 14.45 Kim parade; 15.45 Ansambel Borghesi; 16.00 Pismo iz...; 16.05 Poslušam, poslušaš; 16.40 Glasbeni notes; 16.45 Jugoton; 17.00 Ob petih popoldne; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kilovatov; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.33 Weekend musical; 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, Poročila; 6.00 in 8.50 Glasbeno prebujanje; 10.35 Ena, dva, tri: vse knjige; 11.30 Il giardino delle delizie; 12.05 Glasba; 12.10 Taxicon; 12.30 Evropa, Evropa; 13.35 Tutto Brasile; 14.05 Rock; 14.30 Smo tudi mi; 15.50 62. Giro d'Italia; 17.35 Mondo Motori; 17.55 Dylan: nekaj več; 18.30 Razgovor o kinu; 19.35 Dober večer, zdravnik; 20.10 Glasba; 21.05 Zakaj ne?

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 12.30, 13.30, 14.00, 15.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 in 8.00 Nekega drugega dne; 9.32 I misteri di Bologna; 10.12 La corrida; 11.00 Glasba za vsakogar; 12.45 Alto gradimento; 13.40 Romanca; 15.00 Tajni dnevi glasbe; 15.45 Gan varietà; 17.55 Ženska Rosita sama; 19.50 Zbrani tukaj; 21.00 Koncerti iz Rima.

LJUBLJANA

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 19.00, 21.00 Poročila; 4.50 Dnevni koledar; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.30 Iz naših sporedov; 8.08 Pionirski tednik; 9.05 — 10.00 Z radiom na poti; 9.45 Turistični napotki; 10.05 Promenadni koncert; 11.05 Zapojmo pesem; 11.20 Svetovna reportaža; 11.40 Po domače; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.00 Iz naših krajev; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Kulturna panorama; 15.30 Od melodije do melodije; 16.00 «Vrtiljak»; 18.00 Orkestrske miniature; 18.30 Zgodovinsko desetletje «Trboveljskega slavčka»; 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansamblom Borisa Franka; 20.00 Sobotni zabavni večer; 21.30 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Lirični utrinki; 23.10 Portreti jugoslovanskih ustvarjalcev zabavne glasbe.

V TEH DNEH PRED 35 LETI

Strahotni zločini ki jih Brkini ne bodo pozabili!

Nemškim nacistom so pri požiganju in pobijanju pomagali italijanski fašisti in slovenski domobranci iz Ilirske Bistrice

Kar tri brkinske krajevne skupnosti (Harije, Podgrad in Pregarje) praznujejo svoj krajevni praznik v spomin na 18. maj 1944, ko so nemški in italijanski esesovci, vojaki 136. nemškega polka in slovenski domobranci iz Ilirske Bistrice zagrešili iz maščevanja največji zločin na brkinskem območju in enega izmed najobsežnejših in najbolj surovih v Sloveniji, saj so požgali 6 vasi in v njih pobili 69 ljudi. Večino so jih polili z bencinom, jim prestrelili noge in jih žive sežgali.

V tedanjem okrutnem pobijanju, ko je v plamenih gorela plemenita kri upornih in svobodoljubnih brkinskih delovnih ljudi, je bilo pobitih: v Tominjah 33, v Zajelšju 7 ljudi, v Podbežah 24 ljudi, na Gabrku in v Pregarju 5 ljudi.

Med žrtvami je bilo 11 ljudi starejših od 70 let in 6 otrok in mladoletnikov. Najstrašnejše smrti je umrl 30-letni Rudolf Mavrič iz Podbež. Uspelo mu je pobegniti iz goreče Štefanove lope, kamor so ga bili esesovci stlačili skupaj s 17 vaščani, jim postrelili noge, polili z bencinom in lopo zažgali. Med begom je Mavrič gorel kot živa plamenica. Esesovci pa so njegov beg spremljali s sadističnim krohotom in ga za zabavo obstreljevali z mitraljezi ter ga še večkrat ranili. Dve uri pozneje je v strahotnih bolečinah izdihnil, potem ko so mu domačinke v Brsnicah potešile žejo z vodo iz tamkajšnjega izvirka. Tudi druge žrtve so umirale v nepopisnih bolečinah. Hudo pa so trpeli tudi preživeli, saj so jih nacisti preganjali vse do novembra 1944.

Zato bodo ostali spomini na njihovo trpljenje nepozabni tako za sedanjo kot za prihodnje generacije. In da se kaj podobnega ne bi nikoli več ponovilo, praznujejo zlasti ljudje v Tominjah, Zajelšju in Podbežah pa tudi drugod vsa povojna leta 18. maj v spominih na dan najhujšega trpljenja svojih dragih, ne delajo na polju in ne vpregajo živine.

Že več let pa organizirajo na svoj praznik žalne slovesnosti s spominskimi govori in počastijo spomin padlih z venci ter cvetjem pri spomenikih in na kraju, kjer so bili pobiti.

Tako bodo praznovali tudi letos, v soboto, 19. maja, v vseh prizadetih vaseh.

M. ZADNIK

Ameriški Skylab grozi

BOCHUM — Strokovnjaki zavoda za vesoljska raziskovanja v Bochunu v Zvezni republiki Nemčiji predvidevajo, da se bo ameriški vesoljski laboratorij skylab zrušil na Zemljo sredi junija in sicer 15., 16. ali 17. prihodnjega meseca in zelo verjetno na relaciji od Velike Britanije, preko Zahodne Nemčije, Vzhodne Nemčije, Poljske do začetka Sovjetske zveze, nekje do Kijeva. Tako nekako računajo Američani, tako nekako meni tudi direktor Zahodnonemškega observatorija Heinz Kaminski.

O tej zadevi se veliko razpravlja tudi v ZDA, kajti res je, da se bo del vesoljskega laboratorija «razstopil» oziroma «zgorel» ob trčenju ob zračne plasti Zemlje, toda skylab tehta 85 ton, torej toliko, da ga bo precej padlo še na Zemljo. Da bi preprečili morebitno katastrofo, če bi naprimer laboratorij padel na naseljeno področje, prof. Kaminski predlaga sovjetsko-ameriško sodelovanje, da bi laboratorij spremenili krožnico. Tu bi prišla v poštev sovjetska vesoljska ladja sojus-34, ki bi jo morali izstreliti prihodnje dni. Brž ko bi s sovjetsko pomočjo Američani spravili skylab v višje lege, bi ga morali razstreliti z raketami. To bi po mnenju Kaminskega morale zahtevati države evropske ekonomske skupnosti.

Iz Amerike pa poročajo, da so se tam začele priprave, kako spraviti skylab v višje lege z «močno voljo»: vsi naj bi namreč z mislijo poganjali 85 ton skylaba v višje lege.

NOVICE Z VALUTNIH TRŽIŠČ

Podražitev zlata za 4 odstotke

Zlato je spet zelo aktualna kovina, saj je dosegla njegova cena prav ta teden zgodovinsko vrednost 257,5 dolarja za unčo ali nad 7.000 lir za gram. Prejšnja zgodovinska konica za zlato je bila 8. februarja 1979, ko je unča zlata stala 254 dolarjev. Podobno kot zlato so se podražile tudi druge plemenite kovine, predvsem pa srebro in platina.

Vzrokov za podražitev plemenitih kovin je veliko, v glavnem pa gre za nezaupanje svetovnih operaterjev v katerokoli valuto, ker prihaja po vsem svetu do znatne inflacije, ki je v zvezi s podražitvijo surove nafte. Prav med hudo inflacijo pa se navadno plemenite kovine dobro obnesejo in ohranijo dejansko vrednost, medtem ko valute zgubljajo na kupni moči. Seveda pa botruje podražitvi zlata tudi sklep ameriških zakladnih oblasti, da zmanjšajo na polovico količino zlata, ki prihaja vsak mesec na dražbo. Tako je bila ponudba zlata razmeroma manjša, povpraševanje pa veliko in cena je narastla. Na dražbi so ZDA prodajale zlato po 225 dolarjev za unčo, na prostem trgu pa je zlato poskočilo naslednje dni še za kako točko.

Mnogi menijo, da bi se zlato lahko še bolj podražilo in navajajo možne kotacije med 270 in 280 dolarji za unčo. To je sicer težko napovedati, ker je cena zlata odvisna od mnogoterih svetovnih dogodkov, predvsem še od letne proizvodnje in industrijske ali obrtne predelave.

POMAGAJMO ČRNI GORI!

Japonski jen se je ohranil ta teden na dostojni ravni in je treba odšteti v Tokiu za dolar okrog 213 enot. Japonska vlada meni, da je bil jen zadnje čase podcenjen, ker se je ustvarila na svetovnih tržiščih zmeda zaradi podražitve nafte. Tudi v ZDA menijo, da ni bilo razmerje jen - dolar več realno. Na splošno so mnenja, da bi se lahko jen še nekoliko ovrednotil in njegova realna kotacija naj bi bila okrog 200 enot za dolar. Za jen so ugodne tudi novice o zmanjšanju japonskega uvoza v aprilu.

Angleški funt se je spet podražil za 0,7 odst. in sicer po govoru kraljice v parlamentu. Kot znano, sestavlja take govore predsednik vlade, ki je tokrat konservativna. Nova vlada naj bi precej sprostila gospodarstvo, kar je bilo takoj všeč industrijcem in operaterjem, ne pa sindikatom, s katerimi bo verjetno prišlo do trenja. Po drugi strani pa mislijo konservativci pripeljati v kratkem funt v evropski denarni sistem, le da bi ga morali prej nekoliko razvrednotiti (za 3 - 4 odstotke), ker bi bil v nasprotnem primeru angleški izvoz težaven.

Dolar se je nekoliko okrepil nasproti liri (+0,5 odst.) in tudi nasproti drugim valutam. Za to valuto vlada po svetu precejšnje zanimanje, ker bo treba plačevati dražjo nafto prav v dolarjih.

Nemška marka in švicarski frank sta se obdržala ta teden na prejšnjem položaju in veljata za zelo trdni valuti. Tudi valute evropskega denarnega sistema so stabilne. V tej skupini še vedno prednjači italijanska lira, ki pa se je ta teden razvrednotila za 0,36 odst. Na drugem mestu je danska krona, sledi pa holandski florint. Na repu te valutne kompozicije je še vedno belgijski frank. Kot znano, je belgijska vlada že pred časom ločila devizno kotacijo franka od efektive, na prostem trgu pa so bankovci za približno 3 odstotke cenejši od uradne devize, ki je vključena v evropski sistem.

Italijanska lira počasi pada, nad njo pa bedi Banca d'Italia, ki dnevno ureja njeno tržno vrednost. Na splošno je za Italijo ugodna bližnja turistična sezona, negotove pa so notranjepolitične razmere pred volitvami, še vedno se izteka v Italijo nekaj špekulativnega kapitala, ki ga privabljajo razmeroma visoke obresti državnih zadolžnic (12 - 13 odst.).

(srs)

NAKUPNA CENA TUJIH VALUT

	NAKUP BANKOVCEV			
	Trst 18. 5.	Zürich 18. 5.	Celovec 18. 5.	Beograd 18. 5.
Ameriški dolar	849.—	13,75	1,725	18,60
Kanadski dolar	718.—	11,80	1,49	15,74
Nemška marka	443.—	727.—	90,55	981,73
Holandski florint	404.—	667.—	83,15	895,79
Belgijski frank	26,5	43,90	5,51	59,86
Danska krona	155.—	257.—	32,3	346,15
Švedska krona	186.—	312,5	39,3	423,03
Norveška krona	157.—	265.—	33,4	357,56
Francoski frank	192.—	313,9	39,35	422.—
Italijanska lira	—	1,63	2,032	2,19
Angleški funt	1.745.—	28,16	3,54	38,57
Irski funt	1.670.—	—	—	—
Švicarski frank	486.—	805,5	—	1079,03
Avstrijski šiling	60,50	—	12,32	133,05
Japonski jen	3,70	6,35	—	—
Avstralski dolar	895.—	—	1,92	20,54
Španska peseta	12,50	20,70	2,58	—
Portugalski eskudo	17.—	26.—	3,70	—
Jug. dinar mali	39.—	65.—	8,40	—
- veliki	39.—	65.—	8,40	—
Grška drahma	22,5	36,50	—	—

VZHODNOEVROPSKE VALUTE V TRSTU 18. 5. 1979

Sovjetski rubelj	195.—
Poljski zlot	7.—
Češka krona	32.—
Madžarski forint	25.—
Romunski lej	26.—
Bolgarski lev	335.—
Turška lira	17.—

18. 5. 1979	Nakup	Prodaja
ZLATO Milan (g)	7.050	7.150
ZLATO London (unča)	257 - 258 dol.	
SREBRO Milan (kg)	230.000	234.000
PLATINA Milan (g)	11.950	12.300

Branko Babič

15.

LJUDJE IN BOJI NA KOZARI

Pričevanje o vstaji in revoluciji 1941 . 1942

Sredi julija 1941 je bil na Trešnjiku (planina Starčevice) širši sestanek članov partije iz Banjaluke in skupine na Starčevici. Sestanku sta prisostvovala tudi Djuro Pucar - Stari in Mahmut Bušatlija - Buš. Bušatlija nas je tedaj seznanil s sklepi politbiroja CK KPJ, ki je bil 4. julija v Beogradu, naj takoj začnemo z oboroženimi akcijami. Oblastno vodstvo je dobilo nalogo, naj te sklepe prenese na okrajna vojaška vodstva in oborožene skupine, ki so se že ustanavljale po vsej Bosanski krajini. Zato je bilo tudi sklenjeno, da gresta Osman Karabegović in Josip Mažar - Šoša v Ključ, Bosanski Petrovac in Drvar ter nato v Podgrmeč in na Kozaro, Kasim Hadžić in Drago Mažar pa v Mrkonjić - Grad in Jajce. Naslednja skupina, v kateri sta bila Niko Jurinčić in Rudi Kolak, je odšla proti srednji Bosni v Prnjavor, Teslić, Kotor Varoš ter v vzhodni del banjaluškega okraja. Proti Manjači pa je krenila skupina, ki jo je vodil Muhamed Kazas. Jaz sem kot četrti član oblastnega vojaškega vodstva ostal še v okolici Banjaluke. Vse skupine so vodili člani oblastnega političnega in vojaškega vodstva. Iz nekaj komunistov in članov SKOJ ter simpatizerjev partije je bil na Starčevici formiran odred prve banjaluške čete, katere komandant je bil Slobodan Mitrov - Danko*, španski borec, jaz pa politkomisar.

ZAČETEK OBOROŽENIH AKCIJ

Treba je bilo torej takoj organizirati vojaške akcije. Danko je bil že nestrpen. Dogovorila sva se, da najprej izvedemo napad na orožniško postajo v Krupi na Vrbasu. Izbrala sva trideset mož, oboroženih s puškami in bombami (strojnice takrat še nismo imeli). Spustili smo se k reki Vrbas. V mraku smo se po skupinah prepeljali na levi breg in jo mahnili kar po cesti za Jajce proti Krupi.

Slobodan Mitrov - Danko

Ivica Mažar

To je bilo 2. avgusta 1941 v zelo temni noči. Nič kaj po vojaško se nismo premikali. Med potjo smo potrgali telefonske žice in se približevali cilju. Naenkrat zaslišimo poziv — stoj! V odgovor je Danko sprožil strel v smeri klica. Tedaj smo poskakali v zaklone in začelo je divje streljanje v noč, ki je trajalo nekaj ur. Z Dankom sva se približala stavbi, kjer so bili zabarikadirani orožniki in jih pozivala na predajo. Samo cesta nas je ločila od stavbe. Na naš poziv pa so nam odgovorili v običajnem žargonu. Prekleli so nam mater in vse bogove in nas vabili na kozarček rakije. Besna sva zagnala vsak svojo bombo proti kasarni. Eksplozija je za trenutek osvetlila stavbo. To pa je bilo vse, ker smo takoj zatem slišali kletve in pozive, naj pridemo bolj vljudno na obisk. Ker stavbe samo s puškami nismo mogli zavzeti in je noč že prehajala v dan, je Danko ukazal umik. Premaknili smo se nekaj kilometrov v gozd nad cesto. Bil je že dan, ko smo se utaborili na primerno odmaknjenem mestu. Nismo imeli izgub ne ranjenih. Mrtev je bil samo orožnik, ki je zavpil zanj usoden «stoj».

Ves dan smo prečepeli v gozdu nad cesto. Po cesti so proti Krupi nenehno brneli ustaški avtomobili in tovornjaki in med njimi morda tudi kakšen oklepnik. Bolj smo jih slišali kot videli. Verjetno so tudi popravljali telefonsko linijo, ker se je šele proti večeru umirilo. Dan je bil dolg in napet, ker smo ves čas bili v pripravnem stanju, če bi nas zasledovali. Niso nas iskali. Zvečer smo se spustili na cesto in k reki. Našli smo čolne na mestu, kjer smo jih prejšnji dan poskrili. Po skupinah smo se zopet vrnili na desni breg.

Čez nekaj dni smo napadli orožniško postajo v Bočcu na desnem bregu Vrbasa, kjer je bila manjša skupina orožnikov, ki so pripadali matični orožniški postaji v Krupi na Vrbasu. Ponoči smo se približali stavbi, tedaj pa je nekdo sprožil strel in takoj nato smo vdrli v stavbo. Tu smo našli samo mrtvega orožnika, ki ga je verjetno zadel edini strel, medtem ko so jo drugi ucvrli preko Vrbasa. Zaplenili smo ves vojaški material in nekaj hrane, stavbo pa zažgali. Ko smo pešačili v hrib, se je že zdanilo. Z druge strani Vrbasa so streljali za nami, vendar smo bili že precej daleč in nas to streljanje ni prav nič motilo. Po opravljeni nalogi smo se zadovoljni vrnili v taborišče.

(*) Slobodan Mitrov - Danko je kot šestnajstleten dijak odšel med prvimi v Španijo. Že v prvih bojih se je izkazal kot hraber in sposoben vojak. Posebno se je odlikoval v bitkah na Ebru in pri Madridu. Bil je večkrat ranjen. Pri devetnajstih letih je bil major in politkomisar ter nato komandant brigade španske republikanske vojske. Po porazu španske republike se je znašel v taborišču internacionalnih brigad v Franciji, nato v zaporu trdnjave Kajur v Sredozemskem morju, od koder je bil premeščen v taborišče Girs pod Pireneji. Od tod je zbežal in se po raznih peripetijah preko Grčije prebil nazaj v domovino ter se takoj priključil osvobodilnemu gibanju. Bil je koščen in visoke postave ter ostrih potez na obrazu in je odražal odločnost ter samozavest. Po značaju je bil bolj vojak kot politik, sicer pa član partije in politično razgledan. Tedaj ko sva si delila mesti komandanta in politkomisarja v banjaluškem odredu (četi), je imel 22 let. Ker je dobro znal špansko (govoril je več jezikov), jaz pa italijansko, sva se večkrat pogovarjala v teh jezikih, še posebej ko sva izmenjala kaj zaupljivega, česar nisva hotela, da bi drugi slišali. Dobro sva se razumela. Padel je konec julija 1942 kot komandant 4. krajiškega narodnoosvobodilnega partizanskega odreda, ubit v četniški zasedi. Prav gotovo je bil eden od najhrabrejših ter najsposobnejših komandantov v Bosanski krajini. Proglašen je bil za narodnega heroja.

BRITANSKI »NEW LOOK«

Ironimus, Süddeutsche Zeitung, München

Skrivalnice z Namibijo

Južnoafriški upravitelj Steyn napovedal »prehodno vlado« Namibije, vendar pa je Pretoria to zatem zanikala

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 16. maja — Crno je belo in dan je noč: tako nekako bi se dalo ponazoriti cikcakasto politiko Južne Afrike do okupirane Namibije. Včeraj je namreč Pretoria dala vedeti, da bo njen okupacijski upravitelj v Namibiji, Marthinus Steyn s proklamacijo razglasil »prehodno vlado« na tem ozemlju z 824.000 kv. km in nekaj več kot milijonom prebivalcev.

Namesto tega je bilo v izredni izdaji uradnega lista govor o preobrazbi »ustavodajne skupščine« v »jugozahodnoafriško-namibijsko narodno skupščino«. Ta da bo imela »široke zakonodajne in ožje izvršilne pristojnosti.«

Južna Afrika kot ilegalni vladar Namibije medtem ni čutila za potrebno razložiti, kako to, da so ustavodajno skupščino, izvoljeno na mednarodno nepriznanih volitvah decembra lani, ukinili, še preden je sploh mogla začeti izpolnjevati svojo edino vlogo, izraženo v imenu samem: sprejeti ustavo nove države.

Okupacijski upravitelj Marthinus Steyn je zadnja dva dneva sodeč po javnih nastopih najbolj zaposleni funkcionar južnoafriške vlade. Kar naprej daje izjave, smola zanj in za njegove pa je v tem, da so odtenki in razlage vsakokrat precej drugačne. Že res, pravi Steyn, da bo na novo razglašena skupščina imela zakonodajne pristojnosti, potem ko se bo zbrala na prvo zasedanje 21. maja. Toda Steyn bo imel pravico »zavrniti ali vrniti v ponovni postopek« vsak zakon, ki bi ga morebiti sprejela. Razen tega poslanci tudi ne bodo smeli zakonodajno odločati o vseh stvareh, tičočih se Namibije. Z drugimi besedami, Pretoria bo še naprej imela zadnjo in nepreklicno besedo.

Nadaljnja izjava upravitelja Steyna je nehote pokazala še eno značilnost najnovejšega položaja: pravzaprav ne gre za ustanovitev prehodne vlade, marveč za »svet svetovalcev« Marthinusa Steyna.

Davi je bil Steyn še bolj odkrit. Nova skupščina naj bi tudi pripravila zakonski osnutek, ki bo »dejanska ustava«. Toda: »Jaz bom odločil, ali bo besedilo sprejeto. In potem bo predsednik Južnoafriške republike s podpisom besedilo razglasil za legalni akt.«

Potem ko je svet OZN za Namibijo odločno obsodil te manevre v namibijskem glavnem mestu Windhoeku in izrazil ogorčenje nad vzpostavitvijo »marionetne vlade«, je Pretoria pohitela z dodatno razlago: južnoafriška vlada ni dala novemu telesu »nobenih izvršnih pooblastil«. Tega koraka da tudi ni mogoče prikazati kot ukrepa v smeri razglasitve nove države brez priznanja svetovne organizacije in tako naprej: komedija zmešnjav, ki jo režira južnoafriška vlada, še ni končana . . . JOŽE SIRCELJ

Samotni otok v Pacifiku za odstavljene politike?

Avstralec Clifford se je obrnil s posebnim pismom na generalnega sekretarja OZN dr. Kurta Waldheima

OD DOPISNIKA TANJUGA

SYDNEY, 16. maja — Usode strmoglavljenih politikov, ki so dosegle vrhunec z ustrelitvijo bivšega iranskega premiera Hoveide in obešenjem bivšega pakistanskega predsednika Alija Buta, niso ostale brez odmeva niti v daljni Avstraliji, deželi, ki ne pozna političnega obračunavanja s smrtnimi kaznimi.

Avstralska vlada se je v primeru pakistanskega premier Buta pridružila iz humanitarnih razlogov pozivom vsega sveta, naj bi prizanesli življenju bivšega premiera, in izrazila obžalovanje, ker predsednik Zia Ul Hak teh prošenj ni uslišal. Na razne načine so obsojali politične eksekucije v Iranu.

Direktor avstralskega inštituta za kriminologijo William Clifford je šel še korak dlje in je predlagal, naj OZN nameni osamljen otok v velikih prostranstvih Pacifika, kamor naj bi izgnali strmoglavljene premiere ali predsednike držav.

V takem duhu je W. Clifford napisal pismo generalnemu sekretarju OZN Waldheimu že 9. februarja, to je pred usmrtitvijo bivšega pakistanskega predsednika. Poudaril je, da je bilo v minulem razdobju v okviru OZN veliko akcij, ki so bile videti pretirane in nestvarne. »Če hočemo resno pretresti vprašanje človekovih pravic in omejiti smrtne kazni v političnem življenju, mislim, da bi bilo modro, če bi sekretariat spodbudil razpravo o moji misli skupaj z delegacijami posameznih držav članic in ob obveznih strokovnih posvetovanjih.«

Že čez nekaj dni je direktor avstralskega inštituta za kriminologijo dobil odgovor od Williama Buffuma, podsekretarja za politična vprašanja, ki je potrdil, da Cliffordovo pismo načenja »pomembno humanitarno vprašanje, za katero je generalni sekretar še posebej zainteresiran«.

Odgovor seveda ni mogel biti drugačen, saj izbira samotnega otoka v Pacifiku in ureditev v take namene, kot predlaga Cliford, ni vprašanje, ki bi ga bilo mogoče čez noč urediti. Zato ni nikakršnega dvoma, da bo vse to ostalo zgolj pri zamisli. VJEKOSLAV KRSNIK

SPODREZAN FRAK

Dolg je dolg, si najbrž misli neka egiptovska družba za trgovanje z lesom in zato vztrajno terja od aleksandrijskih krajevnih oblasti, naj ji poravnajo vsoto, ki so ji preostale dolžne.

Kot poroča kairski dnevnik »Al Akbar«, pa vsa pisma, prošnje in terjatve vse doslej niso pomagale. Oblasti so ostale gluhe.

In tako, piše list, so stroški za dozdajšnje terjatve, vključno s ceno poštnih znamk, že stokrat presegli vsoto, ki so jo dolžne aleksandrijske oblasti.

Pri tem je namreč potrebno navesti, da predstavlja dolg, ki ga izterjuje družba za trgovanje z lesom, vsega — 4 milime. Ali nekako deset par v našem denarju . . .

Grška „zlata sredina“

Atene vešče usklajujejo odnose z Vzhodom in Zahodom — Karamanlisove pobude za sodelovanje na Balkanu

OD DOPISNIKA TANJUGA

ATENE, 15. maja — Ciklus Karamanlisovih posvetovanj z balkanskimi državniki se je sklenil konec aprila na Krfu, s srečanjem z bolgarskim predsednikom Živkovom. Takrat so naposled po večletni zadržanosti Sofije sklenili dogovor o poglabljanju širšega medbalkanskega sodelovanja. V tej prvi fazi se bo sicer sodelovanje omejevalo na nekatera področja gospodarstva (komunikacije, telekomunikacije, vodno gospodarstvo, transport in veterinarska zaščita), vendar bo tudi to dovolj, da se premakne z mrtve točke.

Pogovori na Krfu niso potekali čisto gladko. Vendar to ne povzroča več skrbi grškemu premieru, ki je svojčas z velikim entuziazmom dal pobudo za večstransko sodelovanje na tem območju. Karamanlis je z velikim olajšanjem odpotoval s Krfa na Halkidiko, kjer je bil prvi kongres vladajoče stranke »nova demokracija«. To je bila še ena preizkušnja za grškega voditelja, ki je tokrat pred forumom 850 zbranih delegatov iz vse Grčije definiral gibanje, ustanovljeno precej po strmoglavljenju vojaške hunte. Karamanlis je rekel: »Položaj »nove demokracije« je podoben radikalno-liberalni stranki in njeno mesto je med tradicionalnim liberalizmom in demokratičnim socializmom.«

Grški premier je še pristavil, da »nova demokracija« predstavlja »najbolj napredno jedro« grškega političnega mozaika, v katerem mnogi brez potrebe žele svojo naprednost »dokazovati« z uvoženimi tujimi doktrinami. Eden od glavnih ciljev prvega kongresa »nove demokracije« (za katerega pravijo, da hkrati predstavlja tudi prvi kongres kake grške meščanske stranke) je bil ohraniti enotnost, upoštevaje vse razlike, ko si se pokazale med pripadniki desnice, centra in levega centra.

Karamanlis je deloval kot katalizator enotnosti: prizadeval si je, da s pozicij centra doseže kompromis. Stari grški nauk o »zlati sredini« lahko pogosto vodi do napačnega sklepanja, da so Grki spokojni ljudje, brez strasti in emocij. Takšni veri morda botruje pojmovanje, katerega korenine segajo v klasicizem 17. in 18. stoletja, ali pa morda v sodobne drame, ki jim je politika osnova grškega življenja, njegova vsebina pa je — kompromis.

Tridnevno zasedanje kongresa v letovišču Kasandri na Halkidiki v severni Grčiji ni prineslo sprememb v vodstvu in tudi ne glede nadaljnje dejavnosti gibanja, ki se je opredelilo za atlantsko zavezništvo in evropsko gospodarsko skupnost, katere deseta

K. KARAMANLIS — Nesporno prva osebnost

članica bo Grčija postala 28. maja. Če je premieru Karamanlisu uspelo okrepiti enotnost »nove demokracije« s kompromisom različnih strank, ki se v bistvu niso odrekle svojim pozicijam, potlej je nedvomno linija centra, kateri se je grški voditelj uklonil, uničila položaj EDIK (unija demokratskega centra); ta stranka je pred časom imela 16 poslancev v parlamentu, danes pa jih ima samo še šest.

V Grčiji vodijo gibanja osebnosti. Kar zadeva »novo demokracijo«, je nedotakljivost Karamanlisove osebnosti nedvomna. Karamanlis je razvijal idejo o vsebalkanskem večstranskem sodelovanju in je nenehno imel pred očmi ne le krepitev svojih stikov z zahodnoevropsko integracijo, v katero se je naposled včlanil, temveč tudi učvrščevanje mednarodnega položaja Grčije. Atene se ne morejo pokoravati Ankari s svojim vojaško-strateškim položajem, Dardanele in Bospor ter dolga meja na Kavkazu, ki jo ima Turčija, pa so posebnega pomena za stratege NATO. To je jasno videl tudi Karamanlis, ko je krenil po drugih poteh in širil zunanjepolitično dejavnost na Balkanu ter se hkrati odpiral tudi na vzhod.

Še malo ni naključje, da je v preddverju kongresne dvorane v Kasandri vodja grške diplomacije Ralis izjavil skupini poslancev: »Ker vemo, da pripadamo Zahodu, zdaj iščemo pot do Moskve, da bi opravili s predsodki o Vzhodu.« Tako piše atenska »Vima«.

Ralis je bil lani v Moskvi, kjer se je domenil za obisk premiera Karamanlisa, do katerega bo najbrž prišlo v jeseni. Zatem naj bi sledil obisk na Poljskem in Madžarskem, ki so ga v političnih krogih v Atenah razumeli kot odpiranje Grčije na vzhod. V tem pogledu je bilo srečanje Karamanlisa in Živkova na Krfu samo uvod v dejavnosti, ki jih tukajšnji politiki ocenjujejo kot grški korak k procesu popuščanja napetosti v Evropi in na Balkanu.

MLADEN GAVRILOVIĆ

NA ULICAH WINDHOEKA — Južnoafriška policija budno straži prestolnico Namibije, vtem ko skuša Pretoria manevrirati z raznimi »vladnimi farsami«.

Predvolilna vročica v Gani

Vojska se po sedmih letih vrača v vojašnice, na politično prizorišče pa stopa kar 19 političnih strank

Včerajšnji spodleteli poskus državnega udara v Gani je po vsemu sodeč povezan z ustavnimi spremembami, ki naj bi deželi po sedmih letih vojaške oblasti spet prinesle civilno vladavino, vojsko pa vrnile v vojašnice. Zdajšnji vodja vojaškega režima Fred Akuffo je v začetku letošnjega leta spet dovolil delovanje strank, odpravil izredno stanje, ki so ga lani uvedli zaradi vrste stavk, izpustil politične ujetnike, do konca junija pa naj bi prišlo do predsedniških in parlamentarnih volitev, tako da bi bila s 1. julijem vzpostavljena tretja ganska republika (po Nkrumahovi in Busiini).

Vprašanje o vrnitvi k civilni oblasti je v zadnjih dveh, treh letih docela obvladovalo gansko politično življenje. Akuffov predhodnik, lani odstavljeni general Acheampong, je skušal skleniti z vplivnimi ganskimi poklicnimi združenji, ki so bila jedro odpora vojaški vladavini, nekakšen kompromis, in ustanoviti vlado nacionalne enotnosti, v kateri bi si delila oblast vojska in civilisti. Fred Akuffo, ki je odstavil Acheamponga zaradi »prevelike avtoritarnosti«, je imel podobne zamisli, vendar je moral zaradi pritiska civilne opozicije, ki je lani za več mesecev skoraj popolnoma ohromila vsakršno dejavnost v državi, naposled popustiti in obljubiti, da se bo vojska vrnila v vojašnice.

Politična dejavnost pred bližnjimi volitvami je izredno živahna. Za sedeže v parlamentu se poteguje kar 19 strank, razdeljenih v grobem v dva tabora, ki se spet cepita na po dve močnejši stranki. Obe poglavitni struji se v svojih programih sklicujeta na dva nekdanja ganska predsednika, Nkrumaha in Busio. Prva se zavzema za Nkrumahove ideale panafrikanstva, nacionalno politično in gospodarsko neodvisnost in je socialistično usmerjena. Program drugega »tabora« se zavzema za liberalno politiko, kakršno je do leta 1972, ko so oblast prevzeli vojaki, vodil predsednik Kofi Busia. Ta razdelitev je samo približna in kopica strank predstavlja zgolj ozke, parcialne interese nekaterih skupin.

Toda vojska med svojo sedemletno vladavino očitno ni znala poiskati učinkovitih rešitev za nakopičene politične, zlasti pa gospodarske probleme. Prebivalstvo se je skoraj v celoti zavzemalo za ponovno uvedbo civilne vladavine (o nepopularnosti vojaškega režima priča med drugim podatek, da se je lanskih lokalnih volitev ponekod udeležilo le 8 odstotkov volilcev) Gospodarstvo je vsa zadnja leta korakalo po rakovi poti. Lani je znašala inflacija več kot 100 odstotkov, nacionalna valuta cedi je nenehno izgubljala vrednost, zlasti pa je nazadovalo kmetijstvo, osnova ganskega gospodarstva.

JANKO LORENCI

PSOE z Marxom ali ne?

Na kongresu španskih socialistov razpravljajo o tem, ali naj opustijo marksizem prav zaradi taktike v volitvah

OD DOPISNIKA TANJUGA

MADRID, 17. maja — »Zahvaljujoč Karlu Marxu sem se vključil v socialistično delavsko partijo Španije. Niti na kraj pameti mi ne pade, da bi danes zanikal marksistične korenine moje partije, toda to, za kar se zavzemam, je, da bi bila moja partija tako široka, da bi se v njej lahko udobno počutili tudi ljudje, ki niso marksisti, ki Marxa ne poznajo.«

Tako te dni govori generalni sekretar socialistične delavske partije Španije (PSOE) Felipe Gonzales. Poudarja, da še naprej vztraja pri stališču, da bi njegova partija morala opustiti svojo marksistično definicijo, ker je »miselnost Marxa preozka« za vse tiste struje, ki so v njej ali bi se ji lahko priključile.

Osemindvajseti kongres PSOE se danes začenja v vzdušju širokih in ostrih razprav o tem vprašanju, oziroma o tem, ali se bo ta stranka v prihodnje imenovala marksistična ali ne.

V prizadevanjih, da bi preprečil radikalizacijo svoje stranke in jo bolj približal španskemu političnemu centru, Gonzales in tisti, ki ga podpirajo, vztrajajo, da bi opustili izraz »marksizem«. Večinski del baze na to ostro reagira in poudarja, da je ta stranka tradicionalno delavska in marksistična in da je zato sedanjemu vodstvu potrebno preprečiti, da bi jo speljalo v socialdemokratske vode.

Za kaj pravzaprav gre? Felipe Gonzales in njegovi pristaši ne zanikajo marksističnih korenin svoje partije niti se ne odrekajo marksizma kot metode znanstvene analize družbe. Pri tem celo poudarjajo, da bo takšen marksizem ostal še naprej vzidan v temelje njihove partije. Toda tisto, na čemer vztrajajo, je to, da marksizem ne more biti usmeritev te partije, da je ta okvir za PSOE preozek. Zaradi tega naj bi partija iz svoje definicije izpustila izraz »marksistična«, ker je to v takšni Španiji in v tem trenutku ovira.

Govoreč poenostavljeno in s pragmatičnega izhodišča, Gonzales opozarja, da za njegovo partijo, sicer najmočnejšo opozicijsko silo v državi, marksistična definicija predstavlja največjo oviro za osvojitev oblasti na volitvah leta 1983. Na teh volitvah, dodaja, se lahko partija pojavi kot realna alternativa oblasti samo, če bo postala tako široka, da bo v njej dovolj prostora za vse napredne sile družbe, ki so za idejo socializma, ki se pa še vedno boje izraza »marksizem«.

Da bi bil pri tem še bolj prepričljiv, je Gonzales navedel, da njegova partija lahko osvoji oblast samo, če najde še dva do tri milijone novih glasov, te pa lahko dobi samo na svoji desni strani med socialnimi demokrati in liberalci. Ti pa bodo težko pristopili, če se bo stranka še naprej imenovala marksistična. Proti levici se socialisti ne morejo več širiti, ker tam KP Španije zelo krepko drži svoje pozicije.

To je najbrž točno, poudarjajo zagovorniki ohranitve marksistične definicije partije, toda obenem je točno tudi to, da PSOE ne more biti samo »alternativa oblasti«,

FELIPE GONZALES — Brez Marxa laže do milijonov glasov?

temveč tudi alternativa za spreminjanje obstoječega modela družbe. Da pa bi takšno alternativo lahko ponudila, vendarle mora biti marksistična.

Ni malo tistih, ki sodijo, da je razprava o »marksizmu« pretirana in umetno napihnjena. Bistvo vprašanja, kot izgleda, tudi ni v definiciji partije oziroma v tem, ali bo v svojem nazivu nosila besedo marksistična ali ne. Gre za globlje probleme in vsebinske procese.

Zadnje volitve so pokazale, da je španska levica zelo blizu oblasti, toda da odločilen korak ne bo lahek. V vrhovih španske socialistične partije, ki je svoje vezi z marksizmom in španskim delavskim razredom kalila v strelskih jarkih državljanske vojne in v stotih letih svoje revolucionarne borbe, prevladuje prepričanje, da tega odločilnega koraka ne bo moč narediti, če se partija ne bo spremenila.

»Nikakor ne gre,« nam je dejal minulo noč Alfonso Guerra, drugi človek partije, »za obstoj dveh nasprotujočih si blokov v partiji in za cepitev naših vrst. Obstojijo različna mnenja in celo različne tendence, ne obstojita pa dve poti v socializem, za katerega se borijo španski socialisti. Pot je samo ena — tista, ki vodi v socializem preko demokratične osvojitve oblasti. Mi si sedaj prizadevamo ,partijo organizirati tako, da čimprej pride na to pot.«

Končno besedo o vsem tem bo dal kongres, ki bo, kot vsi poudarjajo, dinamičen in polemičen.

BORISLAV LALIĆ

Dengova gospodarska politika

»Presenetljivo je, da je Deng Xiaoping postavil v ozadje jeklarsko industrijo, ki je življenjsko pomembna za oboroževalno industrijo. Morda meni, da Kitajska ne more nikdar prehiteti Sovjetske zveze v proizvodnji težke opreme in se mora zato osredotočiti na pospeševanje izvoza, da bi lahko povečala uvoz zahodnoevropske opreme, če bi se ponovno zaostrili odnosi z Vietnamom in SZ.«

»Far Eastern Economic Review«, Hong Kong

Nevarnost fanatizma

»Šahova krivda je neznansko velika. Toda med odstranjevanjem tiranije in dopuščanjem ubijanja je prepad. V tem prepadu je civilizacija, ki bo osramočena. Fanatizem je zadal človeštvu preveč ran, da bi lahko zdaj molče prešli novo zavračanje razuma. Tisti, ki se jim zdaj zdi, da se pošast fanatizma širi in se boje nevarnosti vrnitve v temni srednji vek, niso daleč od resnice.«

»Corriere della Sera«, Milano

Castro vnovič na tleh Mehike

Pred 23 leti jo je zapustil na jahti »Granma«, zdaj pa prvič prihaja kot šef države na pogovore z Joseom Lopezom Portillom na karibskem otoku Cozumelu

OD NAŠEGA DOPISNIKA V MEHIKI

CIUDAD MEXICO, 17. maja — Po skoraj 23 letih bo Fidel Castro ponovno stopil na mehiška tla. Mehiko je zapustil 26 novembra 1956, ko je z jahto »Granma« pod okriljem noči odplul z veracruške obale, na pot proti Kubi in revoluciji, ki se je triumfalno končala januarja 1959 (v skupini 82 revolucionarjev, ki so ga spremljali, so bili tudi Che Guevara, Raul Castro in Camillo Sienfuegos).

V državo, v kateri je zbiral moči, sredstva in borce za obračun z diktatorskim Batistovim režimom se Fidel Castro vrača v četrtek. Na povabilo mehiškega predsednika Josea Lopeza Portilla se vrača mnogo bolj slovesno kot je odšel. Prihaja kot predsednik svoje države, prvi sekretar komunistične partije in vrhovni komandant kubanskih revolucionarnih oboroženih sil.

Mehiško-kubanski diplomatski odnosi segajo še v leto 1837. Toda zaradi spleta najrazličnejših okoliščin so se najvišji predstavniki obeh držav v tem stoletju in poltrajajočem obdobju sestali samo enkrat. To je bilo aprila 1976, ko je bil takratni mehiški predsednik Luis Echeveria na obisku v Havani in je ob slovesu obnovil vabilo Fidelu Castru (vabilo, ki mu ga je desetletje prej poslal Lopez Mateos), da obišče Mehiko. Odgovor na to mehiško iniciativo je odšel šele sedaj, v ponedeljek zvečer, ko so v obeh prestolnicah istočasno uradno sporočili, da se bosta predsednika Portillo in Castro sestala in pogovarjala 17. in 18. maja na karibskem otoku Cozumel. Sporočilo o nenadnem prihodu prvega človeka kubanske revolucije v Mehiko je strnjeno v samo dveh stavkih in nič ne pove o temah pogovorov med Portillom in Castrom. Ni pa težko uganiti, da bodo obsegali pregled in izmenjavo mnenj o mednarodni politični in ekonomski situaciji kot tudi analizo medsebojnega ekonomskega, znanstveno-tehničnega, izobraževalnega in kulturnega sodelovanja.

Močen impulz temu sodelovanju je pomenilo oblikovanje skupne mešane medvladne komisije zadolžene za ta vprašanja januarja lani.

Cozumelski razgovori Lopeza Portilla in Fidela Castra se bodo, kot pričakujejo, dotaknili tudi najaktualnejših vprašanj prizadevanj držav v razvoju za nov mednarodni ekonomski red in za omejitev svetovne tekme v oboroževanju.

Kar zadeva bližnjo konferenco šefov držav in vlad neuvrščenih držav, se bo Mehika tokrat na njej pojavila kot opazovalka, ki ocenjuje gibanje neuvrščenih — kot je to večkrat dejal predsednik Portillo — kot faktor miru in vzdrževanja ravnotežja v svetu.

Nafta (kubanska letna potrošnja znaša okoli 10 milijonov ton in jo zaenkrat pokrivajo izključno z uvozom iz Sovjetske zveze) in »sporazum iz Tlatelolca« (o prepovedi stacioniranja in uporabe nuklearnega orožja na območju Latinske Amerike in Karibov) bosta, kot predpostavljajo, dobila posebno mesto v razgovorih. »Tlatelolco« je še posebej zanimiv, ker je Kuba poleg Argentine edina država tega dela sveta, ki ni ratificirala in podpisala tega pomembnega sporazuma, ki so ga sklenili na iniciativo Mehike leta 1967. K temu sporazumu so pristopile tudi sovjetska zveza, Velika Britanija in Francija. Opazovalci sodijo, da bi lahko sedanji tako dolgo pričakovani prihod Fidela Castra v Mehiko pomenil napoved skorajšnjega kubanskega obrata v isto smer.

SLOBODAN PAVLOVIĆ

Nove akcije levičarjev v Salvadorju

Pripadniki narodnega revolucionarnega bloka zavzeli še tri cerkve

SAN SALVADOR, 15. maja Pripadniki narodnega revolucionarnega bloka, ki so na začetku maja okupirali francosko in kostariško veleposlaništvo, potem pa še katoliško katedralo in venezuelsko veleposlaništvo, so danes zasedli še tri cerkve — v San Salvadorju, Popu in Suchitotu Fronta, ki ima 30.000 članov iz vrst študentov, kmetov, delavcev in intelektualcev in jo smatrajo za najštevilčnejšo levičarsko organizacijo v opoziciji režimu generala Romera, je tudi pozvala k dvodnevnemu nacionalnemu žalo. Pueblu s črno barvo mažejo no padle v spopadih s silami režima in k splošni solidarnostni stavki, ki so jo doslej začeli v 14 tovarnah. Organizacija tudi zahteva, da spustijo na prostost še tri njene vodje, za katere oblasti trdijo, da sploh niso v zaporu.

NAD OBOROŽEVALNEGA ZMAJA

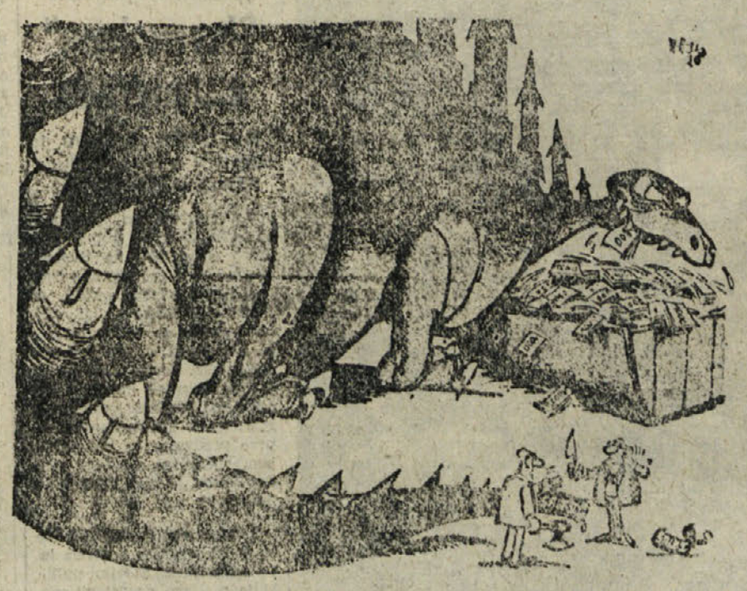

TZ, München

Japonci na kosilu zunaj hiše

Industrija hrane in pijač je prekosila avtomobilsko industrijo

TOKIO, 16. maja (Tanjug) — Močna japonska avtomobilska industrija, ki sedaj proizvede okoli 9 milijonov vozil, ni dolgo ostala na prvem mestu med industrijskimi panogami. Po bilancah za leto 1978 je morala prvo mesto odstopiti industriji hrane in pijač.

Japonci največ porabijo za hrano, posebej še, če upoštevamo visoke cene kmetijskih pridelkov. Vendar, ko govorijo o »industriji hrane in pijač« tamkajšnji statistiki upoštevajo samo tiste izdatke, ki se nanašajo na potrošnjo hrane in pijač zunaj gospodinjstev.

»Industrija hrane in pijač« zajema široko razvejeno mrežo restavracij, bifejev in kavarn, kioskov s hrano, ki jo grejejo, tako v tradicionalnem japonskem stilu, kot v vseh mogočih variantah azijske in zahodne kuhinje. Leta 1978 je skupna prodaja te industrije hrane — brez dragih barov, kabaretov in nočnih klubov — znašala okoli 13.000 milijard jenov (okoli 60 milijard dolarjev).

Na vprašanje, kje so razlogi tako hitre rasti prehrambene industrije, običajno navajajo spremembe v načinu življenja Japoncev. Veliko število ljudi je zaposlenih ves dan, navadno daleč od doma. Hranijo se v glavnem v odmorih, v manjših restavracijah z dostopnimi cenami. Opaziti je, da tudi gospodinje, ki izgube mnogo časa po trgovinah, jedo tam, kjer kupujejo, potem pa na istem mestu kupijo že industrijsko pripravljeno hrano, ki jo doma samo pogrejejo.

Ko se po napornem delovnem tednu v nedeljo vsi zberejo sodobna japonska družina vse bolj redko sede za družinsko mizo, marveč gre raje na praznično kosilo v restavracijo. Razen tega Japonec svojih gostov ne vabi domov. To velja pravilo, da gostu ne izkazujejo časti s »slabšo domačo hrano«, temveč z vabilom v dobro restavracijo.

»Industrija obedovanja zunaj doma« je na cenen način približala Japoncem tudi hrano, ki so jo svojčas imeli za luksusno. Ekonomisti opozarjajo, da gre tudi za ostro konkurenco — samo v Tokiu je okoli 100.000 gostinskih obratov.

Kamnik bo slavil 750-letnico Se zgodovina lahko ponavlja?

Srednjeveški Kamnik je doživel največji razcvet v petnajstem stoletju — Gospodarstvo in turizem dandanašnji ne navdušujeta — Praznik bo na jesen

V Kamniku se že od začetka letošnjega leta vrstijo številne kulturne in druge prireditve, ki jih naznanjajo v srednjeveška oblačila odeti in s fanfarami opremljeni »glasniki« jubileja. Mesto ob Kamniški Bistrici namreč letos praznuje častitljiv jubilej — 750-letnico obstoja.

Pisani viri prvič omenjajo današnji Kamnik med letoma 1143 do 1147 kot kraj Stein. Tako je povsem verjetna tudi trditev, da je že v drugi polovici 12. stoletja pod Starim gradom nastalo tržno naselje, ki je bilo upravno središče takratne andechs-meranske posesti. Zapisa o podelitvi mestnih pravic Kamniku ni, vendar pa pisani viri že leta 1229 omenjajo meščane Kamnika. Zatorej so si Kamničani to leto izbrali za »uradni začetek« svojega mesta, čeprav ne izključujejo možnosti, da bodo na simpoziju zgodovinarjev oktobra letos, ko bodo spregovorili o mestni zgodovini, morda dokazali novo letnico nastanka mesta.

Sicer pa uradna letnica »rojstva« nekega mesta ni najpomembnejši mejnik v dolgoletni pisani in bogati zgodovini. Kamnik tako zgodovino prav gotovo ima. Sem in tja se celo nekoliko ponavlja, čeprav je primerjava različnih stoletij sicer nesprejemljiva. Ob prebiranju zgodovinskih zapisov o Kamniku namreč misli nehote zaidejo v sedanjost, v današnji utrip Kamnika.

Kamničani so se namenili letošnji jubilej mesta proslaviti delovno. Obetajo namreč otvoritev novega šolskega centra usmerjenega izobraževanja, nekaj novih proizvodnih obratov, prvi del obvoznice okrog mesta, ki so jo snovali že nekaj let, novo veliko športno dvorano. Pridobili naj bi nov kulturni prostor — Maleševo galerijo, in še kaj.

Enako pomembno ali morda še bolj, bi moralo biti za Kamničane uresničevanje nalog, ki so si jih zastavili s srednjeročnim programom razvoja. Zadnjih nekaj let namreč na tem področju niso imeli najsrečnejše roke, saj kamniška industrija, zasnovana na tradiciji nekdanje obrti, ne doživlja pretiranega razcveta. Zlasti nove naložbe v boljšo in sodobnejšo tehnologijo so vse prepogosto le želje, ki jih ne uresničujejo.

Pa v preteklosti Kamnika ni bilo vedno tako. Zemljepisna lega srednjeveškega Kamnika pod vrhovi Kamniških Alp, v dolini, skozi katero se vijejo reke in potoki, je namreč ponujala ne le ugodne življenjske pogoje, ampak tudi možnosti za razvoj obrti. Pisani viri pričajo, da je imel neki kamniški meščan že leta 1323 mlin na Bistričici. Mlinom so se kmalu pridružile tudi žage in valjalnice za sukno, naprave, podobne stopam, le da so v korita namesto zrnja zložili sukno, po katerem so tolkla kladiva in ga gnetla. V 14. stoletju sta se začeli razvijati tudi železarska in usnjarska obrt, ki sta že v naslednjem stoletju doživeli razcvet pod okriljem cehovskih organizacij.

Petnajsto stoletje je bilo za Kamnik sploh bogato. Razcvetelo se je namreč tudi mesto, saj Valvasor opisuje bogate meščanske hiše, ki so bile okrašene s kamni in železnimi oknicami. Kako imenitno je bilo mesto, priča tudi podatek, da so imeli meščani svoje kopališče za mestnim obzidjem. Cesar Friderik III. je dohodke kopališča določil mestu, z njimi so vzdrževali most čez Bistrico. In da mestu ne bi manjkalo prebivalcev, je oktobra 1478 cesar Friderik sporočil kamniškemu sodniku, svetu in meščanom, da smejo v mestu ostati vsi podložniki, ki so se tam že naselili.

Grenko kapljo pelina je Kamniku prineslo šele sedemnajsto stoletje. Nova cesta, ki so jo speljali prek Črnega grabna (današnja cesta čez Trojane) je namreč to mesto odrezala od glavnih prometnih poti in tako je začelo lesti v gospodarski zaton.

Seveda nekaj utrinkov iz preteklosti in sedanjosti Kamnika še zdaleč ne pove vsega o mestu, ki ga zaljšajo že od preteklega leta: obnavljajo pročelja častitljivih hiš, da bo svoj praznik jeseni letos dočakalo ne le z delovnimi uspehi sedanjosti, ampak tudi z ohranjeno preteklostjo.

JANA TAŠKAR

MESTO ZGODOVINSKI SPOMENIK — Jedro današnjega Kamnika je spomeniško zaščiteno, zato bodo še pred slovesnostjo ob 750-letnici preselili avtobusno postajo, ki med častitljive spomenike resnično ne sodi. Foto: J. T.

JAT dobil drugi DC-10

Zračni velikan je včeraj pristal na beograjskem letališču

BEOGRAD, 16. maja (Tanjug) — Danes ob 13. uri je na beograjskem letališču pristalo drugo širokotrupno letalo DC10, ki bo za JAT letelo na medcelinskih progah.

Na priložnostni slovesnosti so novemu letalu podelili ime enega izmed pionirjev jugoslovanskega civilnega letalstva Edvarda Rusjana. Slovesnosti so se udeležili predstavniki letalčevega rojstnega kraja Nove Gorice, njegov brat Karlo Rusjan, predstavniki SR Srbije in mesta Beograda.

Novo letalo bo prvič poletelo 18. maja, in sicer v Avstralijo. V njem je prostora za 228 potnikov, 15 ton tovora, leti pa s hitrostjo 950 km na uro.

Železo je treba kovati vroče Umetno kovaštvo žal izumira

Janko Gabrič, peti zastopnik generacij umetnih kovačev v družini iz Domžal, kljub upokojitvi še dolgo ne namerava zavreči kovaškega kladiva in meha

Kovaška obrt pri nas odmira. Če že ni več toliko konj, da bi se za njihove nove podplate splačalo goniti kovaški meh, bi kazalo oživiti vsaj umetno kovaštvo. Kdo ne pogleda rad svetilke, skovane iz čvrstega železa, ki je težka kot svinec, zbuja pa videz filigranske krhkosti? Ko je umrl Joža Bertoncelj, umetni kovač iz Krope in Prešernov nagrajenec, je marsikdo prerokoval, da se bo naše umetno kovaštvo preselilo v sicer ugleden, ampak vendarle samo v predal zgodovine. Da pa le ni tako, dokazujejo njegovi sodobniki in redki nasledniki, ki izvabljajo iz mrzle kovine tople sanjske oblike svečnikov, okvirov, svetilk.

Med temi čvrstimi dlanmi z občutljivimi prsti so tudi Gabričeve. Vsak Domžalčan pozna Janka Gabriča, petega iz generacije Gabričevih kovačev, ki so se s kladivom in mehom spoprijeli že pred skoraj tristo leti. Želja, da bi grobi železni gmoti vdihnil življenje — podedoval jo je po generacijah čvrstih širokoplečih Gabričev skupaj s svetlim, skoraj otroškim sijem v očeh, z rameni, ki ob naporu raztrgajo suknjič, z visoko, vitko postavo in grobo nežnimi rokami — pri odločno prekoračenih šestdesetih letih še zmeraj pokori železo, da se pod kladivom v njegovih rokah spreminja v krhke, vendar nadvse funkcionalne izdelke.

»Ljubezen do tega, kar oblikujem, je zmeraj vodilo,« pravi in gladi svoje prav nič kovaške prste, ki bi jih bil nemara vesel tudi pianist. »Skoraj vse, kar naredim, je unikat. Najraje delam za prijatelje ali vsaj dobre znance. V kosu železa oziroma ostankov, iz katerih največkrat kujem, ne gledam denarja, ampak okolje, kjer bo moje delo zaživelo. Zmeraj si prej ogledam prostor, kjer bo stal ali visel moj izdelek, in se šele potem odločim, kakšno obliko mu bom dal.«

— Torej niste izdelovalec po naročilu?

»Seveda upoštevam želje in zamisli naročnika. Da bi se jim pa slepo pokoril, mi niti na misel ne pride. Ne maram vnaprej pripravljenih osnutkov, milimetrskih dimenzij, narisanih skic z ostrimi robovi, kjer bi morali biti mehki, ne maram vsiljivih napotkov. Izdelek je moj, pokaži mi prostor, pa ga bom priredil zanj, pravim, in ne morem reči, da bi se kdaj kdo pritoževal nad mojim delom oziroma izdelkom, ki ga je kupil. Jože Bertoncelj je bil zmeraj moj vzor, čeprav ga nisem neposredno posnemal.«

— Vzor kot kovač?

»Tudi, pa ne gre samo za to. Vzor kot zaljubljenec v železo in baker, ki jima je še kako znal vdihniti življenje, in kot človek, ki mu je bilo vse najslabše dobro. Čeprav bi lahko svoje umetnine prodajal za težke denarje, se mu je nad skopo odmerjenimi poleni kuhala polenta, ki je je bilo dosti za ves dan.«

— Je to vaše kovaštvo podobno slikarjevemu oziroma kiparjevemu delu?

»Do neke mere prav gotovo, vendar je sama tehnika dela drugačna. Skupno nam je to, da moramo znati opazovati, ocenjevati, presojati, primerjati. Naročilo, naj napravim kovano ogrodje za polico, na kateri bo posedalo dva metra knjig, mi ne pove nič razen dimenzij. Kakšne so te knjige? Ko bom to vedel in si ogledal sobo, kjer bo polica visela, bom vedel tudi, kakšen je človek, za katerega delam. Izdelek bo prirejen okolju in lastnikovemu okusu.«

— Ta se pa pogosto razlikuje od vašega?

»Seveda se. Kadar bi bilo treba narediti kič, naročilo raje odklonim ali pa prepričam naročnika s skico, kako bi bil moj izdelek videti veliko lepši v spremenjenem okolju.«

— Kaj je lepota?

»Relativen pojem. Obstaja tudi tam, kjer je na videz ni. To je tudi notranje bogastvo, ki je sploh najmočnejša lepota.«

— Z dletom, sekiro, nožem?

»Ne, s srcem, z ljubeznijo, ki je najmočnejše orodje in orožje. Čudno se sliši, ampak moški je tisti, ki naredi žensko lepo. Umetnika mislim. Poudari ta ali oni del telesa, obraza, rok, (vsaka ženska ima nekaj, kar privlači poglede) in ženska na platnu, v kipu ali kovanem železu oziroma bakru zažari prav zaradi tega poudarka.«

MARINA UČAKAR

Vsaka tapiserija s svojo zgodbo

Bolnice izdelujejo med zdravljenjem v ljubljanski psihiatrični bolnišnici tapiserije umetniške vrednosti — Vodi jih delovna terapevtka Danica Mikuš

»Duševni bolniki so ujetniki lastne preobčutljivosti,« je leta 1925 zapisal Antonin Artaud, eden utemeljiteljev nadrealističnega gibanja, v svojem porogljivem »Pismu zdravnikom v umobolnicah«. Kdo so duševni bolniki? Ali je vzrok njihovega obolenja somatske ali psihične narave? Ali smo o duševnih boleznih sploh upravičeni govoriti? Ali ne gre le za neskladje z družbo in njenimi na (statistično) povprečje prilagojenimi normami? To so vprašanja, ki nas vedno znova vznemirjajo, ko se srečujemo z raznimi oblikami duševnih anomalij.

Majhno okence v svet, za nas poln neznank in skrivnosti, je bila razstava tapiserij, ki smo jo pred nedavnim videli v ljubljanski Kompasovi galeriji na Titovi cesti. Nenavadno domiselne živobarvne tapiserije, nekatere s povsem abstraktnimi vzorci, druge z motivi iz narave, so izdelali bolniki psihoterapevtskega oddelka ljubljanske bolnišnice za psihiatrijo.

Samouk

Bolnike pri izdelavi tapiserij vodi in usmerja delovna terapevtka Danica Mikuš. S tem delom se ukvarja že od leta 1941. Tapiserije se je naučila izdelovati sama, razvila pa je celo svojo tehniko tkanja, ki ima več različic. Značilno za njene tapiserije je, da imajo za podlago le navpične nitke, na katerih tke. Tako te tapiserije slovijo tudi po tem, da so čisto ročno delo. Zaradi te in drugih ročnih spretnosti hodijo na izpopolnjevanje k sestri Danici Mikuš študentje višje šole za delovne terapevte.

»Za izdelovanje tapiserij se seveda navdušujejo predvsem ženske,« je s svojim toplim glasom pripovedovala Danica Mikuš. »Moški raje rišejo, izdelujejo kipe ali pa se ukvarjajo z mizarskimi deli. Neki bolnik na primer, po poklicu tesar, je med zdravljenjem izdelal več statev, ki jih sedaj s pridom uporabljamo. Bolnice se tkanja večinoma hitro naučijo. Najraje delajo po lastnih zamislih, včasih pa jim je za podlago slikarsko delo. Nekaj tapiserij so izdelale po predlogah akademskega slikarja Kamila Legata iz Tržiča, ki je z nami rad sodeloval.«

Priljubljeno sonce

»Vsaka tapiserija ima svoj izraz,« je nadaljevala Danica Mikuš, »in pove marsikaj o bolnici, ki jo je izdelala. Potrte, žalostne pacientke izbirajo turobne in mračne barve. Ko pa se njihovo razpoloženje izboljša, poiščejo svetle, žive in vesele odtenke. Na splošno opažam, da bolniki zelo radi upodabljajo sonce. Srečo imamo, da so naši delovni prostori lepi in svetli, skozi okna vidimo naravo, drevesa, polja, v daljavi pa celo hribe. To našim pacientom navadno veliko pomeni.«

Tapiserije, ki so bile razstavljene v Kompasovi galeriji, so zbudile med obiskovalci izredno pozornost. Marsikdo je ponudil precejšnjo vsoto denarja za nakup katere izmed njih. Vendar so se v bolnišnici dogovorili, da jih ne bodo prodajali. To bi se lahko hitro izrodilo in morda bi bolniki dobili občutek, da so le cenena delovna sila, kar se je v preteklosti tudi pogosto dogajalo. Pravico do odkupa ima le bolnica sama, vendar plača samo surovine, ki jih je porabila za tapiserijo. Če pa pacientke ne želijo obdržati izdelkov, ti ostanejo na oddelku kot okras ali pa jih ob raznih priložnostih podarijo drugim oddelkom v bolnišnici.

Ob delu premagujejo težave

»Delovne terapije se pacienti udeležujejo vsak dan razen sobote in nedelje, ko gredo domov. Dopoldne delajo pod mojim nadzorstvom, popoldne pa sami, če želijo,« je povedala sestra Danica Mikuš.

Delovno terapijo je psihološko utemeljil nemški psihiater H. Simon z mislijo: »Človek nikoli ni brez dela... Če ne dela nič koristnega, dela kaj nekoristnega, vsaj misli kaj nekoristnega in neumnega.« Primerna zaposlitev odvrne bolnikovo pozornost od njegove bolezni. Že zgolj tako večkrat v precejšnji meri, izjemno celo brez drugih pripomočkov, bolnik ozdravi.

Pri tej terapiji ne gre prvenstveno za »produkcijo«, čeprav je seveda dobrodošla, marveč za bolnikovo osebno izpopolnitev. Take vrzeli običajno ljudje polnijo s »konjički«. Izredno pomembni v procesu zdravljenja pa so medsebojni odnosi, ki se ob delu oblikujejo med pacienti. Tako neprisiljeno spoznavajo drug drugega.

Bolniki, s katerimi sedaj dela terapevtka Danica Mikuš, so večinoma nevrotiki. »To so ljudje, ki se v življenju zapletejo v konfliktne situacije, katerim sami niso kos. Ko uvidijo, da z njimi nekaj ni v redu, se zatečejo po pomoč k psihiatru. Ob prihodu v bolnišnico so polni notranjih napetosti. Svoje težave rešujejo ali preglasno ali pa pretiho. Zdravljenje je običajno precej dolgo, saj se v kratkem času nič ne doseže. Traja od šest mesecev do enega leta, včasih tudi več. Marsikdo popolnoma ozdravi, nekateri pa se žal v bolnišnico tudi vračajo. Mislim, da je najpomembneje razumeti bolnike, jim biti prijatelj. Z njimi se je treba veliko in iskreno pogovarjati. Tudi jaz skupaj z njimi rešujem svoje težave.«

»Z razstavo, ki smo jo pripravili,« je nadaljevala, »sem hotela dati bolnikom priznanje. Mnogi imajo občutke manjvrednosti, saj že samo ime Polje zbuja v ljudeh pomisleke. Laskave ocene, ki so jih obiskovalci zapisali v knjigo vtisov, so jim vrnile samozavest, kar je zanje prav tako pomembno kot za vse druge ljudi. Morda je razstava vsaj malo pripomogla k temu, da bodo ljudje začeli zgubljati predsodke in bodo spremenili odnos do duševno bolnih.«

MOJCA VIZJAK

Ponujajo se lepe možnosti za večji izvoz v Španijo

Pri nas je na obisku več predstavnikov španskih podjetij, ki sodelujejo s Slovenijalesom

LJUBLJANA, 15. maja — Špansko in jugoslovansko gospodarstvo iščeta v zadnjih letih čimveč možnosti za sodelovanje. Pri tem imajo pomembno vlogo predvsem gospodarske zbornice, toda močno se uveljavljajo tudi posamezna jugoslovanska podjetja, ki so s španskimi partnerji navezala dokaj tesne stike. Tako se na primer Slovenijalesova trgovina in madridska družba Narkavi pripravljata, da bosta na Kanarskih otokih ustanovili mešano trgovsko podjetje oziroma sestavljalnico pohištva.

Obisk predstavnikov španskih podjetij, ki sodelujejo s Slovenijalesom (španski predstavniki so že nekaj dni v Sloveniji), je pokazal, da se odpirajo nove možnosti za trgovinsko in industrijsko sodelovanje med španskim in slovenskim gospodarstvom. Današnji pogovori med predstavniki slovenske gospodarske zbornice in dveh španskih družb — Narkavi in Il Corte Ingles pa dokazujejo, da možnosti očitno lahko prerastejo okvire, ki sta jih zasnovala Narkavi in Slovenijales.

Z vključitvijo največjega španskega trgovskega podjetja Il Corte Ingles (v njegovih trgovinah je 1,2 milijona kvadratnih metrov prodajnega prostora) se ponujajo možnosti, da bi slovenska podjetja lahko izvozila v Španijo več blaga. Zdaj kupujejo španska podjetja pri nas predvsem kemične izdelke, nitrocelulozo in pohištvo, današnji pogovori v Ljubljani pa so pokazali, da bi lahko prodali na španskem trgu precej več pohištva, pa tudi poliesterskih smol, celuloze in papirja ter stekla in kristala. Velike možnosti se odpirajo tudi pri turizmu.

JOŽE PETROVČIČ

Ladjedelnica spet dela

V Bijeli ponovno brnijo stroji, čeprav obrati delajo z manjšo zmogljivostjo — Čakajo na geološke raziskave

BIJELA PRI HERCEGNOVEM, 16. maja — Kakor smo že poročali, se je potres znesel tudi nad ladjedelnico »Veljko Vlahović« v Bijeli, ki je največji tovrstni gospodarski objekt na črnogorski obali. In čeprav je sprva kazalo, da od ladjedelnice pravzaprav ni nič ostalo, so v obeh dokih, čeprav ne z vso močjo, začeli delati že nekaj dni po usodnem potresnem sunku.

Sicer pa dovolj zgovorno priča o prizadevnosti ladjedelničarjev že to, da se nočejo sprijazniti z dejstvom, da so ostali brez ladjedelnice, pa čeprav je peščina, na kateri so stali objekti, dobesedno razrahljana in so se na njej kakor jajčne lupine zdrobile in sesule tri delovne dvorane, pod katerimi so ostali številni stroji. Morje je pogoltnilo 250 metrov operativne obale, prevrnilo se je desettonsko dvigalo, porušiti bodo morali razmajano upravno zgradbo.

Kakor nam je povedal referent za ljudsko obrambo v ladjedelnici Milisav Čolović, si delavci vztrajno prizadevajo. Večji del strojev, tudi tistih zasutih, so prenesli na plano, nad njimi so razpeli zasilne strehe in tako popravilo ladij teče naprej. Seveda pa tega vseeno ne bi zmogli, če bi potres uničil tudi nosilce dokov in del pomola, na katerem so najbolj pomembna dvigala in še nekatere druge ladjedelniške naprave. Na srečo so ti objekti vzdržali. Novejši del ladjedelnice so namreč zgradili že na posebnih, do štirideset metrov dolgih kovinskih pilotih, ki so vsidrani v trdnih tleh globoko pod gibko peščino, na kateri sicer počiva večji del ladjedelniških naprav.

Potres pa je poleg tega, da je porušil večino objektov in naprav, brez katerih popravljanja ladij ni mogoče, povzročil še dodatno in to zelo veliko škodo. Na obali, ki se je pogreznila v morje, so bili namreč zloženi številni uvoženi in za devize kupljeni ladijski rezervni deli. Te bi v nekaj dneh vgradili v ladje, ki so bile v popravilu. Ob potresnem sunku pa so skupaj s pomolom zgrmeli v morje. Z dvigali vojne mornarice in splitske ladjedelnice so jih nekaj sicer že potegnili iz globine, toda morska voda je opravila svoje, tako da so neuporabni. Zato se pred ladjedelničarje v tem trenutku postavlja predvsem vprašanje, kako nadomestiti uničene ladijske dele in kje ponovno dobiti devize za nakup novih, ki pa so nujno potrebni, če hočejo nadaljevati delo.

Da bodo imeli v Bijeli čimprej vsaj kolikor toliko normalne delovne razmere, bodo obnovili tudi eno izmed najmanj poškodovanih delovnih dvoran, ob njej pa bodo postavili tudi začasne montažne delovne prostore. Tako bo ladjedelnica »Veljko Vlahović« še naprej dajala kruh ljudem iz Bijele, Baošićev, Kamenarov in drugih okoliških krajev v tem delu črnogorskega primorja.

PETER POTOČNIK
GREGOR PUCELJ

● Med potresom je bilo v ladjedelnici 15 plovnih objektov. Večino so potem le za prvo silo »zakrpali« in jih odpustili s popravila; zadržali so le tri večje in nekaj manjših ladij. Ker pa so ladjedelničarji trdno odločeni, da ne bodo zapustili svojega dela, so s popravili (v okviru možnosti, ki jih imajo) pohiteli, tako da so zdaj v remont sprejeli že dve novi ladji.

● Ladjedelnica v Bijeli je stala na peščini, ki jo je morje med potresom dobesedno preplavilo in preoralo. Tako so tudi 150 metrov od obale iz tal brizgali več metrov visoki gejzirji, ki so na obalo nanesli deset in deset ton mivke z morskega dna. Zaradi tega bodo na teh tleh potrebna dolgotrajna in podrobna geološka raziskovanja, s katerimi bodo ugotovili, ali se tam sploh še splača graditi.

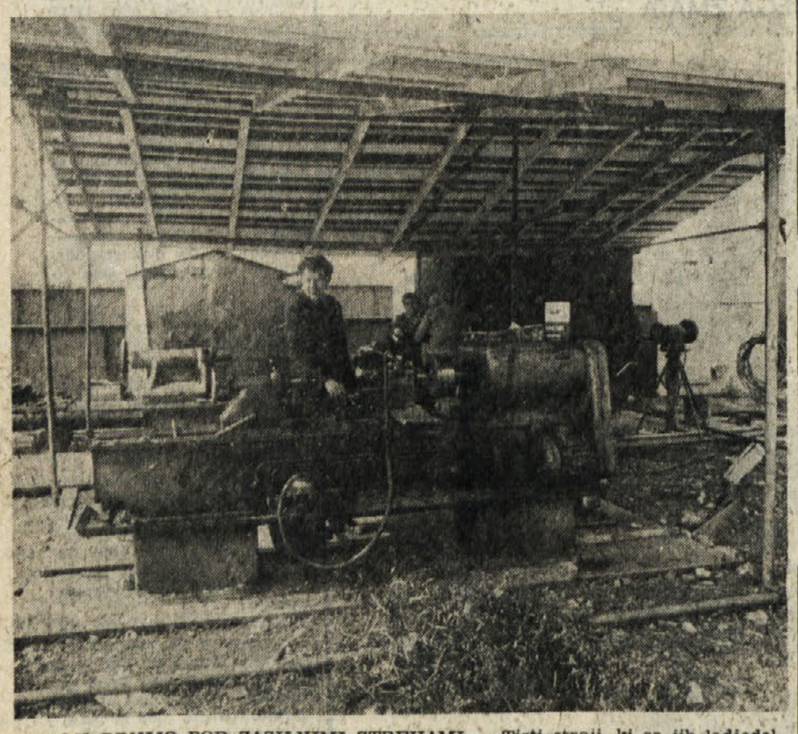

STROJI BRNIJO POD ZASILNIMI STREHAMI — Tisti stroji, ki so jih ladjedelničarji v Bijeli nepoškodovane rešili iz porušenih proizvodnih dvoran, že nadomeščajo delovne ure, ki so jih izgubili prve dni po katastrofi. Foto: Bogo Čerin

„Gostilne na Slovenskem" v Beogradu

Etnografsko razstavo so odprli v okviru tradicionalnega sodelovanja

V beograjskem etnografskem muzeju so odprli razstavo »Gostilne na Slovenskem,« ki jo je pripravil Slovenski etnografski muzej iz Ljubljane. Razstava sodi v okvir rednega že tradicionalnega sodelovanja med obema muzejema. Razstava, ki je bila pred tem več mesecev na ogled v Ljubljani, predstavlja gostilne in gostilničarstvo — prve predvsem še kot družben, zbirališni prostor. Postavljenih je več ambientov gostinskih sob.

V Beogradu je razstava že ob svoji otvoritvi doživela lepo odmevnost. Številni publiki je razstavo predstavil ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja, dr. Boris Kuhar, odprl pa jo je znani beograjski kipar in slikar Stevan Bodnarov.

S. R.

Kuharji uspeli

Velik uspeh slovenskih mojstrov kulinarike na mednarodni razstavi v ZRN

LJUBLJANA, 15. maja — Na slovenski in jugoslovanski turizem kar pogosto letijo bolj ali manj zaostrene puščice, včasih neupravičeno, dostikrat pa tudi upravičeno. Zato smo lahko tem bolj veseli resničnih uspehov, ki jih kdaj pa kdaj požanjeno naši turistični in gostinski delavci. Enega takšnih uspehov so te dni dosegli vrhunski slovenski kuharski in slaščičarski mojstri, ki so se udeležili mednarodne razstave za gostinstvo in hotelirstvo v zahodnonemškem mestu Karls. ruhe.

Mednarodna razstava HOGAKA (Hotel-Gasthaus kulinarische Ausstellung) v Karlsruhe je bila letos že deveto leto in je uvrščajo med največje prireditve te vrste v Evropi, saj se je udeležujejo ne samo velike evropske hotelske in turistične hiše, marveč tekmujejo v kulinaričnih umetnostih tudi vrhunski evropski kuharji in slaščičarji. Tudi letos so bile zlasti dobro zastopane zahodnoevropske države, med njimi ZR Nemčija, Švica, Anglija, Italija, Francija, Danska, Belgija in druge. Na velikem razstavnem prostoru je bilo letos »predstavljenih« približno 12 tisoč nacionalnih jedi, ki jih je pripravilo več kot sto ekip, sestavljenih seveda iz samih mojstrov kuharske in slaščičarske umetnosti.

V tej eliti evropskih kuharjev in slaščičarjev je slovensko predstavništvo — Janez Lenček iz blejskega hotela »Toplice«, Janez Perdan iz poda »Kanu« pri Medvodah, Martin Lužar iz hotela »Turist« v Ljubljani ter Iztok Legart iz Bernardina v Portorožu — doseglo res blestečo uspeh — prvo mesto. Naši mojstri so za zmago osvojili veliko zlato medaljo s te prireditve, vsak posameznik pa je dobil za pripravo svojih jedi še posebno zlato medaljo.

IGOR PRESERN

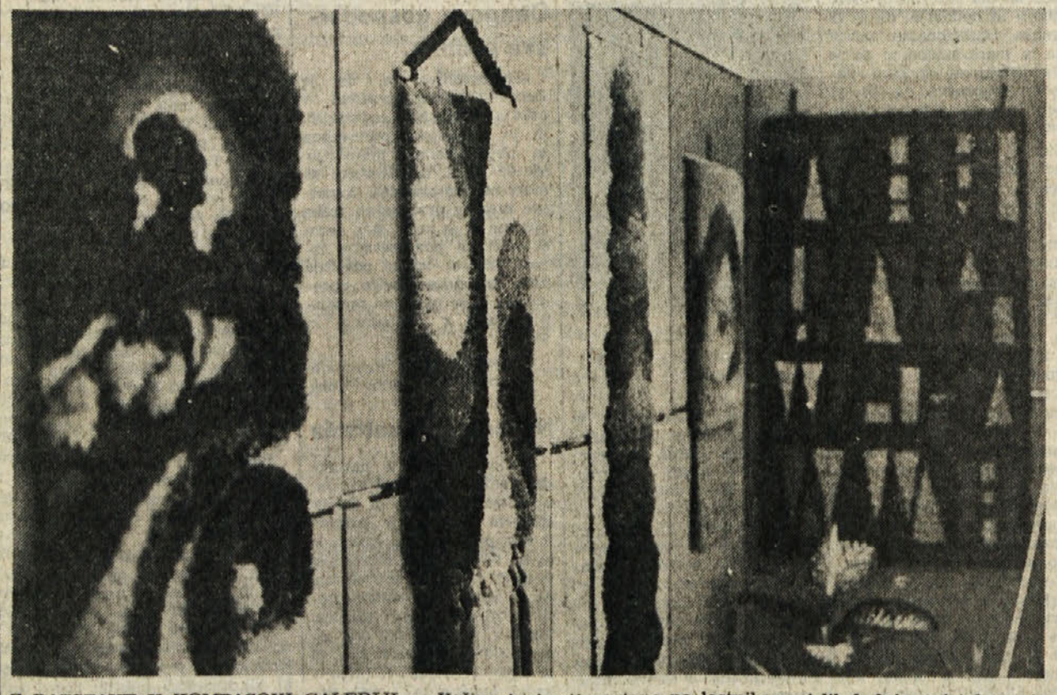

Z RAZSTAVE V KOMPASOVI GALERIJI — Večina tapiserij nastane po lastnih zamislih bolnic, saj tako najlaže izražajo same sebe, svoja čustva, svoje doživljanje. Zato ima vsaka tapiserija svoj izraz in nam pripoveduje svojo zgodbo. Nekatere so polne živih, svetlih barv, druge bolj umirjene ali celo temačne, na nekaterih tapiserijah zopet prevladujejo motivi iz narave, na drugih povsem abstraktni vzorci.

Foto: Janez Pukšič

KOLESARSTVO

1. ETAPA KOLESARSKE DIRKE PO ITALIJI

BECCIA PRVI NA CILJU V PERUGII

Francesco Moser je (kljub slabi taktični vožnji) ohranil roza majico

PERUGIA — Presenetljivi Mario Beccia je včeraj izkoristil antagonizem in nesoglasja med Moserjem in Saronnijem ter osvojil prvo etapo kolesarske dirke po Italiji. Dva kilometra pred končnim ciljem v Perugii je namreč ušel glavnini, ki sta jo vodila prav Moser in Saronni. Vsi so čakali na reakcijo teh dveh kolesarjev, ki pa sta raje pazila druga na drugega kot na Beccio. Enako je ravnal tudi De Vlaeminck, tako da je Mario Beccia skoraj nemoteno obdržal do cilja skromno prednost, pred Norvežanom Knudsenom in De Vlaeminckom.

Včerajšnja etapa je bila v glavnem zrcalo lanskega «Gira», ko je bila rivaliteta med Moserjem in Baronchellijem glavni razlog za zmago Belgijca De Muyncka. Kaže, da bo tudi letos tako, samo da je ob tej priložnosti Baronchellija zamenjal Saronni. Nedvomno je, da gre za antagonizem bolj propagandnega značaja, vprašanje pa je v kolikšni meri bo oškodoval Moserja ali Saronnija. Lani je to izkoristil De Muynck, letos bi lahko enak podvig opravil De Vlaeminck. Verjetno bi bilo boljše, da bi italijanska kolesarja posvetila svojo pozornost ostalim nasprotnikom kot pa drug drugemu. Daleč so namreč časi ko sta Bartali in Coppi nemoteno gospodovala na kolesarskih dirkah in sta si lahko dovoljevala medsebojna nasprotja; danes pa je treba meriti najprej na zmago, kot na drugo. To bi moralo veljati tudi za Moserja in Saronnija.

Vrstni red 1. etape od Firenc do Perugie:

1. Beccia (It.), ki je prevozil 156 km v 4.03'34" s poprečno hitrostjo 35,629 km na uro
2. Knudsen (Nor.) po 2"
3. De Vlaeminck (Bel.)
4. Gavazzi (It.)
5. Saronni (It.)
6. Moser (It.)
7. Bertoglio (It), vsi v času Knudsena
8. Wolfer (Švi.) po 13"
9. Schmutz (Švi.)
10. Natale (It.), vsi v času Wolferja

Skupna lestvica:

1. Moser (It.) 4.14'41"
2. Saronni (It.) po 3"
3. Knudsen (Nor.) 6"
4. De Vlaeminck (Bel.) 20"
5. Laurent (Fr.) 25"
6. Beccia (It.) 33"
7. Bertoglio (It.) 36"
8. Johansson (Še.) 37"
9. De Muynck (Bel.) 43"
10. Visentini (It.) 45"

Danes bo na sporedu druga, 209 km dolga etapa od Perugie do Castel Gandolfa.

NAMIZNI TENIS

Danes se v Monzi nadaljuje 32. državno namiznoteniško prvenstvo, na katerem bodo v večernih urah podelili le naslova v moških in ženskih drugokategorniških dvojicah. Pričela pa se bodo tudi tekmovanja dvojic v absolutni kategoriji. Jutri pa bodo stopili v tekmovalno areno še posamezniki in posameznice, ki se bodo potegovali za najbolj čislani absolutni državni naslov.

V ženskih drugokategorniških dvojicah bodo danes nastopili kar štirje Krasovi pari in sicer: Dragica Blažina - Neva Rebula, Darma Purič - Vesna Doljak, Sonja Doljak - Damijana Sedmak in Alenka Furlan - Nataša Škrk. Največ možnosti za uspešen nastop ima dvojica Blažina - Rebula, ki je lani v Trstu celo osvojila bronasto kolajno in bo skušala tudi letos ponoviti ta uspeh.

V absolutni kategoriji starta Sonja Milič, v ženskih dvojicah skupno s Fabbrizio Saporetti (Varese), kot nosilka skupine številka 1, in kolajna jima objektivno ne more uiti, vprašanje je le žlahnost kovine. V mešanih dvojicah branita Sonja Milič in Giovanni Bisi (Modena), naslov državnih prvakov in če ne bo prišlo do velikih presenečenj bi jima morala biti odprta pot do finala.

DANAŠNJI SPORED

10.30: drugokategorniške ženske dvojice
13.00: absolutne mešane dvojice
17.00: absolutne ženske dvojice

B. S.

NA STADIONU «1. MAJ»

Včeraj med 2 ognjema Danes nastop v troboju

V okviru otroške olimpiade, katero prireja pod pokroviteljstvom revije Galeb ob svoji 20-letnici ŠZ Bor, je bilo včeraj na stadionu «1. maj» tekmovanje med dvema ognjema (ki je veljala tudi kot kvalifikacija za otroško tekmovanje TS—GO, ki bo na sporedu v juniju v Dolini).

Končna lestvica tekmovanja med dvema ognjema je bila taka: 1. Milčinski, 2. Mladina, 3. Bor A, 4. Širok A, 5. Širok B, Barkovlje, Sv. Jakob in Prosek, 9. Bazoviški junaki in Bor B.

Zmagoviti ekipi sta nastopili v teh postavah:

MILČINSKI: Omar Bacchi, Štefan Cunja, Korado Rojac, Nada Carli, Janko Jablanšček, Fabricijo Stein, Andrej Oliva, Mirjam Gregori, Massimo Salvi, Mauro Benci.

MLADINA: Marko, Djego, Sonja, Aleks in Igor Sedmak, Andrej in Rafaela Košuta, Lucija Kosmač, Arijana Bogatec, Alja in Aljoša Sterni, Marko Tence.

Tekmovanja se je udeležilo več kot sto otrok, ki so živo sledili dogajanjem na igrišču ne le kot igralci, ampak tudi kot gledalci.

Danes bo na sporedu drugi glavni del otroške olimpiade, ki se bo začel ob 15. uri, tekmovalci pa se bodo zbrali že pol ure prej.

Osnovnošolci bodo tekmovali v troboju, otroci iz otroškega vrtca pa v vožnji s triciklom (tisti, ki so bolj navajeni na svoje lastne tricikle, jih lahko prinesejo s seboj).

Ob tej priložnosti bo tudi razstava risb, ki so jih otroci narisali ob natečaju za značko športne šole.

NOGOMET

ZA TEKMO Z ARGENTINO

Bearzot sklical reprezentante

RIM — Enzo Bearzot je včeraj sklical igralce, ki bodo nastopili v državni reprezentanci v prijateljski tekmi, 26. maja v Rimu, proti Argentini. Na razpolago zveznemu selektorju bodo naslednji igralci: Benetti, Bettega, Cabrini, Causio, Gentile, Scirea, Tardelli in Zoff (Juventus), Antognoni (Fiorentina), Collovati in Maldera (Milan), Conti (Roma), Giordano (Lazio), Graziani in Zaccarelli (Torino), Oriali (Inter) in Rossi (L. R. Vicenza)

TENIS

FIRENCE — V četrtfinalu mednarodnega teniškega turnirja v Firencah so včeraj dosegli naslednje rezultate:

Meiler (ZRN) - Slozil (ČSSR) 6:2, 6:1
Portes (Fr.) - Mottram (VB) 6:4, 6:4
Ramirez (Meh.) - Noah (Fr.) 6:2, 7:5

Dvojice:

Dominguez (Fr.), Van Dillen (ZDA) - Zugarelli, Marchetti (oba It.) 7:5, 6:7, 6:1

ODBOJKA

Zmaga in poraz Bora

Slučaj je nanesel, da sta se včeraj spoprijeli v 3. moški in ženski diviziji ekipi Bora in Volley cluba. V ženskem srečanju je zmagal prepričljivo Bor B s 3:0 (2, 6, 4), v moški konkurenci pa se je Volley oddolžil prav tako s 3:0 (11, 9, 1).

O ženski tekmi res ni kaj reči.

Mladi borovci pa so zaigrali dobro samo v prvem nizu.

NOGOMET

V DRUGI AMATERSKI LIGI

JUTRI BODO ODIGRALI ZADNJE KOLO

Na sporedu bosta dva domača derbija: Breg-Zarja in Primorje-Primorec

2. AMATERSKA LIGA

Jutri bo nogometnega prvenstva, ki se je pričelo 17. septembra lani, konec. Odigrali bodo pare zadnjega povratnega kola, v katerem prideta v poštev za lestvico praktično le dva izida in sicer S. Marco - Libertas in Campanelle - Opicina. Libertas namreč zaostaja dve točki za vodečo Opicino in jutrišnji izidi bodo določili, kdo bo zmagovalec prvenstva. Kar se tiče spodnjega dela lestvice pa je že vse odločeno in sicer Gaja, GMT ter Aurisina izpadejo v 3. amatersko ligo.

Prav v zadnjem zavrtljaju pa sta na sporedu še zadnja derbija, izida katerih prideta v poštev za pokal Primorskega dnevnika.

Breg — Zarja

Po devetih uspešnih nastopih se je končala prav v nedeljo zlata serija Brega, s porazom proti Sovrani. Zato je razumljivo, da bodo Brežani napeli vse sile, ker se hočejo lepo posloviti od svojih zvestih navijačev, katerim so sicer v povratnem delu prvenstva pripravili lepo presenečenje. Prav v tem poslovilnem nastopu pa bo enajsterica Brega morala na igrišče brez trenerja Monda, ki je bil prejšnjo nedeljo izključen in zato diskvalificiran.

Zarjani, ki so v povratnem delu prvenstva večkrat odpovedali, gredo v Dolino z optimizmom. Derbi je pač vedno derbi. Zarja je letos izgubila en sam derbi in sicer proti Primorju. Vendar pozabiti ne smemo, da je bazoviška enajsterica zadnji prvenstveni uspeh dosegla prav proti Bregu, v 15. kolu prvenstva, 7. januarja, kar pomeni, da Bazovci že več kot štiri mesece niso prišli do zmage. Kljub temu pa smo prepričani, da bo derbi v Dolini privabil okrog igrišča mnogo navijačev obeh ekip.

Primorje — Primorec

Obe ekipi sta v nedeljo poraženi zapustili igrišče in je razumljivo, da bo borba za točke precej ostra. Domačini so končno proti GMT prišli do prve prvenstvene zmage na domačih tleh in so s tem tako rekoč prebili led.

Danes prav gotovo Primorju ne bo tako lahko, saj ima za nasprotnika enajsterico Primorca, ki je morda v povratnem delu prvenstva nekoliko zaročaral svoje navijače. Trebenci so v zaključnem delu odpovedali v napadu in prav neučinkovitost napadalcev je botrovala zadnjim neuspehom Primorca.

Primorje in Primorec imata še zadnjo možnost, da se izkažeta in prepričani smo, da bo derbi na Proseku zadovoljil navijače, saj bo borba (posebno za točke za pokal Primorskega dnevnika) ostra in možen je vsak izid.

Gaja — Rosandra

Gaja bo v zadnjem nastopu (in obenem poslovilnem od 2. amaterske lige) sprejela v goste solidno ekipo Rosandre, ki je prejšnjo nedeljo nepričakovano klonila Giarizzolam. Navijači Gaje gotovo ne pričakujejo mnogo od svojih nekoliko razočaranih in potrtih nogometašev, ki pa tokrat znajo presenetiti in morda odnesti tudi obe točki.

3. AMATERSKA LIGA

Jutri bodo odigrali pare predzadnjega kola.

Union — Vesna

Matematično Križanom manjka le ena sama točka do 2. AL in jutri ne bi smeli imeti težav z njeno osvojitvijo čeprav igrajo v gosteh. Ekipa Uniona, ki je na repu lestvice, z dvema točkama, ne bi smela delati preglavic Vesni, ki bo prav gotovo slavila prestop v višjo ligo z visoko zmago.

Kras — Roianese

Enajsterica Krasa igra zadnjič v letošnjem prvenstvu pred domačim občinstvom in je razumljivo, da bodo Kraševci odločno jurišali na zmago. Če upoštevamo moč nasprotnika, mislimo, da bi točka predstavljala lep uspeh za Kras.

B. R.

Pokal Primorskega dnevnika

V zadnjem kolu nogometnega prvenstva 2. amaterske lige bodo odigrali še dva zadnja derbija (Primorje - Primorec in Breg - Zarja) izida katerih prideta v poštev za lestvico za pokal Primorskega dnevnika.

Iz lestvice je razvidno, da imajo možnost osvojiti pokal kar tri ekipe in sicer Zarja, Primorec in Primorje.

LESTVICA

Zarja	7	3	3	1	6:3	9
Primorec	7	2	4	1	10:8	8
Primorje	7	2	3	2	8:8	7
Breg	7	1	4	2	6:9	6
Gaja	8	1	4	3	7:9	6

Bazoviški Zarji bi torej zadostovala ena sama točka za osvojitev pokala, seveda če Primorec ne bi premagal Primorja z dvema golama razlike. V primeru da Zarja premaga Breg v Dolini pa ima matematično pokal v rokah. Primorje lahko osvoji pokal le če premaga Primorec in seveda Zarja poražena zapusti dolinsko igrišče z dvema golama razlike. Možna pa je še ena varianta: če se derbi na Proseku med Primorjem in Primorcem konča pri neodločenem izidu in Zarja izgubi proti Bregu le z golom razlike gre pokal Zarji.

B. R.

NOGOMET

RIO DE JANEIRO — V prijateljskem srečanju je brazilska nogometna reprezentanca gladko premagala Urugvaj s 6:0. Za Brazilce je bil trikrat uspešen Zico, dva zadetka je dal Nilton Batata, enega pa Eder.

Naši mladi športniki se vedno bolj posvečajo tudi atletiki; tudi danes bo na stadionu «1. maj» na sporedu tek za najmlajše (v okviru troboja), ki ga ob svoji 20-letnici prireja ŠZ Bor

Jadranu manjka le še ena zmaga do napredovanja v prvenstvo D lige

KOŠARKA

V PROMOCIJSKI LIGI

Še en nastop Jadrana

Če bo tudi danes premagal Gradiščane, bo napredoval v D ligo

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Jadranovci igrajo danes še drugo finalno tekmo za prestop v D ligo z ekipo Itale - Alfieri iz Gradišča. Po visoki zmagi, ki so jo jadranovci želi v Gradišču, je pričakovati ponoven uspeh Valičevih fantov. Ker pa bo v četrto ligo prestopila ekipa, ki bo prva dosegla dve zmagi, morajo jadranovci igrati tudi povratno tekmo zelo zbrano: Itala ima namreč nekaj zelo izkušenih atletov, ki so že nastopali v tretji in četrti italijanski ligi (Rozbowsky, Miseri in Cej). Kljub temu ostaja Jadran nesporni favorit, še posebno po zadnjih dobrih nastopih slovenske ekipe.

1. DIVIZIJA

Prvi del prvenstva je že za nami, danes pa se pričenja povratno kolo. Z dosedanjo uvrstitvijo naših ekip smo pravzaprav lahko zadovoljni, čeprav je mogoče Kontovel v začetku prvenstva obetal nekaj več od sedanjega četrtega mesta. Obe Borovi postavi sta, kot po pričakovanju, igrali s spremenljivo srečo, nekoliko pa so presenetili prav veterani, ki so proti koncu prvenstva dosegli nekaj zaporednih zmag ter se povzpeli proti sredini razpredelnice.

Kontovel igra jutri proti Stelli Azzurri, ki so jo Kontovelci že tesno premagali v prvi tekmi: tudi tokrat torej lahko upajo na uspeh. Bor A in Bor B pa bosta zaposlena na domačem igrišču: naloga obeh ekip pa bo povsem drugačna, saj igra A ekipa proti še nepremaganemu Don Boscu, Bor B pa proti Sabi, ki je še vedno brez zmage.

PROPAGANDA

Bor A bo pred zahtevno nalogo: spoprijel se bo namreč z Don Boscom, ki je skupno z borovci in Alabardo eden izmed favoritov za končni uspeh. Don Bosco ima z borovci še zadnje upe, da ostane pri vrhu lestvice; zato bo Liverisova ekipa napela vse sile, da bi zmagala. Bor pa nikakor ne sme izgubiti, kajti v tem primeru bi ga Alabarda prehitela.

In prav z Alabardo se bo spoprijela druga Borova postava, ki v tem prvenstvu še ni dosegla zmage. Tudi v tej tekmi Cancianijevi fantje ne morejo upati še na uspeh, temveč le na to, da bi zapustili čimboljši vtis.

Marko

BEOGRAD — V prijateljski tekmi je košarkarska reprezentanca Jugoslavije premagala ZDA z 92:89.

TEL AVIV — V tekmi medcelinskega košarkarskega pokala je Izrael premagal Mehiko s 102:82.

Totocalcio

Bari - Varese	1
Cesena - Foggia	X
Genoa - Lecce	1 X
Monza - Sampdoria	1 X
Nocerina - Udinese	X 2
Palermo - Sambenedett.	1
Pistoiese - Brescia	1
Spal - Pescara	1 X 2
Taranto - Rimini	1
Ternana - Cagliani	1 X 2
Lecco - Trento	1
Empoli - Catania	X 2
Civitavecc. - Carrarese	X

TOTIP

1. — prvi	1	X
drugi	X	2
2. — prvi	1	2
drugi	1	X
3. — prvi	1 X	2
drugi	2 X	1
4. — prvi	1	X
drugi	2	X
5. — prvi	1	X
drugi	1	X
6. — prvi	1	2
drugi	X	2

ODBOJKA

V 1. ŽENSKI DIVIZIJI

Priložnost za Breg in Kontovel

Doberdobski Hrast pa ima manjše možnosti za zmago

Odbojkarska prvenstva v višjih liga se iztekajo. Danes in jutri bo zadnje kolo v 2. moški diviziji, v 1. ženski pa predzadnje kolo. Prvenstveni ples se bo potem nadaljeval samo v najžji ligi, 3. diviziji.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Ta konec tedna se igra v tej ligi predzadnje, 21. kolo. Po vsej verjetnosti bo tudi odločilno glede končnega zmagovalca, saj bo v Prati neposredni obračun med domačo istoimensko šesterko in Libertas iz Krmina, ki ima samo dve točki prednosti. V Krminu je slavila domača ekipa Libertasa s 3:2.

Od naših treh šesterk igrata Breg in Kontovel doma, Hrast iz Doberdoba pa gostuje v Vidmu.

S tremi zaporednimi uspešnimi nastopi je uspelo odbojkaricam Brega preprečiti najhujše. Dolinčanke imajo sedaj kar štiri točke prednosti pred neposrednim tekmecem Rivignanom. Tudi drevišnji gost Virtus Vigonovo ni nepremagljiv saj ni več v nevarnosti pred nazadovanjem. Glede na zadnje uspešne nastope ima Breg vse možnosti za uspeh.

Lepe možnosti za zmago ima tudi Kontovel, ki bo imel tokrat na drugi strani mreže Rivignano. Kontovelke so te nasprotnice že premagale.

Že obsojeni Hrast pa res nima večjih možnosti za osvojitev iz kupičkа v Vidmu s solidnim PAV Despar, ki je na odličnem četrtem mestu lestvice.

2. MOŠKA DIVIZIJA

Odbojkarji goriškega Doma so v letošnjem prvenstvu poskrbeli za nekaj prijetnih presenečenj. Zadnje je bilo preteklo soboto v mestnem derbiju z Libertasom, katerega so premagali z več kot zgovornim 3:0. V poslovilnem prvenstvenem nastopu bodo Goričani merili moči z Libertasom iz Krmina, ki je mesto nižje na lestvici in ima štiri točke manj. Ni potrebno povdarjati, da je to enkratna priložnost, da se domovci poslovijo od prvenstva pred domačimi gledalci z osmo zmago.

3. MOŠKA DIVIZIJA

Potem ko je bilo srečanje z Volley clubom preloženo, bodo borovci odigrali dve tekmi v dveh dneh. Slovenski igralci so v prvem delu prvenstva premagali Il Modulo s tesnim 3:2.

Pri odbojkaricah bo v skupini A pri Banih slovenski derbi med Slogo B in Bregom B. Prvo srečanje v Dolini se je končalo po petih setih, v korist domačink. Torej lepa priložnost, da se slogašice oddolžijo. Jutri dopoldan pa bo Kontovel B gostil drugo postavo Interja.

G. F.

Peto mesto domovcem zagotovljeno

Odbojkarsko prvenstvo 2. moške divizije na Goriškem se bliža h koncu, saj je na sporedu le še eno kolo.

Edini slovenski predstavnik v tej ligi Dom iz Gorice, si je že nekaj kol pred zaključkom zagotovil obstanek v ligi. V petnajstih dosedanjih nastopih so namreč domovci sedemkrat zmagali, osemkrat pa zapustili poraženi odbojkarski pravokotnik, kar jim prinaša peto mesto na lestvici s 14 točkami. Furlanska ekipa Vivil iz Ville Vicentine si je že zagotovila prvo mesto in torej napredovanje v 1. moško divizijo. Za drugo mesto, ki tudi zagotavlja napredovanje v višjo ligo, se potegujejo kar tri šesterke, in sicer AGI iz Gorice, Libertas (Gorica) in Intrepida iz Mariana. Končna odločitev bo gotovo padla v zadnjem kolu. Favorit je AGI, saj je trenutno v dobri formi.

Zanimiva borba se odvija tudi na dnu lestvice. Usoda je že zapečatena le za Solaris iz Trsta, ki je uspel doslej zbrati le šest točk. Za drugo ekipo, ki se bo pridružila Solarisu, se bo odločilo v zadnjem kolu med ekipami: Libertas iz Krmina, Inter (Trst) in Pro Cervignano. V najslabši poziciji se nahaja tržaški Inter.

I. K.

STOCKHOLM — Švedska nogometna zveza je odložila vsak disciplinski postopek proti trenerju ekipe Malmöja, Angležu Bobu Houghtonu, po 28. maju. Houghton, ki je užalil nekega sodnika, bo tako lahko sedel na klopi med finalnim srečanjem evropskega nogometnega pokala prvakov med Malmöjem in Nottinghamom Forest, ki bo 30. maja v Münchnu.

LONDON — Z zmago s 3:0 proti Leedsu v zadnjem kolu je ekipa Liverpoola zasluženo osvojila angleško nogometno prvenstvo.

Bregova mladinska nogometna ekipa je dokaz, da pri tem društvu dobro skrbe za svoj pomladek

KOLESARSTVO

13. POKAL LONJERJA

Adria v dvojni vlogi

Dirko bo organizirala in na njej tudi nastopila

Osrednja tema jutrišnjega kolesarskega koledarja je za lonjersko Adrio prav gotovo cikloamaterska dirka za 13. pokal Lonjerja, na kateri bo nastopala v dvojni vlogi, kot organizator in kot udeleženec, tokrat s celotno cikloamatersko ekipo. Ni še sicer točno znano, koliko kolesarjev se bo udeležilo tega nastopa, izgleda pa, da kar zadovoljivo število, tako iz naše dežele, kot iz Veneta ter iz Slovenije.

Celotna proga dirke bo dolga nekaj nad 70 km, odvijala pa se bo po že ustaljenih tirnicah, iz Lonjerja preko Bazovice do Sesljana in nazaj preko Proseka in Bazovice proti naselju Sv. Sergija in naprej v Boljunec in čez Ključ v Lonjer. Start bo ob 14.30 v Lonjerju, nakar bo uradni start dirke v Bazovici.

Za lonjersko Adrio, kateri ni doslej še nikdar uspelo osvojiti te svoje dirke (monopol kolesarjev iz Veneta — lani je sicer zmagal Furlan Del Bianco, vendar pa je bil nato diskvalificiran zaradi nepravilne licence) bodo letos nastopali Bonanno, veteran nastopov v Lonjerju, Ferluga, Macarol, Marušič in Poropat. Peterica «modro-belih» bo skušala storiti vse, da bi si zagotovila dobra mesta na tej dirki, ki je eden izmed najnapornejših nastopov na Tržaškem. Upajmo, da se bodo jutri pred domačim občinstvom dobro odrezali.

* * *

Medtem ko bodo jutri juniorji počivali (zaradi kvalifikacij na kronometer za «Coppa Adriana» ekipno), bosta amaterja Petelin in Godnič dirkala v kraju Pravisdomini na 143 km dolgi krožni progi in povsem položni stezi, s startom ob 14.30. Posebno Petelin ima dobre upe za zadovoljivo uvrstitev v res ostri konkurenci, potem ko mu je nastop na etapni dirki Alpe-Adria odlično služil kot priprava za enodnevne cestne dirke.

R. Pečar

OBVESTILA

ŠZ Bor

priredi ob svoji 20-letnici, v okviru programa Športne šole in pod pokroviteljstvom revije Galeb

OTROŠKO OLIMPIADO

za učence vrtcev in osnovnih šol mesta Trst (Grbec, Gregorčič-Stepančič, Barkovlje, Bazoviški junaki, Kette, Širok, Sv. Jakob, Župančič in Milčinski). Za učence teh šol bo danes, 19. maja na sporedu na stadionu «1. maj» ob 15. uri troboj (tek na 20 m, skok v daljino z mesta in met žoge), za otroke vrtcev pa vožnja s triciklom med ovirami. Vsi udeleženci tekmovanja bodo nagrajeni.

Ker se bo tekmovanje začelo točno ob 15. uri, naj se tekmovalci zbero že ob 14.30, da bi se pravočasno prijavili za nastop.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 19. maja 1979

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO
17.30 v Dolini
Jadran - Itala Alfieri

1. DIVIZIJA
18.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor A - Don Bosco

PROPAGANDA
17.30 v Trstu, Istrska ulica
Don Bosco - Bor A

NOGOMET

KADETI
16.00 v Dolini
Breg - Stock

CICIBANI
17.00 v Miljah
Fortitudo - Primorje

* * *

16.15 v Trstu, Chiarbola
Ponziana - Breg

ODBOJKA

FINALNI MEDDEŽELNI DEL MI
11.00 v Castiglione Venetu
Nastopa tudi učiteljišče «A. M. Slomšek»

1. ŽENSKA DIVIZIJA
18.30 v Vidmu
PAV Despar - Hrast

* * *

20.00 na Proseku
Kontovel - Rivignano

* * *

20.45 v Dolini
Breg - Virtus Vigonovo

2. MOŠKA DIVIZIJA
20.00 v Gorici
Dom - Libertas Krmin

3. MOŠKA DIVIZIJA
18.30 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor - Il Modulo

3. ŽENSKA DIVIZIJA
18.00 pri Banih
Sloga B - Breg B

NAMIZNI TENIS

DRŽAVNO PRVENSTVO
10.30 v Monzi
Nastopa tudi Kras

JUTRI

NEDELJA, 20. maja 1979

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA
16.00 v Dolini
Breg - Zarja

* * *

16.00 na Padričah
Gaja - Rosandra

* * *

16.00 na Proseku
Primorje - Primorec

3. AMATERSKA LIGA
16.00 v Križu
Kras - Roianese

* * *

12.30 v Trstu
Union - Vesna

ZAČETNIKI
9.45 v Trstu, Campanelle
Campanelle - Primorje

* * *

11.45 v Trstu, pri Sv. Ivanu
Esperia Sv. Ivan - Breg

NAJMLAJŠI
10.00 v Križu
Kras - Ponziana

* * *

9.30 v Miljah
Fortitudo - Vesna

* * *

12.15 v Žavljah
San Vito - Primorje

ATLETIKA

MEDNARODNO DEŽELNO TEKMOVANJE
9.00 v Vidmu
Nastopata tudi Bor in Adria

KOLESARSTVO

13. POKAL LONJERJA
14.30 v Lonjerju
Organizira Adria

AMATERJI
14.30 v Pravisdominu
Nastopa tudi Adria

NAMIZNI TENIS

DRŽAVNO PRVENSTVO
9.00 v Monzi
Nastopa tudi Kras

ODBOJKA

DEKLICE
9.00 v Dolini
Turnir Brega (nastopajo Gradačac, Breg, Ljubljana in Audace)

3. ŽENSKA DIVIZIJA
11.00 na Proseku
Kontovel B - Inter B

KOŠARKA

1. DIVIZIJA
11.00 v Trstu, Ul. della Valle
Stella Azzurra - Jadran

PROPAGANDA
10.30 v Trstu, Ul. Petracco
Alabarda - Bor B

DEČKI
14.00 v Dolini
Turnir Brega (nastopajo Bor, Breg, Ljubljana in Sokol)

OBVESTILO

OTROŠKO SREČANJE - SKGZ

TS-GO

Otroško srečanje TS - GO

Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ sporoča, da bo OTROŠKO SREČANJE TS - GO v soboto, 9. junija, ob 15. uri v dolinski občinski telovadnici in ne v Gorici, kot je bilo prvotno določeno.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 57 23
Naročnina
Mesečno 3.500 lir — vnaprej plačana celotna 32.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 48.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 3,50 din, ob nedeljah 4,00 din, za zasebnike mesečno 50,00, letno 500,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 65,00, letno 650,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 19. maja 1979

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 18.800 lir. Finančni 700, legalni 600, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 14%. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

MEDTEM KO IZRAELSKI KOMANDOSI NAPADAJO LIBANON

Menahem Begin ponuja spravo jordanskemu kralju Huseinu

Zaskrbljenost v Kairu zaradi razlik pri tolmačenju avtonomije Cisjordanije in Gaze

TEL AVIV — Izraelska vlada nadaljuje s svojo dvolično politiko na Bližnjem vzhodu. Le nekaj ur po povratku izraelskih komandosov iz nočnega napada na neki kraj severno od Tira, je predsednik telavivske vlade Menahem Begin včeraj predlagal jordanskemu kralju Huseinu, da se sestane z njim v Jeruzalemu, Amanu, ali pa v kaki drugi nevtralni državi.

Podobno ponudbo je Begin dal 7. maja libanonskemu predsedniku Sarkisu, a jo je ta zavrnil. Izrael sedaj ponuja roko sprave Jordaniji, a Begin je takoj pristavil, da sedanja ponudba ne pomeni, da se bodo izraelske sile umaknile z zasedene Cisjordanije. Zadržanje Izraela se torej ni spremenilo, ponudbe so le pesek v oči in poskus, da bi uspaval svetovno javnost pred novo izraelsko agresijo v Libanonu.

Včeraj ob 1.30 po krajevnem času so se izraelske enote izkrcale 14 kilometrov severno od Tira v bližini vasi Adloun in po izjavah izraelske vojske so napadle oporišče palestinske organizacije «al saika», pobile vse palestinske borce, minirale stavbe in se brez izgub umaknile. Palestinska tiskovna agencija «Vafa» pa je sporočila, da Palestinci niso utrpeli hudih izgub, razdejanje pa je bilo precejšnje. Izraelski komandosi so se morali zaradi silovite obrambe umakniti. Radio Bejrut pa je sporočil, da so pri napadu sodelovali tudi izraelski helikopterji.

Včerajšnja agresija ponovno razgalja libanonsko tragedijo. Izrael nemoteno napada tako palestinske gverilce kot civilno prebivalstvo. Glavna njegova skrb pa je sejati razdor med Libanonci in Palestinci. V to strategijo sodi tudi poteza desničarskega majorja Hadada, ki je poslal ultimat prebivalstvu dveh vasi, naj se priključijo njegovi separatistični tvorbi «Svobodni Libanon», ki jo je ob podpori Izraela ustanovil 18. aprila letos. Kljub temu, da je ozemlje lutkarske države malenkostno, predstavlja hudo zapreko mirovnim poskusom bejrutske vlade, arabskih držav in samih Združenih narodov. Ob nemoči osrednje vlade, ob podpori Izraela in ob čudni nevtralnosti sirske vojske v Libanonu major Hadad pošilja nove in nove pozive vasem in mestom, naj se mu pridružijo. Strah pred novimi izraelskimi napadi in pred samo desničarsko soldatesko mu omogoča, da postopoma širi svojo zasebno državo.

Medtem so egiptovski voditelji vedno bolj zaskrbljeni in pesimistični glede izida pogajanj o avtonomiji Cisjordanije in Gaze. Zunanji minister Butros Ghali je včeraj ponovno poudaril, da sta Kairo in Tel Aviv različnega mnenja o tem ključnem problemu in da bodo pogajanja 25. maja izredno težka.

Kritike na Sadatovo mirovno politiko na Bližnjem vzhodu so postale že nekaj vsakdanjega. Včeraj ga je napadel celo saudski prestolonaslednik Fahd, katerega skrbi usoda svetega mesta El Kudsa (Jeruzalem). «To je problem življenja ali smrti. Če danes popustimo — je dejal Fahd — bo morda nekega dne prišla na vrsto celo Meka». Carterjeva administracija pa se malo meni za besedne grožnje in napade, saj že pripravlja načrt o pošiljanju ameriške vojske na Bližnji vzhod ki naj bi «omogočila» mir med Izraelom in Egiptom, čeprav trdi, da bi to skrb lahko prevzele sile OZN.

VESTI S KOPRSKEGA

Prva seja sveta TOZD Radia Koper-Capodistria

V Kopru je bila včeraj prva seja sveta temeljne organizacije združenega dela Radia Koper — Capodistria. Za predsednika sveta so izvolili družbenega političnega delavca iz Sežane Jožeta Stegneta. Svet šteje 30 članov, od tega je 15 članov delavskega sveta Radia Koper in 15 zunanjih članov, predstavnikov družbenih organizacij in ustanov.

Na svoji prvi seji je svet odobril prehod na ločene valove. Od 17. junija dalje bo Radio Koper namreč na posebnem valu oddajal program v slovenščini in na posebnem program v italijanščini. Program v slovenščini se bo povečal na 5 ur dnevno ob delavnikih in na 7 ur ob nedeljah in praznikih. Prgram v italijanščini bo šel dnevno strjeno in sicer od 7. do 20. ure. Precej se bo povečala slišnost, saj bo sedanji 100-kilovatni oddajnik zamenjal novi, 300-kilovatni.

Svet Radia Koper je tudi odobril programsko sodelovanje Radia Koper z Radiom Jugoslavija. Radio Koper bo namreč od začetka prihodnjega leta dalje pripravljal oddaje Radia Jugoslavija v italijanščini.

Končno je svet tudi odobril načrt proslav 30-letnice Radia Koper z osrednjo akademijo, ki bo 24. maja ob 20. uri v portoroškem avditoriju. (lo)

● Iskrene čestitke

(Nadaljevanje s 1. strani)

skarnah, nato svojega odhoda v partizane junija 1942 na Štajersko, pa

KLJUB MINISTRSKIM SESTANKOM

Zahod ne rešuje energetske krize

Vsaka država misli predvsem nase - Multinacionalne družbe gospodarji položaja

PARIZ — «Mednarodni energetski položaj postaja iz dneva v dan hujši, zaradi podražitve nafte in manjših količin na tržišču». Izjava direktorja mednarodne agencije za energijo Ulfa Lantzka pred jutrišnjim zasedanjem agencije v Parizu ne obeta nič dobrega. Podobno kot predvčerajšnjim v Bruslju bodo le ugotavljali položaj, dajali smernice, stvarnosti pa ne bodo spremenili: nafte primanjkuje, izgledi za bodočnost pa so slabi. Zahodni svet noče načeti glavnega problema: pravičnejše porazdelitve svetovnega bogastva.

Vsi rovarijo ali pa se prilizujejo proizvajalcem, kot da bi bila od njih odvisna cena nafte na svetovnih tržiščih. Ministri Evropske gospodarske skupnosti so ugotovili, da so za sedanji položaj v dobršni meri krive multinacionalne družbe, nihče pa ni predlagal jasnih in uspešnih ukrepov. Še več, kljub načelnim izjavam vsaka država misli predvsem nase in je ne zanima, če oškoduje sosedo. Nobena zahodna država ni protestirala zaradi ameriškega načrta, da pokupi čimveč nafte, ne glede na ceno. Nihče, razen samih proizvajalk nafte, se ne zmeni za države v razvoju. Zahod misli samo, kako bi ohranil svoj način življenja.

Številke pa so dramatično jasne: povpraševanje po nafti je za 4 odstotke višje kot ponudba, kar s pridom izrabljajo multinacionalne družbe. Podražitve proizvajalk, včeraj so se za to odločili tudi Združeni arabski emirati, so malenkostne v primerjavi s cenami v Rotterdamu ali Genovi. Zahteve po večji proizvodnji so za proizvajalke nafte nesprejemljive. Zaloge niso večne, ko jih bodo izčrpale proizvajalke ne bodo imele drugega bogastva, če med tem ne ustvarijo sodobno gospodarstvo.

Evropska gospodarska skupnost je sklenila, da bo znižala porabo nafte za 5 odstotkov. Sklep je za sedaj uresničila le Belgija, druge države se soočajo s hudimi težavami. Energetska kriza leta 1973/74 Evrope ni spametovala. Časa je bilo dovolj, da bi lahko v teh letih zmanjšali odvisnost od nafte in poiskali alternativne vire energije, a šele sedaj vsi skušajo nadoknaditi zamujeno. Premog, jedrska energija in varčevanje so glavni kratkoročni ukrepi, države pa že mislijo na dalnoročne ukrepe, ki naj bi spremenili sedanji način življenja. V prehodnem obdobju postopnega zmanjševanja odvisnosti od nafte pa se bo industrijski svet soočal s hudimi težavami, ki bi lahko sprožile celo oborožene spopade za nadzorstvo nad naftnimi ležišči.

Pentagon je že pričel rovariti zaradi prisotnosti sovjetskega vojnega brodovja v neposredni bližini Arabskega polotoka. Letalonosilka «Minsk» in izkrcevalna vojna ladja «Ivan Rogov» poleg drugih pomožnih ladij, sta Američanom trn v peti, saj jim onemogočata strategijo topnjač.

Medtem se v Italiji nadaljuje polemika v zvezi s pretirano porabo ogljikovodikov in s kopnenjem zalog. Danes bodo zasebne petrolejske družbe uradno odgovorile ministru za industrijo Nicolazziju, a že sedaj je gotovo, da bodo zavrnile ministrove ugotovitve o «špekulativnih manevrih» in bodo zahtevale konkretne pobude. Ker so te v predvolilnem obdobju neizvedljive, bodo verjetno dosegle tiho privoljenje za podražitev nafte po političnih in evropskih volitvah. Zahtevo bodo še podkrepile z ugotovitvijo, da je Zvezna republika Nemčija že storila isto. (voc)

Razdejanje po eksploziji v Sassariju

SASSARI — Medtem ko se zdravstveno stanje 21 ranjenih, kolikor jih je še ostalo v zdravniški oskrbi, polagoma izboljšuje, so sodni organi odredili strogo preiskavo za ugotovitev vzrokov eksplozije v Ul. C. Battisti št. 10 v strogem trgovskem središču Sassarija. Na kraju je razdejanje nepopisno: popolnoma uničena tobakarna in zlatarna, napol porušena stavba, razbita izložbena okna trgovin, popokane šipe na oknih in povsod omet na tlaku. In tu se gibljejo skupine izvedencev, ki skušajo najti odgovor za uničevalno eksplozijo. Atentat, ki so ga spočetka povezovali z desničarsko miselnostjo sina lastnika tobakarne Visnovitza, pod katero je bil epicenter, skoraj popolno izključujejo, utira pa si pot domneva po eksploziji plina. Izvedenci mestnega plinskega podjetja so bili že navsezgodaj zjutraj na delu, vendar skuša sodna oblast priti do lastnih zaključkov. Zato je v komisiji, ki mora raziskovati vzroke, imenovala ne le inženirja družbe SIR, izvedenca na področju plina, temveč tudi dva visoka častnika minerskega roda vojske. Že vrste opeklin, ki so jih ugotovili na ranjencih, trdijo izvedenci, izključujejo možnost atentata. Vsekakor bo trajalo nekaj dni preden bodo lahko izvedenci na podlagi kemičnih in kromografskih analiz ugotovili za kaj je prav prav šlo. Vsekakor hude posledice, če pomislimo, da je eksplozija zahtevala dve smrtni žrtvi in 31 ranjenih, poleg seveda velike gmotne škode.

VATIKAN — Papež Janez Pavel II. je včeraj imenoval turinskega nadškofa msgr. Anastasia Alberta Ballestrera za predsednika italijanske škofovske konference.

JANEZ PAVEL II. VČERAJ V MONTECASSINU

Ob 35. obletnici krvavega spopada papež med grobovi poljskih vojakov

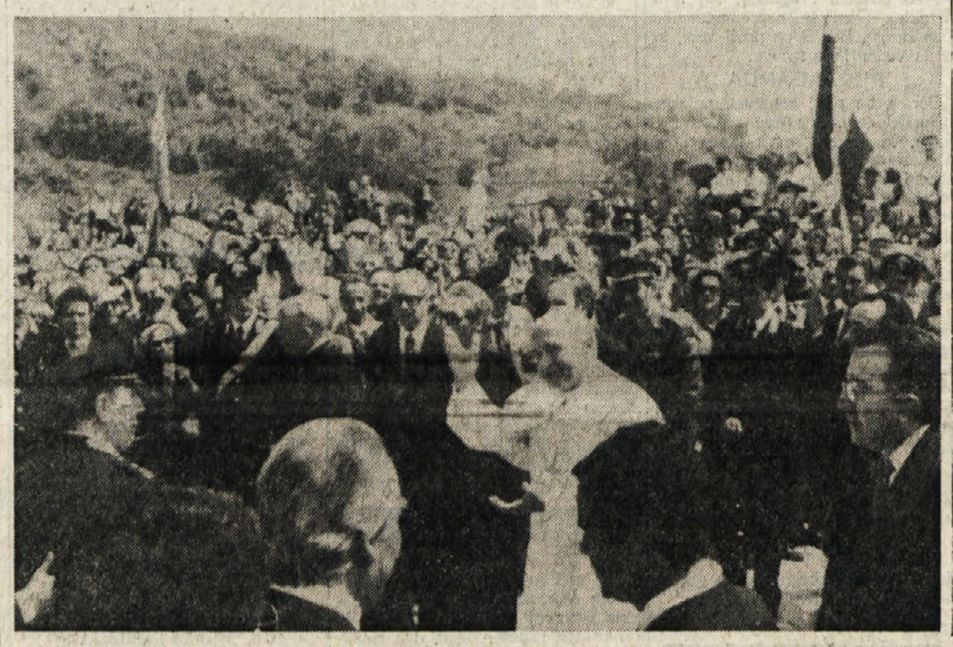

MONTECASSINO — «Še danes jih svojci objokujejo in se ne morejo sprijazniti z nasilno smrtjo teh mladih ljudi, ki so prav gotovo sanjali o življenju in ne smrti, o ljubezni in ne sovraštvu, o vesolju in ne trpljenju in o miru in ne vojni». S temi besedami je papež Janez Pavel II. začel svoj govor včeraj na pokopališču poljskih vojakov, ki so padli v boju za osvojitev benediktinskega samostana. Pred 35. leti, prav na včerajšnji dan, je namreč tu divjala ena najbolj krvavih bitk druge svetovne vojne. Zavezniške sile so se namreč med prodiranjem proti severu znašle pred izrednim odporom nacističnih sil, ki so se vgnezdile na Montecassinu. Letala so samostan zgodovinske in tudi kulturne vrednosti popolnoma uničila, vendar so nemški vojaki našli v ruševinah še boljša zaklonišča. Ni preostalo drugega kot s pehotnimi četami zasesti vrh in pognati v beg trdovratne naciste. Padel je ukaz in vojaki zavezniških sil so v navalih naskakovali sovražna oporišča in padali drug za drugim. Tudi Poljaki, ki so se pod noveljstvom generala Andersa borili v sklopu zavezniških armad, so dobili ukaz za naskok na strateško točko, kar so tudi storili, a pri tem plačali ogromen krvni davek: 1.090 vojakov je tu končalo boj za mir in žal tudi za življenje.

Včeraj se je papež, ki je obhajal svoj 59-letni rojstni dan, hotel pokloniti vsem padlim v tej bitki z mašo, ki jo je daroval na pokopališču poljskih vojakov. Janeza Pavla II. je spremljal predsednik vlade Andreotti, pred pokopališčem pa ga je pozdravilo nad 5.000 Poljakov, ki so prišli iz domovine in tudi iz drugih držav, kjer sedaj živijo. Prisotna je bila tudi uradna poljska delegacija, ki jo je vodil namestnik obrambnega ministra gen. Josef Urbanowiec, na komemoracijo pa so prišli vojaki, ki so preživeli bitko in vojno in žena gen. Andersa s svakom in hčerama.

Po mašnem obredu se je papež Janez Pavel II. podal v obnovljen samostan, kjer se je zadržal z benediktinci. Pozno popoldne se je papež vrnil s helikopterjem v Rim.

LJUBLJANA — Drugega maja so v ljubljanski porodnišnici ugotovili, da je en novorojenček zbolel zaradi okužbe s salmonelami. Kot je pokazala kasnejša preiskava, je infekcijo v porodnišnico zanesla, klinično sicer zdrava, nosečnica približno 14 dni prej. Bacil se je kljub takojšnji intervenciji, to je preselitvi otroka, razširil, vendar najnovejši podatki kažejo, da so epidemijo uspeli zajeziti.

NOV NAČIN VOLITEV V KOROŠKI DEŽELNI ZBOR

Z reformo so manjšini zaprli vsa vrata na politično sceno

Onemogočen enakopraven nastop Slovencev pri oblikovanju koroškega gospodarskega, socialnega in političnega razvoja

CELOVEC — Po polemiki, ki je bila za koroške razmere sorazmerno zelo ostra, je koroški deželni zbor včeraj opoldne izglasoval že dolgo časa napovedan dodatek k deželnemu volilnemu zakonu. Za dodatek so glasovali samo poslanci socialistične stranke, poglavitna sprememba, ki jo novi volilni predpisi prinašajo, pa se nanaša na delitev volilnih okrožij: namesto v enem, kot doslej, bodo deželne volitve 7. oktobra letos že potekale v štirih volilnih okrožjih, od teh pa bosta po dve združeni v eno zvezo volilnih okrožij.

V skladu s tem bodo delili tudi 36 poslanskih mandatov v deželnem zboru. Prva delitev mandatov z oddanimi glasovi volivcev bo potekala v vsakem od štirih okrožjih posamič, preostanek glasov pa bodo delili s preostalimi mandati v drugem izračunu, v katerem pa bosta po dve volilni okrožji nastopali kot en sam rezervoar glasov. Ta način naj bi zagotovil obstoj tudi najmanjši od treh, v koroškem deželnem zboru, zastopanih strank, nemškonacionalno usmerjeni svobodnjaški stranki, ki bi ji brez takšnega združevanja glasov iz dveh volilnih okrožij grozila nevarnost, da v noben posamičnem od štirih volilnih okrožij ne nabere dovolj glasov za poslanski mandat (treba jih je okoli 9000), četudi bi v vseh štirih skupaj zbrala bistveno več, kot je potrebno za eno poslansko mesto.

Povsem nenaklonjena pa je nova koroška volilna ureditev tistim političnim skupinam, ki imajo ali bi imele še manjšo politično bazo, kot jo ima svobodnjaška stranka. Med oškodovanimi je spričo tega v prvi vrsti komunistična partija, ki se na deželnih volitvah sicer poteguje za mandate, ki pa že dolgo časa nima več svojega zastopnika v deželnem zboru. Drugi oškodovanec pa je tisti del slovenske manjšine, ki skuša — podobno kot na zadnjih deželnih volitvah — tudi na letošnjih jesenskih volitvah, nastopiti s svojo samostojno in od obstoječih strank neodvisno listo. Včeraj sprejeta razdelitev Koroške na štiri volilna okrožja, takšna prizadevanja že vnaprej obsoja na neuspeh. Kar zadeva smotrnost takšnega samostojnega nastopa, se obe osrednji organizaciji Slovencev v Avstriji razhajata. V vrstah Narodnega sveta koroških Slovencev je obveljalo mnenje, da je lahko le samostojni nastop odgovor na protimanjšinsko politiko, ki jo zastopajo vse tri koroške stranke; v Zvezi slovenskih organizacij pa strankarsko zbiranje po narodnostnem načelu zavračajo, ker zožuje fronto manjšinskega boja ter ne upošteva tiste socialne in politične realnosti, v kateri živi slovenska manjšina na Koroškem. Ne glede na to razhajanje, pa nobena od osrednjih organizacij — in to je pokazala tudi njihova torkova tiskovna konferenca ob obletnici podpisa državne pogodbe — te volilne reforme ne pozdravlja. V njej je namreč moč videti le nadaljevanje prizadevanj, da se manjšini zapro vrata na politično sceno, da se ji torej onemogoči enakopraven nastop pri oblikovanju koroškega gospodarskega, socialnega in političnega razvoja, pa naj manjšina to udeležbo v koroški politiki uresničuje v že obstoječih strankah ali pa zunaj njih. Predvsem pa je treba v današnji odločitvi koroškega deželnega zbora (za to odločitvijo stoji predvsem koroška socialistična stranka) videti prizadevanje vodstva te stranke, ki hoče preprečiti cepljenje strankarskih sil na koroški politični sceni in tako ohraniti monopol na politične in oblastvene funkcije v krogu tistih strank in sil, ki so si oblast na Koroškem delile tudi doslej.

MARJAN SEDMAK

RIM — V neki rimski kliniki je včeraj nepričakovano umrla znana manekenka Donyale «Luna». Še pred leti so jo cenili zaradi njene temne polti, lepote in nežnosti. Nekateri svetovno znani režiserji so ji ponudili pomembne vloge in Donyale «Luna» je tako postala filmska zvezda. Naj omenimo le, da je igrala v Fellinijevem «Satyriconu», in v filmu «Salome» Carmela Beneja.

Peggy Anna Donyale Aragonea Pegeon Freeman, to je bilo namreč njeno pravo ime, je imela komaj 33 let, včeraj pa je nenadoma umrla po vsej verjetnosti zaradi srčne kapi.

PO 23 LETIH FIDEL CASTRO ZOPET V MEHIKI

Naftno bogastvo izkoristiti v prid celotnega človeštva

Kuba bo podprla energetsko politiko predsednika Joseja Portilla - Kaj pa ZDA?

COZUMEL — Kubanski predsednik Fidel Castro se je v četrtek, po 23 letih odsotnosti vrnil v Mehiko. Vrnil se je na otok Cozumel v Mehiškem zalivu, kjer je leta 1956 ustanovil z bratom Raulom in Ernestom «Che» Guevaro revolucionarno gibanje, ki je tri leta pozneje z oboroženo vstajo zrušilo krvavo diktuturo Fulgencia Batiste. Fidel Castro pa se tokrat ni vrnil v Mehiko, da bi obujal spomine. Njegov obisk v Mehiki je imel namreč čisto uraden značaj, kot je bil uraden in stvaren njegov včerajšnji pogovor z mehiškim predsednikom Lopezom Portillom.

Castra je na letališču, na otoku Cozumel, pričakalo nad 3 tisoč ljudi. V pozdrav so vzklikali revolucionarna gesla kubanske ljudske revolucije. Castro pa jim je odgovoril z mirnimi in občutenimi besedami: «Vračam se v Mehiko po 23 letih, a ne bom poljubil mehiških tal, saj sem to vašo in svojo zemljo nosil vedno s seboj v srcu.» Te besede je marsikdo pojmoval kot jasen odgovor nenehnemu poljubljanju mehiških tal papeža Janeza Pavla II. Fidel Castro je v svojem pozdravnem nagovoru mehiškemu narodu tudi izrazil svoje zadovoljstvo, da Mehika, čeprav polnopravna članica Organizacije ameriških držav, ni prekinila diplomatskih odnosov s Kubo, kot so to naredile vse ostale države, ki še vedno vztrajajo v izvajanju gospodarske blokade, za katero so dale pobudo ZDA. Kubanski predsednik je tudi poudaril, da ni prišel prosjačit mehiškega petroleja in plina, «kar je v zadnjih časih izredno v modi», je še dejal Castro v odgovor februarskemu obisku v Mehiki predsednika Carterja in prav tako uradnemu potovanju francoskega predsednika Giscarda D'Estainga.

Resnici na ljubo in kot je bilo tudi predvideti, pa je bil prav petrolej, oziroma energetska kriza v svetu, osrednja tema pogovora med Castrom in mehiškim predsednikom Portillom. Castro je izrazil svojo solidarnost in obljubil podporo Kube Portillu in njegovi energetski politiki, «ki si je zadala cilj, da naftno bogastvo izkoristi v prid celotnega človeštva, za reševanje vprašanja brezposelnosti v svetu in za postopno reševanje neštetih socialnih problemov.» Glede mehiškega petroleja, ki ga je Castro imenoval za odskočno desko razvoja in vir bogastva, je kubanski revolucionar opozoril, da se petrolej lahko spremeni v pravo suženjstvo za mehiški narod. Castro je tako želel opomniti mehiškega predsednika na dobrikanje, ki mu ga zaradi petroleja izkazujejo Združene države Amerike.

Tudi Jose Lopez Portillo je v svojem pozdravnem govoru še predvsem naglasil pomen solidarnosti in sodelovanja med Mehiko in Kubo in zaprosil Fidela Castra za podporo, da bo lahko uspešno vodil svojo energetsko politiko.

Ton, s katerim je Portillo izrazil željo po kubanski pomoči v vodenju energetske politike, je bil, vsaj po mnenju političnih opazovalcev, popolnoma drugačen od tona glasu in besed mehiškega predsednika med Carterjevim obiskom. Umevno si potemtakem opazovalci postavljajo vprašanje, ali je bil Carterjev obisk v Mehiki neuspešen in njegovo moledovanje po petroleju neuslišano? (ap)

AKCIJA KOMANDOSA «SQUADRE ARMATE PROLETARIE»

Dve dekleti in dva fanta napadli turinsko zdravnico

Strela iz samokresa v kolena ginekologinje, ki jo obtožujejo, da za 300.000 lir prekinja nosečnost

TURIN — «Squadre armate proletarie» so se spet pojavile v Turinu: včeraj je njihov komandos, dve dekleti in dva fanta, ustrelil v noge 58-letno ginekologinjo Domenico Nigro Sartori. V obe kolenj ranjeno žensko so odpeljali v bolnišnico, kjer so baje ugotovili, da njeno stanje ni resno.

Dve mladi dekleti in dva fanta so včeraj proti večeru stopili v palačo na št. 114 v Ul. Buenos Aires in hišnico povprašali po zdravnici. Ker sta se fanta predstavila za policaja ju je hišnica pospremila do ambulante. V notranjosti so vsi štirje potegnili samokrese iz žepa, hišnico zvezali in zaprli v majhno sobico, zdravnico pa prisilili, da se je vsedla k svoji mizi. Tu so ji obesili okoli vratu kos lepenke, na kateri je bilo napisano: «Za 300.000 lir prekinjam nosečnost», takoj zatem pa geslo: «Razkriti in kaznovati zdravstveno osebje, ki se pokorišča z zdravjem proletarcev». Medtem ko je drugi član komandosa s sprajem izpisal po zidu naziv njihove organizacije, sta obe dekleti, sicer to morajo še točneje ugotoviti, sprožili vsaka po en strel v kolena na smrt prestrašene ginekologinje.

Ko so prišli policijski agenti, ji jih je, kljub bolečinam, telefonsko poklicala Sartorijeva, ni bilo o komandosu ne duha ne sluha več.

Kaže, da se je ta skupina, ki se pojavlja enkrat kot «Squadre armate proletarie», drugič pa kot «Squadre proletarie di combattimento», specializirala za napade na zdravnike. Decembra 1977. leta so ranili neznanci psihiatra dr. Giorgia Codo, ki je bil obsojen zaradi slabega ravnanja z bolniki v umobolnici v Collegnu, aprila lanj so napadli ginekologa dr. Ruggera Gria, 8. julija istega leta so ranili «fašista» dr. Giacoma Ferrara, februarja letos pa so se spravili na jetniškega zdravnika v Turinu dr. Grazia Romana.

Tokrat so si izbrali za cilj 58-letno Domenico Nigro, ki je bila aprila 1973. leta obsojena zaradi nedovoljene prekinitve nosečnosti na 2 leti in dva meseca zapora.

BONN — Stranki nemške vladne koalicije, socialdemokratska in liberalna, sta včeraj ponudili kandidaturo za predsednika ZRN filozofu in fiziku Karlu Friedrichu von Weisäckerju, 66-letnemu direktorju «Max Planck instituta». Demokrščanska stranka pa je že predlagala za svojega predsedniškega kandidata sedanjega predsednika Bundestaga Karla Carstensa. Von Weizsäcker je širši svetovni javnosti znan kot nasprotnik ponovnega oboroževanja nemške vojske.

Mali Gaetano med srečnimi svojci

Dvanajstletni Gaetano Casillo je bil le nekaj dni v rokah ugrabiteljev, ki so spočetka zahtevali za njegovo izpustitev 2 milijardi lir, zadovoljili pa so se s 135 milijoni, ki jim jih je Gaetanov oče, premožen veletrgovec s tekstilom, izročil nedaleč od Catanie. Ugrabitelji so besedo držali in nekaj ur kasneje je bil mali Gaetano osvobojen nedaleč od Caserte